

ΑΤΕΙ ΗΠΕΙΡΟΥ

Σχολή Διοίκησης και Οικονομίας
Τμήμα Χρηματοοικονομικής και Ελεγκτικής

ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗ ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΩΝ ΣΧΕΔΙΩΝ Η ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ.

Επιβλέπων Καθηγητής

Γαράφας Γεώργιος

Φοιτητής

Γραμματικός Γεώργιος

Πρέβεζα, Απρίλιος 2010

Περιεχόμενα

Πρόλογος.....	5
Κεφάλαιο 1 ΤΟ ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΟ ΣΧΕΔΙΟ.....	7
1.1. Εισαγωγή.....	7
1.2. Η επένδυση.....	8
Λόγοι πραγματοποίησης μιας επένδυσης.....	8
Πραγματοποίηση της επένδυσης.....	9
Η μελέτη σκοπιμότητας	9
1.3. Το σχέδιο επένδυσης.....	10
Τύποι επενδυτικών σχεδίων.	11
Σκοπός του επενδυτικού σχεδίου.	12
1.4. Διαδικασίες εκτέλεσης του επενδυτικού σχεδίου.....	13
Σύσταση της ομάδας εκτέλεσης του έργου.....	14
Σύσταση νέας εταιρίας και νομικές απαιτήσεις.	15
Λήψη αδειών.....	15
Προγραμματισμός χρηματοδοτήσεων.	15
Οργάνωση του επενδυτικού σχεδίου.....	16
Επιλογή της τεχνολογίας.....	16
Τα μηχανολογικά σχέδια και ανάθεση κατασκευής του μηχανολογικού εξοπλισμού...17	
Τα συμβόλαια.....	17
Απόκτηση των γηπέδων.....	18
Κατασκευή και εγκατάσταση.....	18
Προμήθεια πρώτων υλικών και υπηρεσιών.	18
Το μάρκετινγκ.....	18
Παραλαβή των κτιρίων και εγκατάσταση του μηχανολογικού εξοπλισμού.	19
Χρονικός προγραμματισμός εκτέλεσης του επενδυτικού σχεδίου.	20
Αντικειμενικά κριτήρια αξιολόγησης των επενδυτικών σχεδίων.	21
1.5. Επιπτώσεις των επενδυτικών σχεδίων στο περιβάλλον τους.....	22
Κεφάλαιο 2 ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗ ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΩΝ ΣΧΕΔΙΩΝ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ.....	24
2.1. Εισαγωγή.....	24
2.2. Χρηματοδότηση επενδυτικών σχεδίων.	24
2.3. Επενδυτικές αποδόσεις και επενδυτικοί κίνδυνοι.	26
Διαχείριση Κινδύνου.....	28

2.4. Εσωτερική χρηματοδότηση.....	29
Το ίδιο Κεφάλαιο της επιχείρησης.	29
Τα αποθεματικά.	35
Άλλοι τρόποι εσωτερικής χρηματοδότησης.	36
2.5. Εξωτερική χρηματοδότηση.	37
Βραχυπρόθεσμες Χρηματοδοτήσεις.	38
Μεσοπρόθεσμες Χρηματοδοτήσεις.	39
Μακροπρόθεσμες Χρηματοδοτήσεις.	39
Διερεύνηση της πιστοληπτικής ικανότητας της επιχείρησης.	40
2.6. Χρηματοδοτικοί φορείς.....	40
Κεφάλαιο 3 ΤΟ ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΧΡΗΜΑΤΟΠΙΣΤΩΤΙΚΟ ΣΥΣΤΗΜΑ	42
3.1. Εισαγωγή.	42
3.2. Το Χρηματοπιστωτικό Σύστημα.....	42
Μέλη του χρηματοπιστωτικού συστήματος.	43
Οι χρηματοπιστωτικές αγορές.	44
3.3. Το χρηματιστήριο.....	46
Διάκριση των Χρηματιστηρίων.....	47
Το Χρηματιστήριο Αθηνών.....	48
Μέλη του Χρηματιστηρίου Αθηνών.	50
Η Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς.	51
Η σημασία των χρηματοπιστωτικών αγορών.	52
Κεφάλαιο 4 ΟΙ ΕΛΛΗΝΙΚΟΙ ΧΡΗΜΑΤΟΠΙΣΤΩΤΙΚΟΙ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΙ	53
4.1. Εισαγωγή.	53
4.2. Οι χρηματοδοτικοί οργανισμοί.	53
4.3. Τα πιστωτικά ιδρύματα.....	54
Τα είδη των τραπεζών.....	55
Οι τραπεζικές χρηματοδοτήσεις.....	56
4.4. Επιχειρήσεις Παροχής Επενδυτικών Υπηρεσιών.....	58
4.5. Νέοι Οργανισμοί Ανταγωνιστικοί των Πιστωτικών Ιδρυμάτων.	58
4.6. Σύγχρονοι Χρηματοπιστωτικοί θεσμοί.	60
Χρηματοδοτική Μίσθωση (Leasing).	60
Πρακτορεία Επιχειρηματικών Απαιτήσεων (Factoring).	63
Forfeiting.....	68
Εταιρίες Κεφαλαίου Επιχειρηματικών Συμμετοχών (Venture Capital).	70

Κεφάλαιο 5 ΤΑ ΚΟΙΝΟΤΙΚΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ	76
5.1. Εισαγωγή.....	76
5.2. Τα Κοινοτικά Επιχειρησιακά Προγράμματα από το 1986 μέχρι σήμερα.....	77
Τα Μεσογειακά Ολοκληρωμένα Προγράμματα (1986-1989).....	77
Το Α΄ Κοινοτικό Πλαίσιο Στήριξης (1989-1994).....	77
Το Β΄ Κοινοτικό Πλαίσιο Στήριξης (1994-1999).....	78
Το Γ΄ Κοινοτικό Πλαίσιο Στήριξης (2000-2006).	78
5.3. Το Εθνικό Στρατηγικό Πλαίσιο Αναφοράς ΕΣΠΑ (2007 – 2013).	80
Η Πολιτική Συνοχής.....	80
Διαρθρωτικά Ταμεία και Ταμείο Συνοχής.	81
Κατανομή των κοινοτικών πόρων στην Ελλάδα.....	82
5.4. Η διάρθρωση του ΕΣΠΑ σε Επιχειρησιακά Προγράμματα	84
Διάρθρωση του ΕΣΠΑ σε Τομεακά Επιχειρησιακά Προγράμματα.....	84
Διάρθρωση του ΕΣΠΑ σε Περιφερειακά Επιχειρησιακά Προγράμματα.	86
Προγράμματα Εδαφικής Συνεργασίας	88
5.5. Ταμείο Εγγυοδοσίας Μικρών και Πολύ Μικρών Επιχειρήσεων (Τ.Ε.Μ.Π.Μ.Ε.).....	89
Κεφάλαιο 6 Ο ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΟΣ ΝΟΜΟΣ	94
6.1. Εισαγωγή.....	94
Σκοπός του Αναπτυξιακού Νόμου.....	94
Επιλέξιμες Επιχειρηματικές Δραστηριότητες	94
Περιεχόμενο Επενδυτικών Σχεδίων.....	95
Ενισχυόμενες δαπάνες.	95
Μη ενισχυόμενες δαπάνες.	96
Μορφές Ενισχύσεων – Επιδότησεων.	96
6.2. Ζώνες Εφαρμογής.....	97
Ποσοστά Ενίσχυσης ανάλογα με τη Μορφή Χρηματοδότησης & τον Τόπο Πραγματοποίησης της Επένδυσης.....	98
6.3. Προϋποθέσεις, Περιορισμοί και Όροι για τη Χορήγηση των Ενισχύσεων.	99
Κατηγορίες επιχειρήσεων.....	99
Ίδια συμμετοχή του επενδυτή.....	100
6.4. Καταβολή των ενισχύσεων.....	100
Καταβολή της επιχορήγησης του κόστους επένδυσης.	100
Καταβολή επιδοτήσεων χρηματοδοτικής μίσθωσης.	101
Καταβολή της επιχορήγησης του κόστους απασχόλησης.....	102

6.5. Υποχρεώσεις Ενισχυόμενων Επιχειρήσεων.	102
6.6. Συμπεράσματα.	103
Γιατί ο Α.Ν. αποτελεί μια πολύ καλή ευκαιρία για υλοποίηση ιδιωτικών επενδύσεων στη χώρα μας.	103
Κεφάλαιο 7 ΕΜΠΕΙΡΙΚΟ ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑ «Η ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗ ΕΝΟΣ ΕΣΤΙΑΤΟΡΙΟΥ».....	104
7.1. Περιγραφή της επιχείρησης.....	104
7.2. Ανάλυση Εξωτερικού Περιβάλλοντος.....	104
Το Πολιτικό Περιβάλλον.	105
Το Οικονομικό Περιβάλλον.....	105
Το Κοινωνικό-πολιτισμικό Περιβάλλον.	106
Το Τεχνολογικό Περιβάλλον.....	106
7.3. Ανάλυση ανταγωνισμού.....	107
7.4. Ανάλυση SWOT.....	107
Οι δυνατότητες της Επιχείρησης.....	107
Αδυναμίες.	108
Απειλές.....	109
Ευκαιρίες.....	110
7.5. Προσδιορισμός του Επενδυτικού Σχεδίου.....	112
Το Κόστος του Επενδυτικού Σχεδίου.....	112
7.6. Χρηματοδότηση της επένδυσης.....	114
Επιλογή της χρηματοδότησης.....	114
Πραγματοποίηση της χρηματοδότησης.....	117
Έναρξη υλοποίησης της επένδυσης.....	118
Καταβολή της επιδότησης.....	119
Ολοκλήρωση της επένδυσης.....	119
Βιβλιογραφία.....	120
Ιστοσελίδες.....	120
Παράρτημα.....	121

Πρόλογος.

Το σύγχρονο οικονομικό περιβάλλον επιβάλλει στις επιχειρήσεις να δείξουν τα αντανακλαστικά τους και να ανταποκριθούν άμεσα σε μια σειρά από μεταβολές που άλλοτε μεταφράζονται ως απειλές για αυτές και άλλοτε ως ευκαιρίες. Πρόσφατα βιώσαμε ένα παράδειγμα των μεταβολών που μπορούν να προκύψουν στο οικονομικό, πολιτικό και κοινωνικό περιβάλλον των επιχειρήσεων με την παγκόσμια οικονομική κρίση του 2009. Αποτέλεσμα αυτής ήταν η μείωση των κερδών, η πτώχευση ή η συγχώνευση επιχειρήσεων, ακόμα και μεγάλων οικονομικών κολοσσών και τραπεζών. Στην περίπτωση της Ελλάδας, ένα παράδειγμα των μεταβολών από το εξωτερικό περιβάλλον των επιχειρήσεων είναι οι δραστικές αλλαγές στο φορολογικό και ασφαλιστικό σύστημα της χώρας, ως αποτέλεσμα της δημοσιονομικής κρίσης που περνάει η χώρα, που θα επηρεάσουν τις επιχειρήσεις με τον ένα ή τον άλλο τρόπο. Σε ένα οικονομικό περιβάλλον σαν και αυτό η πραγματοποίηση επενδύσεων θα μπορούσε να χαρακτηριστεί ως εξαιρετικά επικίνδυνη μέχρι και απαγορευτική.

Οι επενδύσεις όμως αποτελούν έναν από τους βασικότερους παράγοντες ανάπτυξης και ευελιξίας για κάθε επιχείρηση. Γι' αυτό θα πρέπει να εντοπίζονται και να αξιολογούνται γρήγορα οι διάφορες επενδυτικές ευκαιρίες που παρουσιάζονται σε μία επιχείρηση. Επίσης η πραγματοποίηση της επένδυσης απαιτεί τον σωστό σχεδιασμό της, για την αποφυγή καθυστερήσεων και άλλων ζημιών κατά την υλοποίησή της. Σε αυτό βοηθάει το επενδυτικό σχέδιο, που έχει το γνώρισμα να κατευθύνει και να οργανώνει κατάλληλα όλες τις ενέργειες και τις διαδικασίες που απαιτούνται για την υλοποίηση της επένδυσης. Το γεγονός αυτό καθιστά τα επενδυτικά σχέδια απαραίτητα για την πραγματοποίηση κάθε είδους επένδυση, ανεξάρτητα από το μέρος στο οποίο λαμβάνει χώρα η επένδυση.

Ένας άλλος παράγοντας που παίζει σημαντικό ρόλο στην επιτυχία μιας επένδυσης είναι η σωστή και επαρκής χρηματοδότηση της. Με άλλα λόγια η εξασφάλιση από την μεριά της επιχείρησης ότι το επενδυτικό της σχέδιο θα χρηματοδοτηθεί επαρκώς και με το μικρότερο δυνατό κόστος για αυτήν. Αυτό συνεπάγει τον σωστό σχεδιασμό της χρηματοδότησης αλλά και την σωστή επιλογή της χρηματοδοτικής πηγής του επενδυτικού σχεδίου. Οι επιχειρήσεις έχουν να επιλέξουν τον τρόπο που θα χρηματοδοτηθούν από μία γκάμα χρηματοδοτικών μορφών, που ενώ στο σύνολό της είναι ευρεία, το νομικό πλαίσιο όμως στο οποίο υπάγεται η κάθε επιχείρηση, το μέγεθός της και τα οικονομικά της στοιχεία μπορούν να περιορίσουν κατά πολύ την γκάμα αυτή. Επίσης οι διάφοροι παράγοντες που επηρεάζουν το περιβάλλον των επιχειρήσεων μπορεί να μειώσουν περαιτέρω τις επιλογές χρηματοδότησης των επιχειρήσεων, κάνοντας κάποιες από αυτές ιδιαίτερα επικίνδυνες για

τις επιχειρήσεις. Γι' αυτό το λόγο, οι επιχειρήσεις θα πρέπει να είναι ιδιαίτερα προσεκτικές στον προγραμματισμό και την επιλογή του τρόπου χρηματοδότησης των επενδυτικών τους σχεδίων.

Η παρούσα εργασία επιχειρεί να αναπτύξει την φύση και τις διαδικασίες πραγματοποίησης των επενδυτικών σχεδίων, για την καλύτερη κατανόησή αυτών καθώς επίσης και να προσδιορίσει τις σημαντικότερες μορφές χρηματοδότησης τους που λαμβάνουν χώρα στην Ελλάδα. Απώτερος σκοπός της εργασίας είναι να αποτελέσει μία σημαντική πηγή πληροφόρησης πάνω σε θέματα που αφορούν τις επενδύσεις και τα επενδυτικά σχέδια των επιχειρήσεων, ενώ παράλληλα να αναπτύξει τις σημαντικότερες πηγές χρηματοδότησης που μπορούν χρησιμοποιήσουν οι ελληνικές επιχειρήσεις για την χρηματοδότηση των αναπτυξιακών τους πολιτικών. Η εργασία τελειώνει με ένα εμπειρικό παράδειγμα χρηματοδότησης μιας μικρής επιχείρησης, ως αποτέλεσμα κατανόησης των όσων έχουν προηγηθεί πριν από αυτό.

Κεφάλαιο 1 ΤΟ ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΟ ΣΧΕΔΙΟ

1.1. Εισαγωγή.

Στο σύγχρονο οικονομικό περιβάλλον, κάθε επιχείρηση, επιδιώκει την επιβίωσή της, την αύξηση των κερδών και την επικράτησή της έναντι των ανταγωνιστών της, στο κλάδο τον οποίο δραστηριοποιείται. Ανάλογα με τους στόχους της λοιπόν, η κάθε επιχείρηση, θα πρέπει να εφαρμόσει κάποια επιχειρηματική πολιτική ή αλλιώς ένα «επιχειρηματικό σχέδιο». Το επιχειρηματικό σχέδιο, το οποίο έχουμε ακουστά και ως «Business Plan», είναι πολύ χρήσιμο σε μία επιχείρηση καθώς «έχει ως σκοπό του την ανάλυση της υπάρχουσας κατάστασης στην επιχείρηση και στο εξωτερικό περιβάλλον¹ της, έτσι ώστε να καθοδηγήσει τις ενέργειες των στελεχών της επιχείρησης σε συγκεκριμένες κατευθύνσεις και πολιτικές».²

Έτσι λοιπόν, μια επιχείρηση ανάλογα με τις δυνατότητές της, θα μπορούσε να ακολουθήσει:

- Αμυντική πολιτική ή πολιτική λιτότητας. Εφαρμόζοντας πολιτική λιτότητας, η επιχείρηση δεν κάνει σημαντικές επενδύσεις, είτε γιατί βρίσκεται σε άσχημη οικονομική κατάσταση, είτε γιατί τα μηνύματα που λαμβάνει από το εξωτερικό της περιβάλλον (π.χ. οικονομική κατάσταση της χώρας στην οποία δραστηριοποιείται) δεν της το επιτρέπουν. Αντίθετα μπορεί να γίνουν περικοπές μισθών, μαζικές απολύσεις ή ακόμα και διακοπή της παραγωγικής διαδικασίας για κάποιο χρονικό διάστημα με σκοπό την διατήρηση της όποιας ρευστότητας της επιχείρησης και τη μη χρεωκοπία της.
- Πολιτική στασιμότητας. Με πολιτική στασιμότητας η επιχείρηση δεν κάνει νέες επενδύσεις αλλά ούτε προσφεύγει και σε διαδικασίες περικοπής μισθών ή παγώματος της παραγωγικής της διαδικασίας. Μπορεί εξίσου να αποτελεί συνέπεια της οικονομικής κατάστασης της επιχείρησης ή/και του εξωτερικού της περιβάλλοντος ή απλά να έπεται μιας επιθετικής πολιτικής που θα μπορούσε να έχει μειώσει την ρευστότητά της εν' λόγω επιχείρησης.
- Επιθετική ή αλλιώς επενδυτική πολιτική. Όταν εφαρμόζεται επιθετική πολιτική γίνονται επενδύσεις από τη μεριά της επιχείρησης καθώς η οικονομική της κατάσταση και το εξωτερικό της περιβάλλον το επιτρέπουν. Ο σκοπός της είναι να εξαπλωθεί και να επεκτείνει τις δραστηριότητες της, να αυξήσει την παραγωγή και τα κέρδη της ή να αποκτήσει πλεονέκτημα έναντι των ανταγωνιστών της.

¹ Με το όρο εξωτερικό περιβάλλον εννοούμε την οικονομική, πολιτική και νομική κατάσταση της χώρας καθώς και την τεχνολογία που υπάρχει, τον ανταγωνισμό και τις ιδιαιτερότητες της αγοράς στην οποία δραστηριοποιείται η επιχείρηση.

² Πηγή: www.diktiothite.gr Εκπαιδευτική Στήριξη Κεφάλαιο 3.1: Το επιχειρηματικό Σχέδιο (Business Plan) και το διαδίκτυο.

Πως όμως γίνεται μια επένδυση; Για ποιο λόγο πραγματοποιείται; Κάτω από ποιες συνθήκες; Ποιοι είναι αυτοί που θα αποφασίσουν για την πραγματοποίησή της και ποιοι θα την κατευθύνουν; Τέτοιου είδους ερωτήματα θα προσπαθήσουμε να απαντήσουμε στο πρώτο κεφάλαιο της εργασίας που κρατάτε στα χέρια σας, ως μια πρώτη επαφή με το κυρίως θέμα της.

1.2. Η επένδυση.

Επένδυση³ είναι μία πολυσύνθετη δραστηριότητα που περιλαμβάνει τη διάθεση χρηματικών κεφαλαίων ή/και παραγωγικών συντελεστών μιας οικονομικής μονάδας (επιχείρησης) με σκοπό την δημιουργία εισοδήματος και κερδών για αυτούς που την πραγματοποιούν. Αυτοί που αναλαμβάνουν συνήθως την πραγματοποίηση μιας επένδυσης είναι οι επιχειρηματίες, οι οργανισμοί κερδοσκοπικού ή μη χαρακτήρα και το κράτος. Όταν μιλάμε για επιχειρηματίες αναφερόμαστε στα φυσικά εκείνα πρόσωπα που ασκούν επιχειρηματική δραστηριότητα. Κερδοσκοπικοί οργανισμοί χαρακτηρίζονται κυρίως οι επιχειρήσεις, καθώς η κύρια επιδίωξή τους είναι η βελτίωση της αποδοτικότητας των κεφαλαίων τους. Τέλος οι μη κερδοσκοπικοί οργανισμοί είναι κοινωφελείς και ανθρωπιστικές οργανώσεις ή κρατικοί οργανισμοί.

Λόγοι πραγματοποίησης μιας επένδυσης.

Οι λόγοι για τους οποίους θα μπορούσε να γίνει μια επένδυση είναι πολλοί. Ενδεικτικά θα λέγαμε πως είναι οι ακόλουθοι:

1. Αύξηση του μεριδίου αγοράς της επιχείρησης
2. Αύξηση πωλήσεων μέσω μάρκετινγκ και μεγάλων διαφημιστικών καμπανιών.
3. Αύξηση της παραγωγικότητάς της επιχείρησης (π.χ. επενδύσεις σε μηχανικό εξοπλισμό, τεχνολογία κ.λπ.).
4. Αύξηση αποδοτικότητας (π.χ. εκπαίδευση προσωπικού).
5. Αύξηση δραστηριοτήτων (π.χ. επενδύσεις σε άλλους κλάδους της οικονομίας).
6. Παραγωγή νέων προϊόντων
7. Δημιουργία καναλιών διανομής κ.α.

Οι λόγοι αυτοί όμως αφορούν μία επιχείρηση ή έναν επιχειρηματία οι οποίοι χαρακτηρίζονται ως κερδοσκοπικοί φορείς του επενδυτικού σχεδίου. Όταν όμως ο φορέας είναι μη κερδοσκοπικός, οι λόγοι πραγματοποίησης μιας επένδυσης αφορούν την δημιουργία:

1. Πλατειών, καναλιών ύδρευσης και αποχέτευσης.

³ Πηγή: βιβλίο (ΚΑΡΒΟΥΝΗΣ, ΟΙΚΟΝΟΜΟΤΕΧΝΙΚΕΣ ΜΕΛΕΤΕΣ ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ-ΤΕΧΝΙΚΕΣ-ΘΕΩΡΙΑ, 2000)

2. Νοσοκομείων και κέντρων υγείας.
3. Αθλητικών κέντρων και εγκαταστάσεων.
4. Κέντρων αναψυχής.
5. Την προστασία των ευπαθών κοινωνικών ομάδων.
6. Την πρόνοια.
7. Την μείωση της ανεργίας κ.α.

Πραγματοποίηση της επένδυσης.

Ανάλογα με την επένδυση που θέλει να πραγματοποιήσει ένας επιχειρηματίας ή μια επιχείρηση, θα χρειαστεί και τα κατάλληλα άτομα-στελέχη που ή θα τον/την βοηθήσουν στην ολοκλήρωσή της ή θα την αναλάβουν εξολοκλήρου αυτοί. Για τα εν' λόγω άτομα-στελέχη θα αναφερθούμε αργότερα. Ενδεικτικά τα άτομα αυτά θα μπορούσαν να είναι πολιτικοί μηχανικοί, οικονομολόγοι, μηχανολόγοι λογιστές κ.α.. Σε κάθε περίπτωση όμως η πραγματοποίηση μιας επένδυσης απαιτεί μια **μελέτη σκοπιμότητας** και ένα σχέδιο δράσης ή αλλιώς ένα **σχέδιο επένδυσης**.

Η μελέτη σκοπιμότητας .

Η μελέτη σκοπιμότητας είναι απαραίτητη σε μια επένδυση καθώς είναι αυτή που θα προσδιορίσει το κατά πόσο είναι εφικτή ή μη η πραγματοποίησή της. Ποιο συγκεκριμένα, η μελέτη σκοπιμότητας:

1. Καθορίζει το μέγεθος της επένδυσης και τη κλίμακα των διαφόρων λειτουργιών (π.χ. παραγωγική) της νέας μονάδας, αν μιλάμε για μια νέα επιχείρηση ή επέκταση μιας υφιστάμενης επιχείρησης.
2. Καθορίζει το επίπεδο της τεχνολογίας, της τεχνογνωσίας και της δυναμικότητας σε ανθρώπινο προσωπικό.
3. Αναλύει την οικονομική δυνατότητα της επένδυσης. Το κατά πόσο κερδοφόρα δηλαδή θα είναι (π.χ. ο βαθμός ανταπόκρισης της αγοράς στο νέο προϊόν, που θα οδηγήσει στα επιθυμητά κέρδη). Αν σε αυτό το σημείο η μελέτη δεν μας δώσει θετικά αποτελέσματα, δεν υπάρχει λόγος για περαιτέρω συνέχιση του έργου.
4. Εξετάζει τη διαθεσιμότητα του εργατικού προσωπικού. Δηλαδή την ευκολία εύρεσης του κατάλληλου ανθρώπινου δυναμικού και από άποψη προσόντων αλλά και από αριθμητική επάρκεια.
5. Αναλύει τη χρηματοοικονομική εικόνα της νέας μονάδας.

6. Προσδιορίζει το κατά μονάδα κόστος παραγωγής, που θα μας δώσει την δυνατότητα να προσδιορίσουμε το κατά πόσο ανταγωνιστικό είναι το προϊόν της μονάδας έναντι των ανταγωνιστών της.

Έτσι λοιπόν ο κάθε επιχειρηματίας θα γνωρίζει τη δυνατότητα πραγματοποίησης της επένδυσης που επιθυμεί. Δυστυχώς όμως, παρόλο που το θέμα αυτό χρίζει εκτενέστερης ανάπτυξης, δεν θα αναφερθούμε περεταίρω καθώς δεν αποτελεί το κύριο θέμα της παρούσας εργασίας.

1.3. Το σχέδιο επένδυσης.

Το σχέδιο επένδυσης⁴ ή επενδυτικό σχέδιο είναι ο σχεδιασμός και η εκτέλεση μιας πολυσύνθετης δραστηριότητας (επένδυσης) η οποία πραγματοποιείται σε μια συγκεκριμένη περιοχή και για συγκεκριμένο χρονικό διάστημα. Απαιτεί τη χρησιμοποίηση διαθέσιμων παραγωγικών πόρων από τον επενδυτικό φορέα που την αναλαμβάνει, είτε αυτός είναι νομικό είτε φυσικό πρόσωπο. Το σύνολο των παραγωγικών πόρων που θα συμβάλουν στην πραγματοποίηση του επενδυτικού σχεδίου αποτελεί και το κόστος πραγματοποίησής του. Γι αυτό το λόγο, ο επενδυτικός φορέας θα πρέπει να είναι σε θέση να παίρνει καλά σχεδιασμένες και μελετημένες αποφάσεις που θα έχουν να κάνουν με το επενδυτικό σχέδιο και την ολοκλήρωσή του.

Με το όρο «επενδυτικός φορέας» εννοούμε κάθε οργανισμό, κερδοσκοπικό ή μη, και κάθε επιχειρηματία που επιθυμεί να πραγματοποιήσει μια επένδυση. Όταν μιλάμε για το φυσικό πρόσωπο⁵ του επενδυτικού φορέα, αναφερόμαστε σε αυτόν ως άτομο, δηλαδή ως επιχειρηματία ενώ όταν μιλάμε για το νομικό⁶ πρόσωπο του, τον προσδιορίζουμε ως οργανισμό κερδοσκοπικού (π.χ. μια επιχείρηση) ή μη κερδοσκοπικού ενδιαφέροντος.

Δύο από τα βασικά χαρακτηριστικά του επενδυτικού σχεδίου είναι το κόστος και τα οφέλη που αποφέρει στον επενδυτικό του φορέα. Και το κόστος αλλά και τα οφέλη του επενδυτικού σχεδίου χωρίζονται σε άμεσα και έμμεσα. Άμεσο κόστος είναι το κόστος πραγματοποίησης του επενδυτικού σχεδίου, ενώ έμμεσο κόστος είναι όλες εκείνες οι επιπτώσεις που προξενεί στο περιβάλλον του, οι οποίες δεν φαίνονται με πρώτο μάτι. Άμεσα οφέλη του σχεδίου είναι όλα εκείνα για τα οποία το έχει αναλάβει ο επενδυτικός του φορέας και έμμεσα είναι όλες εκείνες οι θετικές

⁴ Πηγή: βιβλίο (ΚΑΡΒΟΥΝΗΣ, ΟΙΚΟΝΟΜΟΤΕΧΝΙΚΕΣ ΜΕΛΕΤΕΣ ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ-ΤΕΧΝΙΚΕΣ-ΘΕΩΡΙΑ, 2000)

⁵ Πηγή: <http://el.wikipedia.org/wiki/%CE%A6%CF%85%CF%83%CE%B9%CE%BA%CF%8C%CF%80%CF%81%CF%8C%CF%83%CF%89%CF%80%CE%BF>

⁶ Πηγή: <http://el.wikipedia.org/wiki/%CE%9D%CE%BF%CE%BC%CE%B9%CE%BA%CF%8C%CF%80%CF%81%CF%8C%CF%83%CF%89%CF%80%CE%BF>

επιδράσεις, κυρίως αναπτυξιακές, που επιφέρει στο κοινωνικό του περιβάλλον. Παραδείγματα όλων των παραπάνω ακολουθούν στον πίνακα 1.

	Άμεσο-Άμεσα	Έμμεσο-Έμμεσα
Κόστος	Διάθεση κεφαλαίων, εδαφικών εκτάσεων, ανθρώπινου δυναμικού	Επιπτώσεις στο περιβάλλον, κλείσιμο τοπικών βιοτεχνιών
Οφέλη	Έσοδα από αύξηση των πωλήσεων, μείωση κόστους παραγωγής, περισσότερη ευελιξία κ.α.	Αποτελεσματικότερη χρησιμοποίηση των παραγωγικών πόρων της χώρας.

Πίνακας 1 Παραδείγματα άμεσων και έμμεσων οφελών και κόστους απο επενδυτικά σχέδια.
Πηγή: Βιβλίο (ΚΑΡΒΟΥΝΗΣ, ΟΙΚΟΝΟΜΟΤΕΧΝΙΚΕΣ ΜΕΛΕΤΕΣ ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ-ΤΕΧΝΙΚΕΣ-ΘΕΩΡΙΑ, 2000)

Τύποι επενδυτικών σχεδίων.

Υπάρχουν διαφορετικοί τύποι επενδυτικών σχεδίων, παρ' όλα αυτά θα λέγαμε πως διακρίνονται:

Από τη φυσική τους διάσταση καθώς μπορεί να είναι:

- Μια νέα παραγωγική μονάδα.
- Επέκταση υφιστάμενης παραγωγικής μονάδας.
- Συμπλήρωση ή προσαρμογή υφιστάμενης.
- Ανακατασκευή ή ανανέωση εξοπλισμού υφιστάμενης.
- Συμμετοχή σε υφιστάμενη παραγωγική δραστηριότητα.
- Αγορά υφιστάμενης παραγωγικής μονάδας.

Από απόψεως εντάξεως στους κλάδους παραγωγής επειδή μπορούν να είναι:

- Αγροτικά σχέδια.
- Σχέδια μεταλλείων-ορυχείων.
- Βιομηχανικά σχέδια.
- Τουριστικά σχέδια.
- Σχέδια μεταφορών κ.λπ.

Από την άποψη του φορέα που ενδιαφέρεται για την προώθηση του επενδυτικού σχεδίου, καθώς μπορεί να είναι:

- Σχέδια ιδιωτικού ενδιαφέροντος.

- Σχέδια κοινωνικού ενδιαφέροντος, που προωθούνται κατά κανόνα από κρατικούς ή άλλους παρόμοιους φορείς.
- Σχέδια κοινού (μικτού) ενδιαφέροντος που προωθούνται από κοινού, και ιδιωτικούς και κρατικούς φορείς.

Από την άποψη των σκοπών που επιδιώκουν, επειδή μπορεί να είναι:

- Εντάσεως κεφαλαίων.
- Εντάσεως εργασίας.
- Εντάσεως εδαφικών πόρων.

Από την άποψη γεωγραφικής καλύψεως, διότι μπορεί να είναι:

- Τοπικά.
- Εθνικά.
- Περιφερειακά (στην κλίμακα π.χ. της Ε.Ε.).
- Πολυεθνικά ή παγκόσμια.

Από την άποψη του κινδύνου που διατρέχουν τα επενδυτικά σχέδια μπορεί να είναι:

- Απολύτως εξασφαλισμένα.
- Χαμηλού κινδύνου.
- Υψηλού κινδύνου.

Σκοπός του επενδυτικού σχεδίου.

Όταν ένας επιχειρηματίας ή μια επιχείρηση αναλαμβάνει ένα επενδυτικό σχέδιο αποσκοπεί σε κάποια αποτελέσματα που θα του αποφέρει. Τα αποτελέσματα αυτά αποτελούν τους στόχους του Ε.Σ.⁷, στόχοι που διακρίνονται σε **ειδικούς**, που αφορούν κατά κύριο λόγο τον επενδυτικό φορέα και σε **γενικούς-συνολικούς στόχους**, που αφορούν τον κλάδο και το περιβάλλον μέσα στο οποίο υλοποιούνται.

Οι **ειδικοί στόχοι** είναι οι κύριοι λόγοι που πραγματοποιείται το επενδυτικό σχέδιο και έχουν τη ίδια λογική με τους ακόλουθους:

1. Αύξηση πωλήσεων (μάρκετινγκ κ.α.).
2. Αύξηση παραγωγικότητας (μέσω μιας νέας μονάδας).
3. Μείωση κόστους παραγωγής ανά μονάδα προϊόντος.

⁷ Πηγή: βιβλίο (ΚΑΡΒΟΥΝΗΣ, ΟΙΚΟΝΟΜΟΤΕΧΝΙΚΕΣ ΜΕΛΕΤΕΣ ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ-ΤΕΧΝΙΚΕΣ-ΘΕΩΡΙΑ, 2000)

4. Αύξηση κερδών.
5. Αύξηση εισοδήματος (ειδικά όταν πρόκειται για νέο επιχειρηματία)
6. Παραγωγή νέων προϊόντων κ.α.

Οι **γενικοί ή συνολικοί στόχοι** ενδιαφέρουν περισσότερο τον κλάδο μέσα στον οποίο πραγματοποιούνται αλλά και το κοινωνικό περιβάλλον που δέχεται τις επιπτώσεις του επενδυτικού σχεδίου. Τέτοιου είδους στόχοι είναι οι ακόλουθοι:

1. Αύξηση ανταγωνισμού.
2. Αύξηση απασχόλησης (τουλάχιστον τοπικά).
3. Καλύτερη διαχείριση των παραγωγικών πόρων της χώρας.
4. Δημιουργία νοσοκομείων και κέντρων υγείας.
5. Δημιουργία δρόμων, υπόγειων σηράγγων και γεφυρών κ.λπ.

1.4. Διαδικασίες εκτελέσεως του επενδυτικού σχεδίου.

Οι διαδικασίες εκτελέσεως⁸ του επενδυτικού σχεδίου δεν ξεκινούν πριν τη νομότυπη σύσταση του επενδυτικού φορέα. Αφού γίνει αυτό, πραγματοποιείτε Γενική Συνέλευση των μετόχων που καθορίζουν τους στόχους και την γενική πολιτική του. Επίσης συγκροτούν το διοικητικό συμβούλιο το οποίο στη συνέχεια διορίζει το γενικό διευθυντή ή τον διευθύνοντα σύμβουλο (ή και τους δύο), ο οποίος κατόπιν θέτει υπόψη του Δ.Σ. τους διορισμούς των στελεχών, το πρόγραμμα δράσεως, τους προϋπολογισμούς τα χρονοδιαγράμματα και τα συμβόλαια αναθέσεως των διαφόρων τμημάτων του έργου, προκειμένου να πραγματοποιηθεί το επενδυτικό πρόγραμμα. Μια από τις πρώτες ενέργειες του Γενικού διευθυντή είναι ο διορισμός του επιτελείου(ομάδας) διαχείρισεως του έργου. Την σύσταση της ομάδας διαχείρισεως του έργου θα ακολουθήσουν μια σειρά από ενέργειες που θα έχουν ως σκοπό τη δημιουργία της νέας επιχείρησης, όπως:

1. Σύσταση νέας εταιρίας και νομικές απαιτήσεις.
2. Λήψη αδειών.
3. Προγραμματισμός χρηματοδοτήσεων.
4. Οργάνωση του επενδυτικού σχεδίου.
5. Επιλογή της τεχνολογίας.
6. Τα μηχανολογικά σχέδια και ανάθεση κατασκευής του μηχανολογικού εξοπλισμού.
7. Τα συμβόλαια.

⁸ Πηγή: βιβλίο (ΚΑΡΒΟΥΝΗΣ, ΟΙΚΟΝΟΜΟΤΕΧΝΙΚΕΣ ΜΕΛΕΤΕΣ ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ-ΤΕΧΝΙΚΕΣ-ΘΕΩΡΙΑ, 2000)

8. Απόκτηση των γηπέδων.
9. Κατασκευή και εγκατάσταση.
10. Προμήθεια πρώτων υλικών και υπηρεσιών.
11. Το μάρκετινγκ.
12. Παραλαβή των κτιρίων και εγκατάσταση του μηχανολογικού εξοπλισμού.

Σύσταση της ομάδας εκτελέσεως του έργου.

Για να υπάρξει ένα επενδυτικό σχέδιο θα πρέπει να υπάρχει η πρόθεση από την μεριά του επιχειρηματία για την πραγματοποίηση μίας επένδυσης. Αφού ο επιχειρηματίας αποφασίσει ότι μπορεί να γίνει η επένδυση, θα πρέπει να δημιουργήσει μια ομάδα που θα αναλάβει να παρακολουθεί την εξέλιξη της. Αυτή είναι «η ομάδα επίβλεψης και εκτέλεσης της επένδυσης» και θα πρέπει να αποτελείται από άτομα που θα έχουν τα απαραίτητα προσόντα, καθώς και την εμπειρία για να μπορέσουν να φέρουν ης πέρας την αποστολή που τους ανατίθεται. Το κύριο μέλημα της ομάδας είναι να εξασφαλίσει ότι όλες οι εργασίες του έργου θα εκτελεσθούν σύμφωνα με το χρονικό και οικονομικό προγραμματισμό. Σε περίπτωση που υπάρξουν αποκλίσεις από αυτόν θα πρέπει να λαμβάνονται τα απαραίτητα διορθωτικά μέτρα. Τα άτομα αυτά θα μπορούσαν να είναι διοικητικά στελέχη της επιχείρησης, συμβουλευτικές εταιρίες ή εξωτερικοί σύμβουλοι (όπως οικονομολόγοι, πολιτικοί μηχανικοί δικηγόροι κ.α.). Η ομάδα λοιπόν, εκτός από τον σκοπό της ο οποίος αναφέρεται στην ονομασία της, δημιουργείται για να αναλάβει κάποια προβλήματα που αφορούν την επένδυση-έργο. Τα προβλήματα⁹ αυτά είναι τα ακόλουθα:

- Σύσταση αποτελεσματικού επιτελείου διαχείρισεως του έργου(project management).
- Αξιολόγηση των προσφορών των διάφορων κατασκευαστών, εντοπισμός του πιο ικανού κατασκευαστή ή προμηθευτή εξοπλισμού και διαπραγματεύσεις με αυτούς.
- Αποφυγή καθυστερήσεων στην εκτέλεση του έργου.
- Αποφυγή υπερβάσεων του κόστους.
- Εξασφάλιση της ομαλής χρηματοδότησης του έργου.
- Εξασφάλιση της ποιότητας του έργου.
- Εξασφάλιση της ασφάλειας του έργου.
- Οργάνωση αποτελεσματικού μάρκετινγκ για τα προϊόντα ή τις υπηρεσίες που πρόκειται να παραχθούν από την σχεδιαζόμενη μονάδα.
- Εξεύρεση κατάλληλων στελεχών, υπαλλήλων και εργατών για τη φάση της πλήρους λειτουργίας της μονάδας.

⁹ Πηγή: βιβλίο (ΚΑΡΒΟΥΝΗΣ, ΟΙΚΟΝΟΜΟΤΕΧΝΙΚΕΣ ΜΕΛΕΤΕΣ ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ-ΤΕΧΝΙΚΕΣ-ΘΕΩΡΙΑ, 2000)

- Εγκατάσταση συστήματος για την επίβλεψη, συντονισμό, έλεγχο και παραλαβή του έργου.

Όπως γίνεται εύκολα αντιληπτό, τα άτομα που απαρτίζουν την ομάδα επιβλέψεως και εκτελέσεως της επένδυσης-έργου δεν μπορούν παρά να έχουν ηγετικές ικανότητες, προσόντα μάνατζμεντ, εμπειρία και να είναι αφοσιωμένα στην εργασία τους, καθώς υπάρχει και η περίπτωση της παραμονής των εν λόγω στελεχών στην επιχείρηση ως τον πυρήνα του διοικητικού επιτελείου που θα διαχειρίζεται την λειτουργία της μονάδας και μετά την ολοκλήρωση της κατασκευής της.

Σύσταση νέας εταιρίας και νομικές απαιτήσεις.

Σύσταση νέας εταιρίας θα ήταν απαραίτητη, όταν οι επενδυτές άρχιζαν για πρώτη φορά επιχειρηματική δραστηριότητα, ή όταν η νέα επένδυση δεν θα μπορούσε να ενταχθεί στο πλαίσιο των επενδύσεων της ήδη υπάρχουσας εταιρίας, στην οποία είναι μέτοχοι.

Αν λοιπόν η σύσταση νέας εταιρίας είναι αναγκαία, θα είναι επίσης αναγκαία και η εκπόνηση μίας μελέτης σκοπιμότητας που θα εντοπίσει όλους εκείνους τους τοπικούς, εθνικούς και διεθνείς κανονισμούς και διατάξεις που θα μπορούσαν να θέσουν φραγμούς στην ολοκλήρωση του έργου. Σε αυτό το σημείο θα ήταν εύλογη και η χρήση νομικής βοήθειας. Αυτό γιατί η νομική διαδικασία συστάσεως νέας επιχείρησης είναι μάλλον πολύπλοκη και χρονοβόρα. Για να μπορέσει ένα επενδυτικό σχέδιο να εκτελεσθεί θα πρέπει να μπει σε ένα νομικό πλαίσιο και η εταιρία να αποκτήσει νομική μορφή (ανώνυμη, ομώνυμη, ετερόρρυθμη ή Ε.Π.Ε.). Αυτή η διαδικασία θα αποδειχτεί αρκετά χρονοβόρα, ειδικά μάλιστα στην περίπτωση που η επιχείρηση είναι κοινή, έχει δηλαδή και τοπικούς και διεθνείς μετόχους.

Λήψη αδειών.

Η λήψη αδειών θα χρειαστεί πολύ χρόνο από την επιχείρηση καθώς δεν είναι μικρός ο αριθμός των απαραίτητων από αυτές που θα χρειαστούν ώστε να μπορέσει αυτή να λειτουργήσει ένομα. Το χρονικό διάστημα μπορεί να ξεπεράσει τους έξι (6) μήνες.

Για την εγκατάσταση του μηχανικού εξοπλισμού, για την πώληση νέων προϊόντων, για την επιλογή και την προμήθεια κάποιου είδους τεχνολογίας, για εισαγωγή πρώτων υλών ή την εξαγωγή προϊόντων, ακόμα και για την χρησιμοποίηση διάφορων εξαρτημάτων στα μηχανήματα απαιτείται άδεια ή έγκριση κρατικών υπηρεσιών.

Προγραμματισμός χρηματοδοτήσεων.

Ο τρόπος με τον οποίο χρηματοδοτούνται τα επενδυτικά προγράμματα και κατ' επέκταση οι επιχειρήσεις που τα αναλαμβάνουν, είναι το βασικό θέμα της παρούσας εργασίας και όπως είναι

λογικό δεν θα μπορούσε να αναπτυχθεί σε μία παράγραφο. Αντίθετα, θα αναλυθεί διεξοδικά στο επόμενο κεφάλαιο της πτυχιακής. Ωστόσο, θα λέγαμε πως η αναζήτηση χρηματοοικονομικών πόρων και πηγών καθώς και ο προγραμματισμός της χρηματοδότησης του έργου, έπονται της οριστικής απόφασης για την επένδυση, της διατύπωσης του κόστους επενδύσεως και του χρονοδιαγράμματος εκτελέσεώς της. Επίσης είναι άξιο λόγου το γεγονός ότι παρόλο που η όλη διαδικασία είναι αρκετά χρονοβόρα, η συνέχιση του έργου, χωρίς να έχει ξεκαθαρίσει αυτό το θέμα θα ήταν μια πολύ λάθος απόφαση. Αυτό γιατί πάντα θα υπάρχει η περίπτωση, η χρηματοδότηση του έργου να μην είναι εφικτή ή επαρκής (τουλάχιστον για το χρονικό διάστημα που είχε αρχικά οριστεί).

Οργάνωση του επενδυτικού σχεδίου.

Η ομάδα εκτελέσεως του έργου είναι επιφορτισμένη με την οργάνωση του επενδυτικού σχεδίου. Αυτή είναι που θα επιβλέπει τους εργολάβους και τους συμβούλους της επιχείρησης ως προς το χρονικό, κοστολογικό και ποιοτικό κομμάτι του επενδυτικού σχεδίου.

Σε αυτό το στάδιο αρχίζει η στρατολόγηση και η εκπαίδευση του προσωπικού με βάση τα προγράμματα στρατολογήσεως και εκπαίδευσως, τα οποία έχουν αναπτυχθεί νωρίτερα από την μελέτη σκοπιμότητας. Συμφωνά με το πρόγραμμα στρατολόγησης, θα προσληφθεί προσωπικό μόνο στα τμήματα που θα χρειαστεί η επιχείρηση, ανάλογα με τον τύπο της παραγωγικής μονάδας και μόνο σε περίπτωση ανεπάρκειας εργατικού δυναμικού. Παράλληλα μπορεί να αρχίσει και η εκπαίδευση του προσωπικού - βάση του προγράμματος εκπαίδευσης πάντα - με την πιθανότητα μέρος από αυτό να χρειαστεί να ταξιδεύσει στο εξωτερικό. Σε περίπτωση που η εκπαίδευση του προσωπικού δεν γίνει σε αυτό το στάδιο αλλά αργότερα (κάτι που συνηθίζεται) μπορεί η διαδικασία αυτή να κοστίσει κάποιες ημέρες που θα μπορούσαν να είναι παραγωγικές για την εταιρία. Δηλαδή, ενώ το έργο έχει ολοκληρωθεί, η απαραίτητη διαδικασία της εκπαίδευσης να καθυστερήσει την έναρξη της παραγωγικής διαδικασίας στην μονάδα. Αυτό φυσικά δεν θα αρέσει καθόλου στους επενδυτές.

Επιλογή της τεχνολογίας.

Η απόφαση που έχει να κάνει με την επιλογή της τεχνολογίας είναι από τις πλέον σημαντικές αποφάσεις που πρέπει να παρθούν. Αρκεί να αναλογιστεί κανείς τις επιδράσεις που θα έχει στην παραγωγικότητα και κατόπιν στην αποδοτικότητα της μονάδας. Είναι μία απόφαση που θα καθορήσει την μακροπρόθεσμη πορεία της επιχείρησης. Η τεχνολογία μπορεί και από μόνη της να προσφέρει οικονομίες κλίμακας και ανταγωνιστικό πλεονέκτημα στην επιχείρηση έναντι των ανταγωνιστών της. Για όλους αυτούς τους λόγους στην επιλογή της τεχνολογίας εμπλέκονται πολλά

νομικά, οικονομικά χρηματοοικονομικά και τεχνικά θέματα. Είναι μια διαδικασία που περιλαμβάνει πολλές και χρονοβόρες διαπραγματεύσεις με τους προμηθευτές, ειδικά στην περίπτωση που υπάρχουν πολλοί κάτοχοι δικαιωμάτων χρήσεως αυτής της τεχνολογίας.

Τα μηχανολογικά σχέδια και ανάθεση κατασκευής του μηχανολογικού εξοπλισμού.

Τα μηχανολογικά σχέδια είναι αυτά που θα ακολουθήσουν την φάση της επιλογής της τεχνολογίας και ο χρόνος που θα τους διατεθεί για της ολοκλήρωσή τους θα καθοριστεί από το είδος και την ποιότητα της επιλεγείσας τεχνολογίας. Ένα πρώτο βήμα για την δημιουργία τους είναι το τελικό χωροταξικό σχέδιο και τα γενικά σχέδια του εξοπλισμού και των εγκαταστάσεων τα οποία έγιναν στη μελέτη σκοπιμότητας αλλά από εκεί και πέρα θα αναλάβουν εξειδικευμένοι μηχανολόγοι, αρχιτέκτονες, προγραμματιστές και πολιτικοί μηχανικοί. Βέβαια αυτό δεν θα γίνει έτσι απλά. Θα γίνει πρώτα μία σειρά από προκηρύξεις και διαπραγματεύσεις προτού ακολουθήσει η ανάθεση σε κάποιον από τους προαναφερθέντες. Κάτι ανάλογο θα γίνει και με τους προμηθευτές του μηχανολογικού εξοπλισμού. Πρώτα θα γίνει μία εκτίμηση των προμηθευτών, των μηχανικών και των συμβούλων, μετά θα γίνει η προκήρυξη του διαγωνισμού, θα αξιολογηθούν οι προσφορές, θα γίνουν οι απαραίτητες διαπραγματεύσεις και τέλος θα ακολουθήσει η ανάθεση των μηχανολογικών σχεδίων και η κατασκευή των μηχανημάτων σε έναν (ή περισσότερους) από τους ενδιαφερόμενους. Επίσης κατά την παραγγελία του μηχανολογικού εξοπλισμού θα χρειαστεί να ληφθεί υπόψη ο χρόνος που θα χρειαστεί ο προμηθευτής για τη δημιουργία και εγκατάσταση του έτσι ώστε να το παραδώσει με κάποια σειρά στην μονάδα.

Τα συμβόλαια.

Μεταξύ της επιχείρησης και των κατασκευαστών υπογράφονται συμβόλαια ώστε να εξασφαλιστεί και από τις δύο πλευρές η τήρηση της συμφωνίας. Αυτά τα συμβόλαια έχουν να κάνουν ενδεικτικά με:

- Την έγκαιρη παράδοση του έργου.
- Τον τρόπο παράδοσης.
- Το κόστος του έργου το οποίο πρέπει να αναγράφεται στο συμβόλαιο.
- Τους όρους πληρωμής.
- Τις εγγυήσεις για της αξιοπιστία των υπηρεσιών ή των προϊόντων που παρέχονται.

Απόκτηση των γηπέδων.

Για να αποκτηθεί ένα οικόπεδο, ώστε να εγκατασταθεί η μονάδα, πρέπει απαραίτητα να εξασφαλιστεί η προσβασιμότητα σε αυτό. Αν η περιοχή που βρίσκεται το οικόπεδο χαρακτηρίζεται ως βιομηχανική όλα βαίνουν καλώς. Αν πάλι αυτό δεν συμβαίνει τότε εκτός της προσβασιμότητας στην περιοχή, θα χρειαστεί να εξασφαλιστεί η παροχή ηλεκτρισμού, ύδρευσης και τηλεπικοινωνίας ώστε να επιτρέπεται η ομαλή παραγωγική λειτουργία της μονάδας. Επίσης η απόκτηση ενός γηπέδου μπορεί να απαιτεί ειδική άδεια από τις αρχές που να έχει να κάνει με τις επιπτώσεις της επένδυσης στο περιβάλλον.

Κατασκευή και εγκατάσταση.

Ο προγραμματισμός του έργου κατασκευής και εγκατάστασης θα ξεκινήσει αφού γίνει το τελικό χωροταξικό διάγραμμα της μονάδας, αποκτηθούν τα γήπεδα και αφού ληφθούν όλες οι απαραίτητες άδειες από τις αρμόδιες αρχές. Το μηχανολογικό σχέδιο θα προσδιορίσει τα χρονικά και κοστολογικά περιθώρια του έργου. Η σειρά των κατασκευαστικών δραστηριοτήτων, θα πρέπει να ακολουθεί το μηχανολογικό σχέδιο γιατί παράλληλα θα μπορεί να γίνεται και η τμηματική εγκατάσταση του μηχανολογικού εξοπλισμού. Κάθε παρέκκλιση από τα περιθώρια που τέθηκαν από το μηχανολογικό σχέδιο θα έχει άμεση επίδραση στις προβλέψεις κόστους και εισοδήματος που έγιναν στη μελέτη σκοπιμότητας.

Προμήθεια πρώτων υλικών και υπηρεσιών.

Η ροή των εισροών των πρώτων υλών θα πρέπει να σχεδιαστεί χρονικά έτσι ώστε να μην υπάρξει καμία καθυστέρηση. Χαρακτηριστικά θα ξεκινήσει κατά την διάρκεια της φάσεως ανεγέρσεως της μονάδας και αυτό γιατί η παραγωγική διαδικασία θα ξεκινήσει με το τέλος της φάσης αυτής και της φάσης εγκατάστασης του μηχανολογικού εξοπλισμού. Οι επιπλέον ημέρες που θα χρειαστούν για την προμήθεια των πρώτων και βοηθητικών υλών, ενώ η φάση ανεγέρσεως της μονάδας έχει ήδη ολοκληρωθεί, μπορούν να μεταφραστούν ως κόστος για την επιχείρηση και χρονική απώλεια. Επίσης, κατά την προμήθεια εισροών θα εξεταστεί και αποδοτικότητα των προμηθευτών της επιχείρησης καθώς η έγκαιρη, ποιοτική και ποσοτική παράδοση των προϊόντων τους θα καθορίσει την εικόνα τους απέναντι στον πελάτη.

Το μάρκετινγκ.

Το μάρκετινγκ θα αρχίσει από τα πρώτα στάδια της παραγωγικής διαδικασίας. Αυτό γιατί πρέπει να εξασφαλιστούν οι πωλήσεις ώστε να μην συσσωρευτεί απόθεμα προϊόντων, που θα

οδηγήσει σε εμπορικό κόστος. Έτσι λοιπόν, οι υπεύθυνοι του μάρκετινγκ θα κοιτάζουν να προετοιμάσουν την αγορά εκπαιδύοντας τους καταναλωτές με διαφήμιση των προϊόντων της επιχείρησης, να εξασφαλίσουν την αποτελεσματικότητα των δικτύων διανομής με εκπαίδευση των διανομέων και των αντιπροσώπων και να επιταχύνουν τις πωλήσεις με εκπτώσεις, προσφορές κ.α.

Παραλαβή των κτιρίων και εγκατάσταση του μηχανολογικού εξοπλισμού.

Η φάση αυτή είναι η τελευταία πριν την έναρξη της παραγωγικής διαδικασίας και είναι πολύ κρίσιμη καθώς σε αυτήν θα διαπιστωθούν και οι τελευταίες δυσλειτουργίες της μονάδας. Εδώ είναι αναγκαίο να γίνεται ένας πρώτος έλεγχος των μηχανημάτων, τον οποίο αναλαμβάνουν οι προμηθευτές (συνήθως), παράλληλα με τα κατασκευαστικά έργα για την ανέγερση των κτιρίων. Επίσης οι εργολάβοι που έχουν αναλάβει την εγκατάσταση του μηχανολογικού εξοπλισμού συντονίζονται μεταξύ τους και με το χρονοδιάγραμμα που έχει αναπτυχθεί για την διαδικασία αυτή ώστε να μην χαθεί καθόλου χρόνος. Αφού λοιπόν γίνει και η εγκατάσταση των μηχανημάτων θα αρχίσει η περίοδος της πειραματικής παραγωγής. Η περίοδος αυτή είναι από τις σημαντικότερες πριν την έναρξη της παραγωγής καθώς εδώ εντοπίζονται κάποιες από τις δυσλειτουργίες του μηχανολογικού εξοπλισμού ως προς τον συντονισμό και τον σχεδιασμό των μηχανημάτων.

Δεν υπάρχει κάποια αυστηρή αλληλουχία που να συνδέει τα κυριότερα στάδια προγραμματισμού του επενδυτικού σχεδίου, το ένα μετά το άλλο. Αντίθετα υπάρχει, όπως φαίνεται και από τον παρακάτω πίνακα, μία αλληλοκάλυψη των διάφορων δραστηριοτήτων, στον σύγχρονο προγραμματισμό. Παραδείγματος χάρη, το μάρκετινγκ των προϊόντων της νέας μονάδας θα μπορούσε να αρχίσει παράλληλα με τα τελευταία στάδια της εγκατάστασης του μηχανολογικού εξοπλισμού ή ακόμα και πριν την παραγωγή.

Εκτέλεση επενδυτικού σχεδίου											
No	Κυριότερες εργασίες	Έτος Τρίμηνο	1			2			3		
			1	2	3	1	2	3	1	2	3
1	Σύσταση εταιρίας ^α		■								
2	Άδεια από τις αρχές ^α		■								
3	Οργανωτική δόμηση		■	■	■	■	■	■			
4	Απόκτηση και μεταφορά τεχνολογίας		■	■							
5	Λεπτομερή μηχανολογικά σχέδια			■	■						
6	Διακηρύξεις, διαπραγματεύσεις, αναθέσεις			■	■						
7	Απόκτηση γηπέδων		■								
8	Κατασκευές και εγκατάσταση				■	■	■	■			
9	Προμήθεια υλικών και υπηρεσιών							■			
10	Μάρκετινγκ πριν την παραγωγή							■			
11	Έλεγχος και τελική παραλαβή							■			
12	Έναρξη και τελική παραγωγή μονάδας							■	■	■	

α= γίνονται αν απαιτούνται
Σημείωση: Τα άτονα σκιαγραφημένα μέρη των ράβδων είναι παρατάσεις που μπορούν να λόγω δυσκολίας ή ανωμαλιών. Οι κανονικοί χρόνοι είναι έντονα σκιαγραφημένοι.

Πίνακας 2 Στάδια εκτελέσεως του επενδυτικού σχεδίου.

Πηγή: Βιβλίο (ΚΑΡΒΟΥΝΗΣ, ΟΙΚΟΝΟΜΟΤΕΧΝΙΚΕΣ ΜΕΛΕΤΕΣ ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ-ΤΕΧΝΙΚΕΣ-ΘΕΩΡΙΑ, 2000).

Χρονικός προγραμματισμός εκτελέσεως του επενδυτικού σχεδίου.

Προηγουμένως, για κάθε δραστηριότητα του επενδυτικού σχεδίου τονίζονταν η ανάγκη για την γρήγορη ολοκλήρωσή της. Αυτό είναι λογικό, καθώς ο παράγοντας χρόνος έχει μεγάλη επιρροή πάνω στην επένδυση. Σε καμία περίπτωση δεν θα θέλαμε δέσμευση των κεφαλαίων της επιχείρησης ή μηδαμινή αποδοτικότητα των παραγωγικών της συντελεστών, ως αποτέλεσμα της καθυστερημένης ολοκλήρωσης μιας εργασίας του έργου. Από την άλλη η πολύ γρήγορη εκτέλεση μιας εργασίας θα μπορούσε να μειώσει την ποιότητα του έργου. Γι αυτό, οι περίοδοι που απαιτούν οι διάφορες δραστηριότητες του έργου για την ολοκλήρωσή τους, ορίζονται με χρονοδιαγράμματα. Το χρονοδιάγραμμα θα συντονίσει όλες της δραστηριότητες του έργου έτσι ώστε να μειωθεί όσο το δυνατόν περισσότερο η χρονική διάρκεια ολοκλήρωσής του. Για να γίνει αυτό, ο προγραμματιστής του χρονοδιαγράμματος θα πρέπει:

1. Να καθορίσει τη λογική σειρά των εργασιών.

2. Να αναλύσει τις εργασίες αυτές διαιρώντας τες σε υποέργα.
3. Να αναλύσει το κάθε υποέργο χωριστά και να προσδιορίσει τη χρονική διάρκεια ολοκλήρωσής του.
4. Έχοντας προσδιορίσει τη χρονική διάρκεια ολοκλήρωσης των εργασιών από τις αντίστοιχες των υποέργων από αφορούν την κάθε μία χωριστά, να προσδιορίσει την έναρξη και λήξη της κάθε εργασίας πάνω στο χρονοδιάγραμμα.

Ο τύπος του χρονοδιαγράμματος που αναλύθηκε πιο πάνω λέγεται χρονοδιάγραμμα Gantt. Είναι ο πιο διαδεδομένος τρόπος προγραμματισμού του χρόνου του επενδυτικού σχεδίου αλλά έχει και κάποια μειονεκτήματα.

- Το πρώτο είναι το γεγονός ότι δεν δείχνει σαφώς τις λεπτομέρειες προόδου των διαδικασιών που εκτελούνται σε μακροχρόνιο διάστημα. Σε ποιο στάδιο ολοκλήρωσης βρίσκεται η κάθε διαδικασία δηλαδή.
- Το δεύτερο είναι ότι δεν υπάρχει σαφής ένδειξη ως προς το ποια μέρη κάθε δραστηριότητας είναι προαπαιτούμενα των δραστηριοτήτων που έπονται ή που είναι άμεσα εξαρτημένες από αυτά.

Γι αυτό το λόγο υπάρχουν διαγράμματα που διαχωρίζουν τις δραστηριότητες σε υποδραστηριότητες και τη συνεχεία τις ενώνουν με συνδεδετικά βέλη, με σκοπό να καλύψουν τις παραπάνω αδυναμίες των χρονοδιαγραμμάτων Gantt. Τα διαγράμματα αυτά βασίζονται στις τεχνικές της κρίσιμης διαδρομής (CPM) και της εκτιμήσεως και αναθεωρήσεως του προγράμματος (PERT). Και οι δύο τεχνικές:

- Αναλύουν τις δραστηριότητες σε υποδραστηριότητες,
- Απεικονίζουν τις υποδραστηριότητες ως κόμβους μέσα στο διάγραμμα και
- Ενώνουν τους κόμβους με συνδεδετικά βέλη αφού πρώτα τους απαριθμήσουν.

Η κύρια διαφορά των δύο τεχνικών είναι ο τρόπος που εκτιμάει τον απαιτούμενο χρονικό ολοκλήρωσης μίας διαδικασίας η κάθε μία από αυτές. Η PERT βασίζεται σε στατιστικές εκτιμήσεις του χρόνου της κάθε διαδικασίας ενώ η CPM θεωρεί τον χρόνο ως σταθερό και προκαθορισμένο.

Αντικειμενικά κριτήρια αξιολόγησης των επενδυτικών σχεδίων.

Πέντε τουλάχιστον αντικειμενικά κριτήρια για την αξιολόγηση των αντικειμενικών σχεδίων αναγνωρίζονται από οικονομικής και κοινωνικής άποψης.

1. Η εμπορική βιωσιμότητα του σχεδίου, ως δείκτης της συμβολής του στην αύξηση των κοινωνικών και κρατικών πόρων.

2. Η βελτίωση στην κατανομή των εθνικών πόρων, ως στόχος της καλύτερης χρήσεως και ανακατανομής των πόρων από τις δραστηριότητες παραγωγικότητας σε αυτές των υψηλών αποδόσεων.
3. Η επιτάχυνση του ρυθμού ανόδου του εθνικού εισοδήματος στο υψηλότερο δυνατό βαθμό.
4. Η δικαιότερη κατανομή του εισοδήματος μεταξύ των κοινωνικών ομάδων.
5. Η παραγωγή κοινωνικά επιθυμητών αγαθών, δηλαδή αγαθά με ιδιαίτερη κοινωνική αξία.

Η εκπλήρωση των παραπάνω κριτηρίων απαιτεί την επιλογή συγκεκριμένης στρατηγικής αναπτύξεως από τη μεριά της ομάδας εκτελέσεως του επενδυτικού σχεδίου. Δηλαδή πρέπει να γίνεται γνωστή η κατεύθυνση στην οποία θα προσανατολιστεί ή επένδυση. Αν προσανατολιστεί δηλαδή προς τη γεωργία, τη βιομηχανία, το εμπόριο ή τον τουρισμό. Προς βιομηχανίες εντάσεως εργασίας ή εντάσεως τεχνολογίας, προς αποκατάσταση εισαγωγών ή προώθηση εξαγωγών.

1.5. Επιπτώσεις των επενδυτικών σχεδίων στο περιβάλλον τους.

Στο σύγχρονο οικονομικό και επιχειρηματικό περιβάλλον στο οποίο καλούνται να δραστηριοποιηθούν οι επιχειρήσεις σήμερα υπάρχουν έντονα το στοιχείο του κινδύνου και της αβεβαιότητας. Αυτό σημαίνει πως όταν πραγματοποιείται μια επένδυση δεν μπορούμε να πούμε με βεβαιότητα αν τα αποτελέσματα της θα είναι τα προσδοκώμενα από τον επενδυτικό φορέα. Τα επενδυτικά σχέδια έχουν από τη φύση τους την τάση να μειώνουν, σε κάποιο βαθμό, τα δύο αυτά στοιχεία. Έτσι, ένα επενδυτικό σχέδιο, έχει πολλαπλές επιπτώσεις στην οικονομική και κοινωνική ζωή μιας χώρας όπως η μείωση της ανεργίας με τις ευκαιρίες απασχόλησης που προσφέρει, η καταπολέμηση του πληθωρισμού και η τεχνολογική πρόοδος. Επίσης τα επενδυτικά σχέδια:

- Έχουν σοβαρές αναδιανεμητικές επιπτώσεις τόσο στις παραγωγικές τάξεις όσο και στις διάφορες περιοχές.
- Ενισχύουν συνήθως την εξωτερική οικονομική θέση της χώρας υποκαθιστώντας τις εισαγωγές και προωθώντας τις εξαγωγές.
- Επεκτείνουν τον κύκλο εργασιών και δημιουργούν έτσι πηγές αύξησεως των δημοσίων εσόδων.
- Ενισχύουν την οικονομική σταθερότητα σε περιόδους υφέσεως.
- Εδραιώνουν με την καλλιέργεια κλίματος επιχειρηματικής δραστηριότητας την εμπιστοσύνη στο μέλλον της χώρας.
- Αποτελούν το ισχυρότερο μέσο ανταγωνιστικότητας της χώρας στο διεθνές οικονομικό περιβάλλον.

Στο σύγχρονο οικονομικό περιβάλλον η πραγματοποίηση επενδυτικών σχεδίων είναι κάτι παραπάνω από επιβεβλημένη. Η οικονομική κατάσταση στους κόλπους της Ευρωπαϊκής ένωσης βρίσκεται σε περίοδο ύφεσης. Οι επενδύσεις και τα επενδυτικά σχέδια αποτελούν το μοχλό ενεργοποίησης του παραγωγικού μηχανισμού μιας χώρας και κατ' επέκταση και των ευρωπαϊκών χωρών, συμπεριλαμβανομένης και της Ελλάδας. Ενεργοποιώντας λοιπόν τον παραγωγικό μηχανισμό της χώρας αξιοποιούνται οι αδρανείς εθνικοί πόροι με αποτέλεσμα να επιταχύνεται η οικονομική και βιοτική ανάπτυξη της. Έτσι, μία επενδυτική πολιτική που δίνει ώθηση σε καινοτόμα επενδυτικά σχέδια, με σκοπό την αύξηση του βιοτικού επιπέδου των πολιτών, την τεχνολογική πρόοδο, την αναδιάρθρωση των παραγωγικών συντελεστών της χώρας, και την δημιουργία συγκριτικού πλεονεκτήματος έναντι των υπολοίπων χωρών θα αποτελούσε μία καλή πρόταση για την ανάπτυξη της οικονομίας της.

Κεφάλαιο 2 ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗ ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΩΝ ΣΧΕΔΙΩΝ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ.

2.1. Εισαγωγή.

Σε ένα ασταθές και αβέβαιο οικονομικό περιβάλλον όπως αυτό της Ελλάδας, οι επιχειρήσεις άσχετα από το μέγεθός τους και την οικονομική τους κατάσταση πρέπει να εξασφαλίσουν την επιβίωσή τους. Ένα μεγάλο ποσοστό στη βιωσιμότητα των επιχειρήσεων αποτελεί η ικανότητά τους να αντλούν τους απαραίτητους χρηματοοικονομικούς πόρους που θα τους εξασφαλίσουν ρευστότητα σε υψηλά επίπεδα και την ομαλή χρηματοδότηση των αναπτυξιακών τους προγραμμάτων. Με άλλα λόγια να έχουν δυνατότητα πρόσβασης στο χρηματοπιστωτικό σύστημα. Εν περίοδο δημοσιονομικής κρίσης όμως, η οποιαδήποτε πίστωση από το χρηματοπιστωτικό σύστημα θα μπορούσε να είναι καταστροφική για τις ελληνικές επιχειρήσεις. Αυτό γιατί οι τράπεζες και οι υπόλοιποι χρηματοδοτικοί οργανισμοί εμφανίζονται πιο επιφυλακτικοί στην χορήγηση των κεφαλαίων τους στις μικρομεσαίες επιχειρήσεις. Αύξηση των επιτοκίων και των εξασφαλίσεων των χορηγήσεων είναι δύο από τις επιπτώσεις της επιφύλαξης αυτής. Έτσι, αν μια επιχείρηση έχει αναπτυξιακές βλέψεις θα πρέπει να είναι πολύ επιφυλακτική, όσον αφορά το είδος, τον τρόπο καθώς και τους όρους της χρηματοδότησης που θα επιλέξει. Γι αυτό το λόγο στην ανάπτυξη ενός επενδυτικού σχεδίου απαραίτητος είναι ο χρηματοδοτικός σχεδιασμός του.

2.2. Χρηματοδότηση επενδυτικών σχεδίων.

Η **χρηματοδότηση των επενδυτικών σχεδίων** είναι ένα σύνολο διαδικασιών που έχουν ως στόχο την εξασφάλιση χρηματοοικονομικών πόρων που είναι απαραίτητοι για την χρηματοδότηση των αναπτυξιακών προγραμμάτων μιας επιχείρησης. Ο προγραμματισμός της χρηματοδότησης των επενδυτικών σχεδίων μιας επιχείρησης είναι ζωτικής σημασίας για την πραγματοποίηση της επένδυσης. Μέσω αυτού θα προσδιοριστεί ο τρόπος απόκτησης, το είδος αλλά και το ύψος των απαιτούμενων κεφαλαίων που θα χρησιμοποιηθούν για τα επενδυτικά προγράμματα της επιχείρησης. Σκοπός του προγραμματισμού της χρηματοδότησης για μια επένδυση είναι να:

- Προσδιοριστούν οι ανάγκες της επιχείρησης για κεφάλαια.
- Να αξιολογηθεί η οικονομική κατάσταση της επιχείρησης και η πιστοληπτική της ικανότητα.
- Να προσδιοριστούν και να αξιολογηθούν οι πηγές χρηματοδότησης και

- Να εξασφαλιστεί η συνεχής και έγκαιρη χρηματοδότηση του σχεδίου, ώστε να μην υπάρξουν καθυστερήσεις κατά την υλοποίησή του.

Με αυτόν τον τρόπο ελαχιστοποιείται ο χρηματοπιστωτικός κίνδυνος και γεφυρώνεται η παρούσα χρηματοοικονομική κατάσταση της επιχείρησης με αυτής στην οποία επιδιώκει να επιτύχει στο μέλλον. Επίσης αποφεύγεται το ενδεχόμενο καθυστέρησης της επένδυσης.

Ο προσδιορισμός των αναγκών προς χρηματοδότηση κεφαλαίων γίνεται σύμφωνα με τη μελέτη σκοπιμότητας όπου προσδιορίζει το είδος της επένδυσης. Αν παραδείγματος χάρη θα είναι επένδυση σε μηχανολογικό εξοπλισμό, σε πάγια στοιχεία ή σε προώθηση του marketing. Έτσι μπορεί να προσδιοριστεί το κόστος της επένδυσης¹⁰ και κατ'επέκταση και το ύψος των κεφαλαίων που θα χρειαστούν.

Η αξιολόγηση της οικονομικής κατάστασης και της πιστοληπτικής ικανότητας της επιχείρησης είναι απαραίτητη για να προσδιοριστεί ο τρόπος με τον οποίο θα χρηματοδοτηθεί το επενδυτικό σχέδιο ή ακόμα και αν θα εγκαταλειφτεί το ενδεχόμενο ανάπτυξης της επιχείρησης. Αξιολόγηση της επιχείρησης ως προς τα οικονομικά της στοιχεία μπορεί να γίνει μέσω των αριθμοδεικτών¹¹. Πολλές επιχειρήσεις, λόγω του μικρού τους μεγέθους μπορεί να μην είναι σε θέση να αξιολογήσουν την πιστοληπτική τους κατάσταση από μόνες τους. Γι αυτό και σε αυτές τις περιπτώσεις το έργο αυτό το αναλαμβάνουν οι χρηματοπιστωτικοί φορείς που θα δούμε στην συνέχεια.

Αφού προσδιοριστεί η πιστοληπτική ικανότητα της επιχείρησης, μπορεί να γίνει μια μελέτη που να αφορά την εξέταση του συνόλου των προτεινόμενων **χρηματοδοτικών πηγών** που θα μπορούσαν να την χρηματοδοτήσουν. Οι πηγές χρηματοδότησης χωρίζονται σε δύο μεγάλες κατηγορίες:

- Στις πηγές που προέρχονται από το εσωτερικό περιβάλλον της επιχείρησης. Δηλαδή η επιχείρηση να επιλέξει **εσωτερική χρηματοδότηση** και
- Στις πηγές που βρίσκονται στο εξωτερικό περιβάλλον της επιχείρησης. Δηλαδή να επιλέξει **εξωτερική χρηματοδότηση**.

¹⁰ Κόστος επένδυσης είναι το συνολικό κεφάλαιο που είναι απαραίτητο για την χρηματοδότηση μιας επένδυσης.

¹¹ Αριθμοδείκτες είναι οι λόγοι διαφόρων μεγεθών του ισολογισμού που έχουν ως σκοπό να μας δείξουν την οικονομική κατάσταση της επιχείρησης.

Επίσης αν θεωρείται αναγκαία η εξωτερική χρηματοδότηση, θα πρέπει να εξετασθούν όλοι οι χρηματοδοτικοί φορείς που θα μπορούσαν να την ενδιαφέρουν, ως προς τους όρους χρηματοδότησης, τις απαιτούμενες εξασφαλίσεις και τα επιτόκια και τις προμήθειες που χρεώνουν.

Έχοντας προσδιορίσει την καταλληλότερη για την επιχείρηση χρηματοδοτική πηγή, πρέπει να αρχίσουν οι **διαδικασίες χρηματοδότησης του επενδυτικού σχεδίου**. Σε περίπτωση που η χρηματοδότηση του επενδυτικού σχεδίου αργήσει, μπορεί να σταματήσουν οι διαδικασίες υλοποίησής του με αποτέλεσμα την καθυστέρησή του αλλά και με δυσάρεστες συνέπειες για τους επενδυτές.

2.3. Επενδυτικές αποδόσεις και επενδυτικοί κίνδυνοι.

Μία επένδυση πραγματοποιείται γιατί οι επενδυτές περιμένουν από αυτήν κάποιο αποτέλεσμα. Το αποτέλεσμα αυτό θα μπορούσαμε να το ονομάσουμε **Απόδοση της επένδυσης**. Ένας ορισμός της απόδοσης μιας επένδυσης είναι όλα τα οφέλη, οικονομικά και μη, που προκύπτουν από την πραγματοποίησή της. Όταν αναφερόμαστε σε επενδύσεις κερδοσκοπικού χαρακτήρα, η απόδοση της επένδυσης είναι οι χρηματικές εισροές ή εκροές που προκύπτουν από την ολοκλήρωσή της. Οι χρηματικές αυτές εισροές ή εκροές θα επηρεάσουν τα αποτελέσματα χρήσης της επιχείρησης. Τα αποτελέσματα χρήσης θα επηρεάσουν το κεφάλαιό της και αυτό με την σειρά του τους μετόχους της. Άρα στην απόφαση υλοποίησης μιας επένδυσης, σημαντικό ρόλο θα παίξει η **προσδοκώμενη (αναμενόμενη από τους επενδυτές) απόδοσή** της. Η προσδοκώμενη απόδοση όμως δεν είναι πάντα η απόδοση που τελικά θα επιφέρει η επένδυση. Αυτό, γιατί σε κάθε επιχειρηματική δραστηριότητα υπάρχει πάντα το στοιχείο της **Αβεβαιότητας**. Της αδυναμίας δηλαδή, των επενδυτών να προσδιορίσουν με ακρίβεια το αποτέλεσμα της επένδυσής τους. Επίσης σε μια επένδυση υπάρχει και το στοιχείο του **Επενδυτικού Κινδύνου**.¹² Ο Επενδυτικός Κίνδυνος είναι η πιθανότητα κάποιος να χάσει χρήματα από την επένδυση του. Κάθε επένδυση ενέχει κινδύνους, ο βαθμός των οποίων εξαρτάται από την φύση κάθε επένδυσης. Τα είδη των κινδύνων που πιθανό να απασχολούν τους επενδυτές επηρεάζονται από διάφορους παράγοντες, περιλαμβανομένου του τρόπου υλοποίησης της επένδυσης. Κάθε επενδυτής πρέπει να είναι βέβαιος ότι η επένδυση που επιθυμεί να πραγματοποιήσει, είναι κατάλληλη γι' αυτόν λαμβάνοντας υπόψη τα προσωπικά και οικονομικά του δεδομένα και το μέγεθος του κινδύνου που είναι σε θέση να αναλάβει.

Οι κίνδυνοι, ανάλογα με την πηγή προέλευσής τους χωρίζονται σε :

¹² Πηγή: http://www.specisoft.gr/news/docs/Arthro_kindinoi_Epiphiriseon.pdf. και βιβλίο (ΑΓΓΕΛΟΠΟΥΛΟΣ, ΤΡΑΠΕΖΕΣ ΚΑΙ ΧΡΗΜΑΤΟΠΙΣΤΩΤΙΚΟ ΣΥΣΤΗΜΑ (ΑΓΟΡΕΣ-ΠΡΟΪΟΝΤΑ-ΚΙΝΔΥΝΟΙ), 2008)

- Ενδογενείς, οι οποίοι σχετίζονται άμεσα με την λειτουργία της επιχείρησης(όπως ο κίνδυνος χρηματοδότησης μιας επένδυσης, καταστροφή γηπέδων ή μηχανημάτων και εργατικού ατυχήματος) και
- Σε εξωγενείς που δεν αφορούν την λειτουργία της επιχείρησης και που δεν μπορεί να τους ελέγξει. Τέτοιοι κίνδυνοι είναι η οικονομική κατάσταση της χώρας, η αλλαγή της συμπεριφοράς των καταναλωτών κ.α..

Οι κίνδυνοι ανάλογα με την φύση τους χωρίζονται σε:

- Κινδύνους το ύψος των οποίων μπορεί να υπολογιστεί με μαθηματικούς όρους. Τέτοιου είδους κίνδυνοι είναι ο κίνδυνος πυρκαγιάς, καταστροφής εμπορευμάτων κ.α. και μπορούν να ασφαλίζονται από την επιχείρηση.
- Σε κινδύνους που δεν υπολογίζονται με μαθηματικούς όρους. Οι κίνδυνοι αυτοί δεν ασφαλίζονται και είναι αποτέλεσμα της αβεβαιότητας των επιχειρηματικών αποφάσεων.

Πιο συγκεκριμένα όμως σε μία επένδυση οι σημαντικότεροι κίνδυνοι είναι οι εξής:

Ο κίνδυνος αγοράς. Ο κίνδυνος αυτός είναι ο κίνδυνος μεταβολής της απόδοσης μιας επένδυσης από μεταβολές σε γενικούς παράγοντες της αγοράς, όπως τιμών επιτοκίων και μετοχών, νομισμάτων, τιμών εμπορευμάτων, αλλαγή προτίμησης του αγοραστικού κοινού για ένα προϊόν ή μια υπηρεσία, η εισαγωγή ανταγωνιστών στην αγορά κ.α. Ιδικά στην περίπτωση των χρηματοπιστωτικών αγορών, οι επενδυτές, διατρέχουν τον κίνδυνο να απολέσουν μέρος ή το σύνολο του κεφαλαίου τους, σε περίπτωση αρνητικής μεταβολής των τιμών.

Ο πιστωτικός κίνδυνος, είναι η αδυναμία της επιχείρησης να επιστρέψει τα κεφάλαια ή/και τους τόκους των κεφαλαίων που δανείστηκε. Οι τράπεζες για να μπορέσουν να μειώσουν τον πιστωτικό κίνδυνο, αξιολογούν τα οικονομικά στοιχεία των επιχειρήσεων και εξασφαλίζουν τις χορηγήσεις τους κυρίως με εγγραφές υποθηκών.

Χρηματοοικονομικός κίνδυνος είναι το ενδεχόμενο ζημιάς από των επένδυση κεφαλαίων σε χρηματοπιστωτικά προϊόντα.

Ο λειτουργικός κίνδυνος. Είναι ο κίνδυνος, η επιχείρηση ή κάποιες λειτουργίες της να μην διοικείται ορθά με αποτέλεσμα να δημιουργούνται προβλήματα κατά την λειτουργία της.. Η διαχείριση του ανθρώπινου δυναμικού και οι αλλαγές των οργανωτικών δομών μπορούν να επηρεάσουν σημαντικά τον λειτουργικό κίνδυνο που μπορεί να μην γίνεται αντιληπτός στο εξωτερικό περιβάλλον της επιχείρησης.

Ο **κίνδυνος ρευστότητας**, είναι χρηματοοικονομικός κίνδυνος, που προκύπτει λόγω της αβέβαιης ρευστότητας δηλαδή του πόσο γρήγορα ένα χρηματοοικονομικό προϊόν μπορεί να πωληθεί και να μετατραπεί σε μετρητά, χωρίς να καταλήγει ο πωλητής να εισπράττει σημαντικά μικρότερο ποσό από το ποσό της αρχικής επένδυσης.. Ο κίνδυνος ρευστότητας επηρεάζεται κυρίως από την προσφορά και ζήτηση που υπάρχει για το συγκεκριμένο χρηματοπιστωτικό προϊόν. Για μια τράπεζα, κίνδυνος ρευστότητας είναι η αδυναμία κάλυψης των υποχρεώσεων της προς τους καταθέτες και για μια επιχείρηση είναι η αδυναμία κάλυψης των βραχυπρόθεσμων υποχρεώσεων της με πίστωση του ταμείου της.

Κίνδυνο επιτοκίου, ονομάζουμε την μεταβολή στις αποδόσεις που μπορεί να υποστούν οι επενδυτές, εξαιτίας της ανόδου των επιτοκίων της αγοράς. Αύξηση των επιτοκίων, επιφέρει καθοδική πτώση στις τιμές των μετοχών, διότι ευνοεί τη μεταφορά κεφαλαίων από τις μετοχές στις εναλλακτικές μορφές επένδυσης που δίδουν το επιτόκιο ως αμοιβή και που φαίνονται τώρα πιο ελκυστικές. Ο κίνδυνος του επιτοκίου, χαρακτηρίζεται ως πηγή συστηματικού κινδύνου, διότι οι αποφάσεις για τις μεταβολές των επιτοκίων παίρνονται συνολικά και επηρεάζουν την αγορά στο σύνολό της.

Ο **συναλλαγματικός κίνδυνος** είναι ο κίνδυνος που έχει ένας χρηματοπιστωτικός τίτλος να παρουσιάσουν διακυμάνσεις η εύλογη αξία και οι μελλοντικές ταμειακές ροές του, εξαιτίας των μεταβολών των ισοτιμιών ξένου συναλλάγματος. Αυτό επηρεάζει, όπως είναι φυσικό, επενδύσεις που πραγματοποιούνται με διεθνείς συναλλαγές.

Διαχείριση Κινδύνου.

Διαχείριση κινδύνου είναι ο προγραμματισμός, ή οργάνωση και ο έλεγχος όλων εκείνων των ενεργειών που βοηθάνε την επιχείρηση να εντοπίσει, εκτιμήσει, αναλύσει και διαχειριστεί κατάλληλα τους κινδύνους που θα αντιμετωπίσει κατά τη διάρκεια της επιχειρηματικής της δραστηριότητας. Επίσης να είναι σε θέση να προβλέψει κάποιο ζημιογόνο γεγονός και να προετοιμάσει κατάλληλα την επιχείρηση. Μέσω της διαχείρισης του κινδύνου η επιχείρηση είναι σε θέση:

- Να εντοπίζει έγκαιρα τους κινδύνους που πιθανόν να της παρουσιαστούν χωρίς να χαθεί πολύτιμος χρόνος για τον εντοπισμό τους.
- Να ομαδοποιήσει τους κινδύνους σύμφωνα με τον βαθμό επικινδυνότητας του τον καθένα.
- Να δώσει προτεραιότητα στην διαχείριση των κινδύνων σύμφωνα με την επικαιρότητα ή τον βαθμό επικινδυνότητας τους.

- Να έχει καλύτερη πληροφόρηση των διοικούντων αυτήν ώστε να λαμβάνονται αντικειμενικότερα οι αποφάσεις που μπορεί να είναι ζωτικής σημασίας για το μέλλον της.

2.4. Εσωτερική χρηματοδότηση.

Σε εσωτερική χρηματοδότηση¹³ προβαίνει μια επιχείρηση όταν δεν επιθυμεί να αντλήσει οικονομικούς πόρους από το εξωτερικό της περιβάλλον για τη χρηματοδότηση του επενδυτικού της σχεδίου αλλά προτιμά να το κάνει αντλώντας κεφάλαια που έχει ήδη στην κατοχή της. Τα κεφάλαια αυτά είναι δύο ειδών. Το πρώτο είναι το **Ίδιο Κεφάλαιο** της επιχείρησης και το δεύτερο χαρακτηρίζεται ως **Αποθεματικό**.

Το Ίδιο Κεφάλαιο της επιχείρησης.

Στο παθητικό μέρος του ισολογισμού μιας επιχείρησης υπάρχει ένας λογαριασμός που ονομάζεται Κεφάλαιο. Ο λογαριασμός αυτός αντιπροσωπεύει κάθε είδους αποταμιευτικό ποσό με το οποίο η επιχείρηση χρησιμοποιεί για να αποκτήσει πάγια ή κυκλοφορούν στοιχεία του ενεργητικού της. Το κεφάλαιο χωρίζεται σε δύο κατηγορίες. Αυτές είναι:

1. Το Ίδιο κεφάλαιο της επιχείρησης και
2. Το Ξένο.

Με τον όρο **Ίδιο κεφάλαιο**¹⁴ εννοούμε τους οικονομικούς πόρους που παρέχονται στην επιχείρηση από τον επιχειρηματία ή τους μετόχους της. Δίνει τη δυνατότητα στην επιχείρηση να αρχίσει την επιχειρηματική της δραστηριότητα και αποτελεί το «σωσίβιο» της σε περίπτωση ζημιών. Όταν χρησιμοποιείται για τη δημιουργία της επιχείρησης χαρακτηρίζεται ως **ιδρυτικό** ενώ όταν χρησιμοποιείται για την πραγματοποίηση μιας επένδυσης ή κατά την διάρκεια της λειτουργίας της επιχείρησης χαρακτηρίζεται ως **συνεισφερόμενο**. Σαν λογαριασμός του παθητικού στον ισολογισμό αντιπροσωπεύει¹⁵ το άθροισμα:

- Του ιδρυτικού και του συνεισφερόμενου Κεφαλαίου,
- Τα μη διανεμηθέντα κέρδη που εμφανίζονται στον ισολογισμό ως αποθεματικά,
- Των κερδών προηγούμενων χρήσεων εις νέον και
- Των πιστωτικών υπολοίπων των λογαριασμών των εταίρων

¹³ Πηγή: βιβλίο (ΘΑΝΟΣ, ΓΕΩΡΓΙΟΣ Α.; ΚΙΟΧΟΣ, ΠΕΤΡΟΣ Α.; ΠΑΠΑΝΙΚΟΛΑΟΥ, ΓΕΩΡΓΙΟΣ Δ. ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗ ΤΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ, 2002, σ. 181) και http://www.specisoft.gr/news/docs/Arthro_kindinoi_Epiphiriseon.pdf

¹⁴ Πηγή: βιβλίο (ΘΑΝΟΣ, ΓΕΩΡΓΙΟΣ Α.; ΚΙΟΧΟΣ, ΠΕΤΡΟΣ Α.; ΠΑΠΑΝΙΚΟΛΑΟΥ, ΓΕΩΡΓΙΟΣ Δ. ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗ ΤΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ, 2002, σ. 183)

¹⁵ Πηγή: βιβλίο (ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ & ΑΝΑΣΤΑΣΙΟΣ, ΛΟΓΙΣΤΙΚΗ ΕΤΑΙΡΙΩΝ, 2002, σ. 39)

μειωμένα από το άθροισμά των ζημιών προηγούμενων χρήσεων που παρέμειναν εγγεγραμμένες στο ενεργητικό του ισολογισμού.

Το Ιδρυτικό Ίδιο Κεφάλαιο.

Το ιδρυτικό ίδιο κεφάλαιο¹⁶ της επιχείρησης, ανάλογα με την νομική της μορφή χαρακτηρίζεται :

- Ως **ατομικό κεφάλαιο**, όταν επιχείρηση ανήκει σε ένα πρόσωπο.
- Ως **εταιρικό κεφάλαιο**, όταν αναφερόμαστε σε Εταιρίες Περιορισμένης Ευθύνης(Ε.Π.Ε.), σε Ετερόρρυθμες Εταιρίες(Ε.Ε.) ή Ομόρρυθμες Εταιρίες(Ο.Ε.).
- Τέλος στις Ανώνυμες Εταιρίες (Α.Ε.)ονομάζεται **μετοχικό** και διαιρείται ισόποσα σε μετοχές. Σύμφωνα με το καταστατικό κάθε επιχείρησης, το μετοχικό κεφάλαιο μπορεί να μεταβάλλεται. Δηλαδή να αυξάνεται και να μειώνεται. Η μείωση του μετοχικού κεφαλαίου δεν εμπίπτει στα πλαίσια της παρούσας εργασίας γι' αυτό και θα ασχοληθούμε περισσότερο με το θέμα της αύξησης του, που αποτελεί και τρόπο εσωτερικής χρηματοδότησης της επιχείρησης.

Το Συνεισφερόμενο Ίδιο Κεφάλαιο.

Το συνεισφερόμενο ίδιο κεφάλαιο¹⁷, όπως είπαμε και πιο πριν, πραγματοποιείται κατά την διάρκεια λειτουργίας της επιχείρησης. Δηλαδή οι επιχειρηματίες και οι μέτοχοι συνεισφέρουν-προσθέτουν επιπλέον κεφάλαια στο ιδρυτικό ίδιο κεφάλαιο της επιχείρησης (αν το κάνουν για πρώτη φορά), αυξάνοντάς το με αυτόν τον τρόπο. Με άλλα λόγια έχουμε αύξηση των ιδίων κεφαλαίων της επιχείρησης.

Η αύξηση των ιδίων κεφαλαίων μιας εταιρίας μπορεί να χαρακτηριστεί ως:

- *Ουσιαστική*: όταν γίνεται με την εισφορά κεφαλαίων από νέους ή υφιστάμενους μετόχους.
- *Τυπική*: όταν πρόκειται να χαρακτηριστούν ως ίδιου κεφάλαιο τα αποθεματικά ή όταν αναπροσαρμόζεται η αξία των περιουσιακών στοιχείων της επιχείρησης και κεφαλαιοποιείται η διαφορά προσαρμογής.

Λόγοι αύξησης των ιδίων κεφαλαίων θα μπορούσαν να είναι:

- Η ανάγκη να συγκεντρωθεί αγοραστική δύναμη για την χρηματοδότηση των αναπτυξιακών προγραμμάτων της εταιρίας.

¹⁶ Πηγή: βιβλίο (ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ & ΑΝΑΣΤΑΣΙΟΣ, ΛΟΓΙΣΤΙΚΗ ΕΤΑΙΡΙΩΝ, 2002, σ. 38)

¹⁷ Πηγή: (ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ & ΑΝΑΣΤΑΣΙΟΣ, ΛΟΓΙΣΤΙΚΗ ΕΤΑΙΡΙΩΝ, 2002, σ. 246)

- Η ανάγκη αύξησης του κεφαλαίου κινήσεως.
- Ανάγκη βελτίωσης της πιστοληπτικής ικανότητας της εταιρίας.
- Η πολιτική κερδών και μερισμάτων της εταιρίας.

Το εταιρικό κεφάλαιο της Ομόρρυθμης Εταιρίας (Ο.Ε.)

Το εταιρικό κεφάλαιο μιας Ο.Ε. δεν είναι απαραίτητο να καταβάλλεται κατά τη σύστασή της. Επίσης σαν συνεισφερόμενο κεφάλαιο εκτός από τα χρήματα μπορούν να είναι και:

- Τα εμπορεύματα,
- Τα εισπρακτέα γραμμάτια,
- Η αξία φήμης και πελατείας και διπλώματα ευρεσιτεχνίας,
- Πάγια περιουσιακά στοιχεία κ.α.

Σύμφωνα με το Εμπορικό Δίκαιο, αύξηση του εταιρικού κεφαλαίου Ομόρρυθμης Εταιρίας μπορεί να γίνει με τους παρακάτω τρόπους:

- Με νέα εισφορά των εταίρων.
- Με κεφαλαιοποίηση αποθεματικών ή διανεμηθέντων κερδών προηγούμενων χρήσεων.
- Με είσοδο νέων εταίρων.
- Με απορρόφηση άλλης εταιρίας και
- Με κεφαλαιοποίηση υποχρεώσεων της εταιρίας.

Εταιρικό κεφάλαιο Εταιριών Περιορισμένης Ευθύνης.

Ο θεσμός της Εταιρίας Περιορισμένης Ευθύνης εισήχθη στην Ελλάδα με τον ν. 3190/1955 και σύμφωνα με τον νόμο το εταιρικό κεφάλαιο¹⁸ των Ε.Π.Ε πρέπει να καταβάλλεται υποχρεωτικά κατά την σύστασή τους. Το ύψος των κεφαλαίων που απαιτείται για την ίδρυση μιας επιχείρησης δεν μπορεί να είναι μικρότερο από 18.000,00€. Το εταιρικό κεφάλαιο των Ε.Π.Ε. χωρίζεται ισόποσα σε **εταιρικά μερίδια**, το ελάχιστο ποσό των οποίων δεν είναι μικρότερο από 30,00€. Ένας εταίρος μπορεί να έχει ένα σύνολο εταιρικών μεριδίων που ονομάζεται **μερίδα συμμετοχής** και αντιπροσωπεύει το ποσοστό συμμετοχής του στο εταιρικό κεφάλαιο. Τα εταιρικά μερίδια μπορούν να μεταβιβαστούν, αν το προβλέπει το καταστατικό της εταιρίας, χωρίς όμως να αποτελούν κάποιο είδος αξιόγραφου.

Αύξηση εταιρικού κεφαλαίου σε Εταιρία Περιορισμένης Ευθύνης γίνεται με:

¹⁸ Πηγή: βιβλίο (ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ & ΑΝΑΣΤΑΣΙΟΣ, ΛΟΓΙΣΤΙΚΗ ΕΤΑΙΡΙΩΝ, 2002, σ. 429)

- Με αύξηση του αριθμού των εταιρικών μεριδίων.
- Αύξηση ονομαστικής αξίας των εταιρικών μεριδίων.
- Απορρόφηση άλλης επιχείρησης.
- Κεφαλαιοποίηση αποθεματικών.
- Κεφαλαιοποίηση πιστωτικής διαφοράς που προκύπτει από την αναπροσαρμογή της αξίας των περιουσιακών στοιχείων.

Το μετοχικό κεφάλαιο των Ανωνύμων Εταιριών(Α.Ε.)

Το μετοχικό κεφάλαιο¹⁹ των Α.Ε., όπως θα δούμε και παρακάτω, είναι μια συνάρτηση εισφορών των μέτοχων κατά τη σύσταση τους ή μεταγενέστερα και κεφαλαιοποιήσεις αποθεματικών, διαφορών αναπροσαρμογής περιουσιακών στοιχείων κ.α.. Μονάδα μέτρησης του είναι η μετοχή. Κατά τη σύσταση μιας Α.Ε. οι μέτοχοι μπορούν να καταβάλουν το μετοχικό κεφάλαιο είτε άμεσα και να ονομάζεται **καταβληθέν μετοχικό κεφάλαιο** ή να το καταβάλουν τμηματικά. Στην δεύτερη περίπτωση το μη καταβληθέν κεφάλαιο ονομάζεται **οφειλόμενο**. Το μετοχικό κεφάλαιο δεν αντιπροσωπεύει εξολοκλήρου τα ίδια κεφάλαια της επιχείρησης αλλά αποτελεί τμήμα τους, καθώς αυτά αποτελούνται και από αποθεματικά, αδιανέμητα κέρδη ποσά προς κεφαλαιοποίηση κ.α.

Αύξηση του μετοχικού κεφαλαίου γίνεται με απόφαση του διοικητικού συμβουλίου μετά από γενική συνέλευση που πραγματοποιούν οι μέτοχοι. Οι πιο συνηθισμένοι τρόποι αυξήσεως του Μετοχικού Κεφαλαίου είναι:

- Καταβολή μετρητών από τους μετόχους.
- Κεφαλαιοποίηση αποθεματικών και υπεραξίας²⁰ από αναπροσαρμογή των παγίων στοιχείων της επιχείρησης.
- Κεφαλαιοποίηση πληρωτέων μερισμάτων.
- Μεταβολή ονομαστικής αξίας των μετοχών μέσω διάσπασης μετοχών και αντίστροφης διάσπασης (σύμπτυξη) μετοχών.
- Με εισφορά περιουσιακών στοιχείων.
- Με μετοχοποίηση των υποχρεώσεων της εταιρίας.
- Με συγχώνευση επιχειρήσεων.
- Με δημόσια εγγραφή.

¹⁹ Πηγή: βιβλίο (ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ & ΑΝΑΣΤΑΣΙΟΣ, ΛΟΓΙΣΤΙΚΗ ΕΤΑΙΡΙΩΝ, 2002, σ. 243)

²⁰ Υπεραξία των παγίων προέρχεται από την προσαρμογή των τιμών κτίσης τους στις πραγματικές τιμές τους, λόγω πληθωρισμού.

Αύξηση Μετοχικού Κεφαλαίου με την **καταβολή μετρητών** γίνεται μέσω έκδοσης νέων μετοχών. Τα μετρητά καταβάλλονται είτε από τους υφιστάμενους μέτοχους, είτε από νέους. Οι μέτοχοι θα μπορούσαν να είναι φυσικά ή νομικά πρόσωπα ή να προέρχεται από το περιβάλλον της επιχείρησης (π.χ. πελάτες, πιστωτές, προμηθευτές, ανταγωνιστές κ.α.) ή να είναι έξω από αυτό. Κατά τη αύξηση του Μετοχικού Κεφαλαίου της εταιρίας θα πρέπει να προσδιοριστεί από την διοίκηση :

- Το ύψος των κεφαλαίων θα αντληθεί από την επιχείρηση, το οποίο υπολογίζεται με βάση:
 - Τις ανάγκες της για χρηματοδότηση των επενδυτικών της σχεδίων και την επέκταση των δραστηριοτήτων της και
 - Τις συνθήκες που επικρατούν στην χρηματιστηριακή αγορά.
- Τον αριθμό των νεοεκδιδόμενων μετοχών, που υπολογίζεται με βάση τον **τύπο**:

Αριθμός νέων μετοχών προς έκδοση = Απαιτούμενα κεφάλαια / Τιμή έκδοσης μετοχής

- Την τιμή έκδοσης των νέων μετοχών. Σε περίπτωση εισηγμένης εταιρίας στο χρηματιστήριο, την τιμή των νέων μετοχών την προσδιορίζει η ανάδοχος εταιρία²¹ με την σύμφωνη γνώμη της εταιρίας.

Αύξηση Μετοχικού κεφαλαίου με **κεφαλαιοποίηση αποθεματικών και υπεραξίας** μπορεί να γίνει με δύο τρόπους:

- Με έκδοση νέων μετοχών που θα διανεμηθούν υποχρεωτικά στους μετόχους ανάλογα με το ποσοστό συμμετοχής τους στο μετοχικό κεφάλαιο. Δεν επιτρέπεται να κεφαλαιοποιούνται όλων των ειδών τα αποθεματικά. Μπορούν:
 - Τα τακτικά αποθεματικά το ποσό των οποίων υπερβαίνει το 1/3 του Μετοχικού Κεφαλαίου.
 - Τα αποθεματικά που δημιουργούνται από την έκδοση μετοχών υπέρ το άρτιο
 - Όλα τα έκτακτα αποθεματικά, με εξαίρεση αυτά με ειδικό περιορισμό, εκτός αν αρθεί ο περιορισμός τους.
- Με αύξηση της ονομαστικής αξίας της μετοχής. Με αυτόν τον τρόπο δεν εκδίδονται νέες μετοχές παρά μόνο στην περίπτωση αντικατάστασης των παλιών με τις καινούριες, χωρίς να αυξηθεί ο αριθμός τους. Αντίθετα, σφραγίζονται οι παλιές μετοχές με την νέα ονομαστική τιμή. Οι επιχειρήσεις αποφεύγουν αυτόν τον τρόπο αύξησης του μετοχικού τους κεφαλαίου καθώς δεν βελτιώνει την χρηματιστηριακή τιμή των μετοχών και κατ' επέκταση την χρηματιστηριακή της εικόνα.

²¹ Για την ανάδοχο εταιρία θα ασχοληθούμε παρακάτω

Σε κεφαλαιοποίηση πληρωτέων μερισμάτων προβαίνει μία επιχείρηση όταν επιθυμεί να αποφύγει την εκταμίευση των μετρητών της (μείωση ρευστότητας) για να εξασφαλίσει τα κεφάλαια αυτά για την πραγματοποίηση νέων επενδύσεων. Στην ουσία η επιχείρηση αντί να διανείμει τα κέρδη στους μετόχους μέσω των μερισμάτων, εκδίδει νέες μετοχές και τις μοιράζει στους μετόχους. Έτσι τα κέρδη που δεν μοίρασε είναι τώρα διαθέσιμα για την χρηματοδότηση των επενδυτικών της σχεδίων.

Μια εταιρία μπορεί να μεταβάλει την ονομαστική αξία των μετοχών της έτσι ώστε να επηρεάσει την χρηματιστηριακή της τιμή και να αντλήσει με αυτόν τον τρόπο τα κεφάλαια που χρειάζεται για τις επενδύσεις της. Μπορεί αν το κρίνει απαραίτητο να αυξήσει τον αριθμό των μετοχών της με τη λεγόμενη **διάσπαση των μετοχών**. Η αύξηση του αριθμού των μετοχών επιφέρει ανάλογη μείωση της ονομαστικής τους τιμής και κατ' επέκταση και της χρηματιστηριακής. Όταν η χρηματιστηριακή τιμή μιας Ανώνυμης Εταιρίας είναι σε τόσο υψηλό επίπεδο που να δυσχεραίνονται οι συναλλαγές, εφαρμόζει την πολιτική αυτή για να την κάνει ελκυστικότερη στο αποταμιευτικό κοινό. Μία άλλη περίπτωση μεταβολής της ονομαστικής τιμής των μετοχών μιας εταιρίας είναι η **σύμπτυξη ή αλλιώς αντίστροφη διάσπαση**. Είναι ακριβώς η αντίθετη διαδικασία της διάσπασης των μετοχών. Εδώ ο αριθμός τους μειώνεται και αυξάνεται έτσι η ονομαστική τους τιμή, το ποσοστό των κερδών ανά μετοχή και τα μερίσματα ανά μετοχή. Η αύξηση των κερδών και των μερισμάτων ανά μετοχή επιφέρει την αύξηση της χρηματιστηριακής της αξίας.

Αύξηση Μετοχικού Κεφαλαίου μπορεί να γίνει και με **εισφορά παγίων περιουσιακών στοιχείων**, που συνήθως είναι ακίνητα. Στην περίπτωση αυτήν εκτιμάται η αξία των περιουσιακών στοιχείων και προστίθεται στο Μετοχικό Κεφάλαιο της επιχείρησης, χωρίς την εισφορά μετρητών από τον νέο μέτοχο.

Αύξησης Μετοχικού Κεφαλαίου με **μετοχοποίηση των υποχρεώσεων της εταιρίας** γίνεται όταν η εταιρία, λόγω ρευστότητας δεν είναι σε θέση να καλύψει τις υποχρεώσεις και τα δάνεια που έχει πάρει απέναντι σε έναν ή περισσότερους πιστωτές της. Αποτέλεσμα των υπερβολικών πιστώσεων θα ήταν η μείωση του των κερδών ή και η ζημία στο τέλος της οικονομικής χρήσης από την ύπαρξη υψηλού χρηματοοικονομικού κόστους. Έτσι τους καλεί να συμμετάσχουν στο μετοχικό της κεφάλαιο. Με αυτόν τον τρόπο η επιχείρηση «χρηματοδοτείται» με την αξία των οφειλών της η οποία αποτελεί παράλληλα και το συνεισφερόμενο (ή μέρος αυτού) κεφάλαιο των νέων μετόχων. Με άλλα λόγια μειώνει το σύνολο ή μέρος των υποχρεώσεων της αυξάνοντας παράλληλα το Μετοχικό της Κεφάλαιο. Η μείωση των υποχρεώσεων θα επιφέρει μείωση των χρηματοοικονομικών εξόδων και αυτό θα συντελέσει στην αύξηση της χρηματοοικονομικής διάρθρωσης της επιχείρησης.

Η αύξηση του Μετοχικού Κεφαλαίου μέσω **συγχωνεύσεως επιχειρήσεων** είναι, σε γενικές γραμμές, ίδια με αυτήν μέσω εισφοράς περιουσιακών στοιχείων και γίνεται συνήθως με:

- Ενοποίηση δύο ή περισσότερων επιχειρήσεων.
- Ολική ή μερική εξαγορά μιας επιχείρησης.
- Επιθετική εξαγορά ή εξαγορά ελέγχου
- Εξαγορά της διοίκησης της επιχείρησης.

Αύξηση Μετοχικού Κεφαλαίου με **δημόσια εγγραφή** πραγματοποιούν οι επιχειρήσεις που θέλουν να εισαχθούν στο χρηματιστήριο, αλλά και αυτές που θέλουν να μεταβούν από την Παράλληλη Αγορά του στην Κύρια²². Στην περίπτωση των ήδη εισηγμένων επιχειρήσεων, η τιμή διάθεσης των μετοχών θα πρέπει να είναι χαμηλότερη της χρηματιστηριακής τους τιμής καθώς, σε αντίθετη περίπτωση οι νέοι μέτοχοι θα έσπευδαν στην απόκτησή τους (των μετοχών) μέσω του χρηματιστηρίου.

Τα αποθεματικά.

Αύξηση του ίδιου κεφαλαίου της επιχείρησης μπορεί να γίνει και με τα Αποθεματικά²³ καθώς και αυτά μπορούν να χαρακτηρισθούν ως συνεισφερόμενο ίδιο κεφάλαιο. Τα αποθεματικά είναι ένα μέρος των κερδών το οποίο αντί να διανεμηθεί στους μετόχους, επιστρέφει στην επιχείρηση με σκοπό την αύξηση της καθαρής θέσης της επιχείρησης²⁴, την πραγματοποίηση κάποιας επένδυσης ή την κάλυψη πιθανών ζημιών των επόμενων διαχειριστικών περιόδων. Επίσης συμβάλουν στην οικονομική σταθερότητα της επιχείρησης ενώ χωρίζονται σε:

- Τακτικά και έκτακτα.
- Προαιρετικά και αναγκαστικά και
- Φανερά και αφανή.

Τακτικά αποθεματικά είναι αυτά τα οποία πραγματοποιούνται από την επιχείρηση κάθε χρόνο. Ανέρχονται τουλάχιστον στο 5% των καθαρών κερδών της επιχείρησης και είναι αναγκαστικά από το νόμο. Κύριος σκοπός τους είναι η αντιμετώπιση ενδεχόμενων ζημιών. Μπορούν να δημιουργούνται είτε κατά το ρυθμό που ορίζει ο νόμος, είτε με ταχύτερο ρυθμό αν προβλέπεται από το καταστατικό της εταιρίας.

²² Για την Παράλληλη και την Κύρια Αγορά του χρηματιστηρίου θα αναφερθούμε παρακάτω.

²³ Πηγή: βιβλία (ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ & ΑΝΑΣΤΑΣΙΟΣ, ΛΟΓΙΣΤΙΚΗ ΕΤΑΙΡΙΩΝ, 2002, σ. 333) και (ΚΙΟΧΟΣ, ΠΕΤΡΟΣ Α.; ΠΑΠΑΝΙΚΟΛΑΟΥ, ΓΕΩΡΓΙΟΣ Δ. ΧΡΗΜΑ-ΠΙΣΤΗ-ΤΡΑΠΕΖΕΣ, 1999, σ. 184)

²⁴ Καθαρή θέση της επιχείρησης είναι η διαφορά του συνολικού κεφαλαίου της από τα ξένα κεφάλαια.

Τα **έκτακτα αποθεματικά** σχηματίζονται από έκτακτες κρατήσεις των πραγματοποιηθέντων κερδών με σκοπό την κάλυψη μιας έκτακτης δαπάνης όπως:

1. Η αντιμετώπιση κάποιας απρόβλεπτης ζημιάς.
2. Η πραγματοποίηση μιας επένδυσης (π.χ. επέκταση εγκαταστάσεων).
3. Η απόσβεση κάποιου δανείου.
4. Η εξαγορά ιδρυτικών τίτλων.
5. Η αντιμετώπιση υποτίμησης της αξίας των χρεογράφων της επιχείρησης.

Τα **προαιρετικά** σχηματίζονται κατά την γενική συνέλευση των μετόχων με βάση το καταστατικό της επιχείρησης για προνοητικούς λόγους.

Τα **αναγκαστικά** είναι αυτά που επιβάλλονται στην επιχείρηση από το νόμο όπως στην περίπτωση των τακτικών αποθεματικών.

Φανερά είναι τα αποθεματικά που εμφανίζονται στον ανάλογο λογαριασμό του παθητικού του ισολογισμού της επιχείρησης ενώ αντίθετα **αφανή** είναι αυτά τα οποία δεν εμφανίζονται σε κανένα από τα οικονομικά στοιχεία της.

Άλλοι τρόποι εσωτερικής χρηματοδότησης.

Άλλοι τρόποι εσωτερικής χρηματοδότησης των επιχειρήσεων είναι:

1. **Η δανειακή ενίσχυση της επιχείρησης από τους μετόχους.** Στην περίπτωση που η εξωτερική χρηματοδότηση έχει κριθεί επικίνδυνη από τους μετόχους ή το Δ.Σ., λόγω υψηλού κόστους δανεισμού και δεν επιθυμείται η αύξηση του μετοχικού κεφαλαίου, η επιχείρηση μπορεί να δανειοδοτηθεί από ένα ή περισσότερους μετόχους της. Με αυτόν τον τρόπο εξασφαλίζει ένα είδος δανειακής χρηματοδότησης με ευνοϊκότερους όρους απ' ό,τι θα είχε παραδείγματος χάρι με κάποιο τραπεζικό δανεισμό.

2. **Η χρησιμοποίηση των συγκεντρωτικών ποσών των αποσβέσεων.** Οι αποσβέσεις αποτελούν έξοδο για την επιχείρηση και επιβαρύνουν την γενική της εκμετάλλευση. Αυξάνουν την καθαρή θέση της επιχείρησης μειώνοντας το αποτέλεσμα (σε περίπτωση κέρδους). Με μείωση του συνολικού ποσού των κερδών (από την αφαίρεση των αποσβέσεων) μειώνεται το ποσό, βάση του οποίου φορολογείται η επιχείρηση αλλά και το ποσό που θα διανεμηθεί στους μετόχους μέσω των μερισμάτων. Αφού λοιπόν αυτό το ποσό των κερδών, που προήρθε από την αφαίρεση των αποσβέσεων από τα κέρδη, δεν έφυγε από την επιχείρηση, είναι διαθέσιμο για την περαιτέρω χρηματοδότηση των επενδύσεών της.

3. **Η εκποίηση των περιουσιακών στοιχείων της επιχείρησης.** Εκποίηση περιουσιακών στοιχείων μιας επιχείρησης γίνεται είτε στην περίπτωση που αυτή βρίσκεται σε άσχημη οικονομική κατάσταση (έλλειψη ρευστότητας, χρεωκοπία), είτε αυτή θέλει να πραγματοποιήσει μια νέα επένδυση και έχει ανάγκη από κεφάλαια. Στην ουσία «ξεπουλάει» στοιχεία του ενεργητικού της.

4. **Οι φορολογικές διευκολύνσεις που παρέχονται από το κράτος.** Δίνεται από το κράτος η δυνατότητα στους επιχειρηματίες να τοποθετήσουν προσωρινά τα κέρδη τους στην επιχείρηση δημιουργώντας έτσι προσωρινά μεγάλα αποθεματικά τα οποία φορολογούνται με διαφορετικό τρόπο από τα κέρδη.

Στην περίπτωση των αποθεματικών η εσωτερική χρηματοδότηση των επενδυτικών σχεδίων έχει ένα μειονέκτημα. Η δημιουργία αποθεματικών μειώνει τα μερίσματα που λαμβάνουν οι μέτοχοι-επιχειρηματίες κάθε χρόνο. Αυτό δεν το θέλουν καθώς έτσι μειώνονται τα κέρδη τους από την επένδυση που έχουν κάνει. Πάντως, ανεξάρτητα από τον τρόπο και τη μορφή με την οποία θα γίνει η εσωτερική χρηματοδότηση του επενδυτικού σχεδίου, θα τρέπει να τονιστεί πως αποτελεί μία πολύ καλή περίπτωση χρηματοδότησης καθώς η επιχείρηση δεν αναγκάζεται να προσφύγει σε οποιασδήποτε μορφής δανεισμό που συνεπάγεται σε αποφυγή από επιβαρύνσεις τόκων. Επίσης ένα ακόμα θετικό χαρακτηριστικό τους είναι πως η επιχείρηση λαμβάνει καλύτερης φορολογικής μεταχείρισης, που συνήθως ισχύει για τα αποθεματικά. Παρ' όλα αυτά, η αποκλειστικά και μόνο εσωτερική χρηματοδότηση ενός επενδυτικού σχεδίου θα μπορούσε να μειώσει σημαντικά την ρευστότητα μιας επιχείρησης. Αποτέλεσμα θα είναι η αδυναμία της επιχείρησης να ανταποκριθεί στις βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις της μειώνοντας έτσι την φερεγγυότητα και την πιστοληπτική της ικανότητα. Γι' αυτό και θα πρέπει να εξετάζεται επίσης και η περίπτωση της εξωτερικής χρηματοδότησης.

2.5. Εξωτερική χρηματοδότηση.

Εξωτερική χρηματοδότηση²⁵ έχουμε όταν μία επιχείρηση, μη έχοντας την οικονομική δυνατότητα να χρηματοδοτήσει η ίδια την επένδυση που θέλει να πραγματοποιήσει, καταφεύγει σε εξωτερικές πηγές χρηματοδότησης. Με άλλα λόγια η επιχείρηση δανείζεται κεφάλαια από το εξωτερικό της περιβάλλον. Τα κεφάλαια αυτά ονομάζονται «Ξένα Κεφάλαια» και προστίθενται στα ίδια κεφάλαια της επιχείρησης με σκοπό την αποτελεσματικότερη δραστηριοποίηση της λειτουργίας της. Τα ξένα κεφάλαια μπορούν να διακριθούν σε:

1. Χρηματικά και εμπορευματικά.

²⁵ Πηγή: βιβλίο (ΘΑΝΟΣ, ΓΕΩΡΓΙΟΣ Α.; ΚΙΟΧΟΣ, ΠΕΤΡΟΣ Α.; ΠΑΠΑΝΙΚΟΛΑΟΥ, ΓΕΩΡΓΙΟΣ Δ. ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗ ΤΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ, 2002, σ. 186) και http://www.specisoft.gr/news/docs/arthro_hrimatodotisis_MME.pdf

2. Παραγωγικά και καταναλωτικά.
3. Ακάλυπτα και καλυμμένα και
4. Απρόθεσμα και προθεσμιακά.

Χρηματικά ξένα κεφάλαια έχουμε όταν η επιχείρηση λαμβάνει απευθείας τραπεζογραμμάτια μέσω τραπεζικού δανεισμού, με σκοπό την αύξηση της ρευστότητάς της για την πραγματοποίηση μιας επένδυσης.

Εμπορευματικό ξένο κεφάλαιο είναι οι πιστώσεις που λαμβάνει η επιχείρηση από τους προμηθευτές της.

Παραγωγικό είναι το ξένο κεφάλαιο που λαμβάνεται για παραγωγικούς λόγους ενώ το **Καταναλωτικό** λαμβάνεται για καταναλωτικούς σκοπούς.

Για το **Ακάλυπτο** ξένο κεφάλαιο δεν υπάρχουν εγγυήσεις για την επιστροφή του ενώ αντίθετα για το **Καλυμμένο** η επιχείρηση έχει δώσει εγγυήσεις ενέχυρου ή υποθήκης περί επιστροφής του δανειζόμενου κεφαλαίου στο ακέραιο.

Στο **Απρόθεσμο** ξένο κεφάλαιο το απαιτούμενο χρονικό διάστημα επιστροφής του είναι απεριόριστο. Αντίθετα στο **Προθεσμιακό** υπάρχει και αυτό έχει ως αποτέλεσμα τον διαχωρισμό των πιστοδοτήσεων σε:

- Βραχυπρόθεσμες.
- Μεσοπρόθεσμες και
- Μακροπρόθεσμες πιστοδοτήσεις.

Βραχυπρόθεσμες Χρηματοδοτήσεις.

Όταν οι πελάτες μιας επιχείρησης μπορούν να αγοράζουν από αυτήν επί πιστώσει και να εξοφλούν το χρέος τους μετά από κάποιο χρονικό διάστημα, της δημιουργούν πρόβλημα ρευστότητας. Με πρόβλημα ρευστότητας η επιχείρηση δεν μπορεί να τακτοποιήσει τις οφειλές της. Για να μην συμβεί αυτό η επιχείρηση καταφεύγει σε βραχυπρόθεσμες χρηματοδοτήσεις.

Στις βραχυπρόθεσμες χρηματοδοτήσεις, η διάρκεια των δανείων δεν υπερβαίνει το ένα (1) χρόνο. Είναι ιδιαίτερα δημοφιλείς στον τριτογενή τομέα της οικονομίας καθώς προτιμώνται από τις εμπορικές και τραπεζικές επιχειρήσεις, αντί των μακροπρόθεσμων χρηματοδοτήσεων. Κύριες πηγές της επιχείρησης για βραχυπρόθεσμες χρηματοδοτήσεις είναι:

- Οι εμπορικές πιστώσεις.
- Οι τραπεζικές πιστώσεις και

- Τα δικαιόγραφα.

Οι *εμπορικές πιστώσεις* παρέχονται στην επιχείρηση από τους προμηθευτές της από αγορά εμπορευμάτων. Στην ουσία η επιχείρηση αγοράζει τα εμπορεύματα και τα εκμεταλλεύεται χωρίς να εξοφλεί τις μετρητοίς (δηλ. αμέσως) τον προμηθευτή της.

Οι *τραπεζικές πιστώσεις* είναι αυτές που γίνονται μεταξύ της επιχείρησης και μιας τράπεζας. Είναι η δεύτερη μεγαλύτερη περίπτωση βραχυπρόθεσμης χρηματοδότησης μετά τις εμπορικές πιστώσεις και χωρίζονται σε:

1. **Άνοιγμα πίστωσης:** η τράπεζα παρέχει ένα χρηματικό ποσό στον επιχειρηματία με το οποίο εκδίδει επιταγές που πληρώνονται από την τράπεζα.
2. **Άνοιγμα Τρεχούμενου Λογαριασμού:** είναι η κλασική μορφή δανείου κατά την οποία η τράπεζα ανοίγει στο όνομα της επιχείρησης ένα λογαριασμό από τον οποίο η δεύτερη μπορεί να αντλήσει ένα συγκεκριμένο χρηματικό ποσό.
3. **Προεξόφληση συναλλαγματικών:** οι τράπεζες προεξοφλούν συναλλαγματικές και γραμμάτια μικρής συνήθως διάρκειας για λογαριασμό της επιχείρησης.
4. **Χορήγηση δανείων με ενέχυρο:** το ενέχυρο μπορεί να είναι αξιόγραφα όπως επιταγές και χρεόγραφα καθώς και εμπορεύματα, μηχανολογικός εξοπλισμός ή κτηριακές εγκαταστάσεις. Το ποσό του δανείου δεν μπορεί να υπερβαίνει το 50% της αξίας του ενέχυρου.

Τα *δικαιόγραφα* είναι γραμμάτια μεγάλων εταιριών τα οποία πωλούνται σε τράπεζες ή άλλες επιχειρήσεις.

Μεσοπρόθεσμες Χρηματοδοτήσεις.

Στην κατηγορία των μεσοπρόθεσμων χρηματοδοτήσεων τα δάνεια κυμαίνονται από ένα (1) έως πέντε (5) έτη. Χορηγούνται από τις τράπεζες μαζί με μακροπρόθεσμα δάνεια με σκοπό την κάλυψη διάφορων δαπανών του επενδυτικού σχεδίου. Από την επιχείρηση χρησιμοποιούνται για αντιμετώπιση οφειλών όπως τα δάνεια για τα οποία έχουν μπει ενέχυρο εμπορεύματα ή χρεόγραφα, κάτι που δεν μπορεί να γίνει μέσω μακροπρόθεσμων δανείων.

Μακροπρόθεσμες Χρηματοδοτήσεις.

Σε μακροπρόθεσμες χρηματοδοτήσεις καταφεύγει μια επιχείρηση όταν θέλει να επενδύσει σε πάγια περιουσιακά στοιχεία ή όταν θέλει να επεκτείνει την παραγωγική της διαδικασία. Επιλέγονται συνήθως από επιχειρήσεις που δραστηριοποιούνται στον πρωτογενή και δευτερογενή τομέα της οικονομίας (π.χ. βιομηχανίες). Τα δάνεια της κατηγορίας αυτής εξοφλούνται

τοκοχρεολυτικά (δηλ. σταδιακά με δόσεις) αντί της εφάπαξ εξόφλησής τους. Οι κύριες μορφές μακροπρόθεσμων χρηματοδοτήσεων είναι:

1. Τα ενυπόθηκα δάνεια μακροπρόθεσμου χαρακτήρα τα οποία εκδίδονται από εμπορικές τράπεζες, το Ταχυδρομικό Ταμιευτήριο και άλλους χρηματοπιστωτικούς οργανισμούς.
2. Τα ομολογιακά δάνεια, τα οποία αποτελούνται από ένα σύνολο ομολογιών που έχουν ορισμένο ύψος τόκου, που καταβάλλεται σε ορισμένα χρονικά διαστήματα.

Στα επόμενα κεφάλαια θα αναλυθούν εκτενέστερα όλες οι περιπτώσεις τραπεζικής χρηματοδότησης των επιχειρήσεων για την κάλυψη των επενδυτικών τους σχεδίων.

Διερεύνηση της πιστοληπτικής ικανότητας της επιχείρησης.

Πιστοληπτική ικανότητα μιας επιχείρησης είναι η ικανότητά της να αντλεί ξένα κεφάλαια από τους χρηματοδοτικούς οργανισμούς. Δηλαδή, η ικανότητά της να συνάπτει δάνεια για την χρηματοδότηση της επιχειρηματικής της λειτουργίας. Η διερεύνηση λοιπόν της πιστοληπτικής ικανότητας για επιχείρησης επιτυγχάνεται από μια σειρά ερωτημάτων που τίθενται από τον χρηματοδοτικό φορέα και κατά κύριο λόγο από τις τράπεζες. Τα ερωτήματα αυτά αφορούν κατά κύριο λόγο:

- Την ποσοτική και ποιοτική κατάσταση της επιχείρησης.
- Την αγορά και τον κλάδο της επιχείρησης.
- Την πιστωτική ανάγκη της επιχείρησης.
- Τους τραπεζικούς κινδύνους και
- Τις εξασφαλίσεις της δανειοδότησης από την επιχείρηση.

2.6. Χρηματοδοτικοί φορείς.

Μια επιχείρηση που δεν έχει τη δυνατότητα να χρηματοδοτήσει από μόνη της τις επενδυτικές της βλέψεις, δεν μπορεί παρά να καταφύγει, όπως είπαμε σε εξωτερική χρηματοδότηση. Ποιος όμως είναι αυτός που θα την χρηματοδοτήσει; Ανεξάρτητα από το αν μια χρηματοδότηση χαρακτηρίζεται ως βραχυπρόθεσμη, μεσοπρόθεσμη, ή μακροπρόθεσμη την αναλαμβάνουν ειδικοί **χρηματοδοτικοί φορείς**²⁶. Αυτοί είναι:

- Το Χρηματοπιστωτικό Σύστημα με τους χρηματοπιστωτικούς οργανισμούς, τους θεσμικούς επενδυτές και τις κεντρικές τράπεζες.

²⁶ Πηγή: βιβλίο (ΘΑΝΟΣ, ΓΕΩΡΓΙΟΣ Α.; ΚΙΟΧΟΣ, ΠΕΤΡΟΣ Α.; ΠΑΠΑΝΙΚΟΛΑΟΥ, ΓΕΩΡΓΙΟΣ Δ. ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗ ΤΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ, 2002, σ. 193)

- Η Ευρωπαϊκή Ένωση με τα κοινοτικά ταμεία,
- Το Ταμείο Εγγυοδοσίας Μικρών και Πολύ Μικρών Επιχειρήσεων (ΤΕΜΠΜΕ).

Οι χρηματοδοτικοί φορείς διαφέρουν ως προς την νομική τους μορφή και τον κερδοσκοπικό τους χαρακτήρα. Σκοπός τους είναι η χρηματοδότηση επενδυτικών σχεδίων που θα τους αποδώσουν συγκεκριμένα αποτελέσματα με την πραγματοποίησή τους. Τα αποτελέσματα αυτά θα μπορούσαν να είναι είτε οικονομικά οφέλη, αν ο χρηματοδοτικός φορέας έχει κερδοσκοπικό χαρακτήρα, είτε αναπτυξιακά, αν σκοπός του είναι η ανάπτυξη ορισμένων κλάδων της οικονομίας της χώρας, έτσι ώστε να γίνει πιο ανταγωνιστική σε εθνικό επίπεδο.

Στα επόμενα κεφάλαια θα εξετάσουμε τον κάθε φορέα ξεχωριστά, δίνοντας περισσότερη έμφαση στα προϊόντα και τα μέσα εκείνα μέσω των οποίων παρέχουν στις επιχειρήσεις τα απαραίτητα κεφάλαια για την πραγματοποίηση των επενδυτικών τους σχεδίων.

Κεφάλαιο 3 ΤΟ ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΧΡΗΜΑΤΟΠΙΣΤΩΤΙΚΟ ΣΥΣΤΗΜΑ

3.1. Εισαγωγή.

Η οικονομική ανάπτυξη μιας χώρας είναι συνάρτηση της ανάπτυξης των παραγωγικών της συντελεστών και των οικονομικών μονάδων της. Όπως έχουμε ήδη αναφέρει οι οικονομικές μονάδες μιας οικονομίας είναι οι επιχειρήσεις που δραστηριοποιούνται μέσα σε αυτήν. Οι επιχειρήσεις λοιπόν μπορούν να χωριστούν σε δύο μεγάλες κατηγορίες. Στις **πλεονασματικές** και στις **ελλειμματικές**. Οι πλεονασματικές επιχειρήσεις είναι αυτές που στο τέλος της οικονομικής χρήσης εμφανίζουν κέρδη και πλεόνασμα κεφαλαίων. Οι ελλειμματικές είναι αυτές που αντί για κέρδη και πλεόνασμα κεφαλαίων, στο τέλος της οικονομικής χρήσης, εμφανίζουν ζημιές, μηδενικά κέρδη και έλλειμμα κεφαλαίων. Παρ' όλα αυτά και οι ελλειμματικές πρέπει να επιβιώσουν και οι πλεονασματικές θέλουν να αυξήσουν την αποδοτικότητα των κεφαλαίων τους. Για να γίνει αυτό, απαραίτητη προϋπόθεση είναι η ανεύρεση ενός τρόπου επικοινωνίας, των πλεονασματικών και ελλειμματικών επιχειρήσεων για την διοχέτευση των κεφαλαίων από τις πλεονασματικές στις ελλειμματικές. Με άλλα λόγια την χρηματοδότηση των ελλειμματικών επιχειρήσεων από τις πλεονασματικές. Η ανεύρεση ενός τέτοιου τρόπου επικοινωνίας όμως είναι ιδιαίτερα δύσκολη, αλλά ακόμα και αν ήταν δυνατή θα υπήρχε πρόβλημα μεταξύ των οικονομικών μονάδων ως προς τους όρους και τις προϋποθέσεις της χρηματοδότησης. Αυτό θα καθιστούσε την μετακίνηση των κεφαλαίων, μεταξύ των οικονομικών μονάδων σχεδόν αδύνατη. Για να μην συμβεί κάτι τέτοιο, μεσολαβητής μεταξύ των επιχειρήσεων μπαίνει το **Χρηματοπιστωτικό Σύστημα**²⁷.

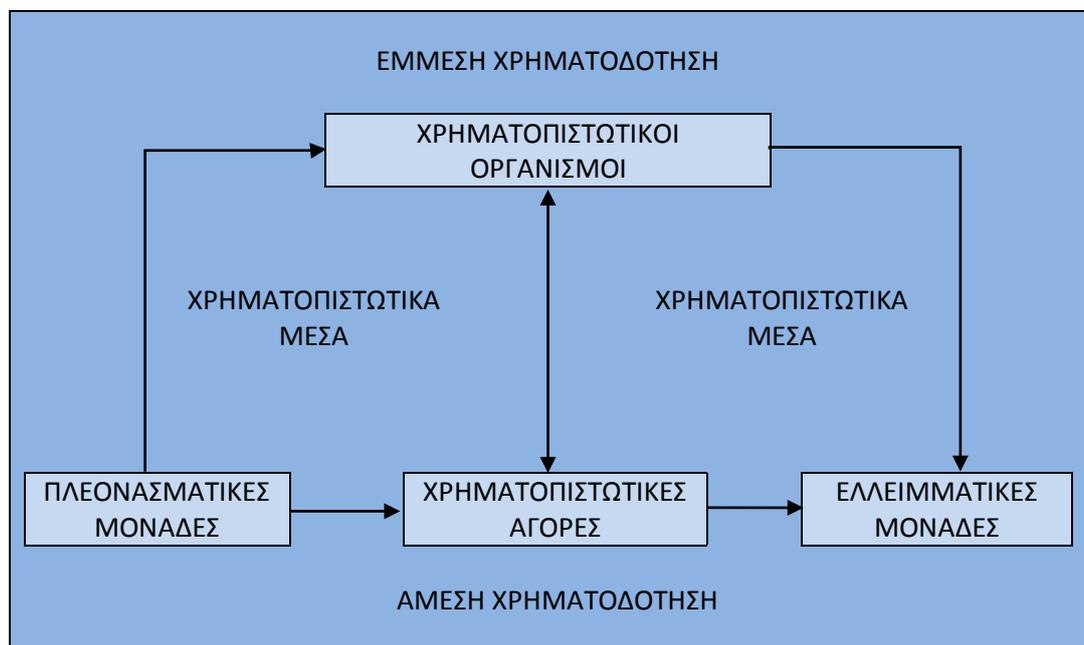
3.2. Το Χρηματοπιστωτικό Σύστημα.

Ρόλος του χρηματοπιστωτικού συστήματος είναι η συγκέντρωση των πλεοναζόντων κεφαλαίων της οικονομίας και η αποτελεσματική διοχέτευσή τους στις επιχειρήσεις που τα έχουν ανάγκη για την χρηματοδότηση των επενδυτικών τους σχεδίων. Αυτό το καταφέρνει με την βοήθεια των **χρηματοπιστωτικών προϊόντων** τα οποία διοχετεύονται στο χρηματοπιστωτικό σύστημα μέσω των **χρηματοπιστωτικών αγορών**. Όπως θα δούμε και στη συνέχεια οι χρηματοπιστωτικές αγορές χωρίζονται σε **Άμεσες** και σε **Έμμεσες αγορές**. Η διαφορά τους είναι πως ενώ στις άμεσες αγορές οι επιχειρήσεις έρχονται άμεσα σε επαφή και επικοινωνία για την μεταφορά των κεφαλαίων, στις έμμεσες η μεταφορά αυτή γίνεται με την διαμεσολάβηση κάποιου **Χρηματοπιστωτικού Οργανισμού**. Οι χρηματοπιστωτικοί οργανισμοί που έχουν ως σκοπό την άντληση κεφαλαίων από

²⁷ Πηγή: βιβλίο (ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ & ΑΝΑΣΤΑΣΙΟΣ, ΛΟΓΙΣΤΙΚΗ ΕΤΑΙΡΙΩΝ, 2002)

τις πλεονασματικές επιχειρήσεις και την κατάλληλη προσαρμογή των κεφαλαίων αυτών για την διοχέτευσή τους στις ελλειμματικές.

Στο παρακάτω σχήμα μπορούμε να δούμε μια χαρακτηριστική απεικόνιση του χρηματοπιστωτικού συστήματος καθώς και την ροή των κεφαλαίων μέσα σε αυτό. Όπως βλέπουμε οι χρηματοπιστωτικοί οργανισμοί είναι ο κινητήριος μοχλός του χρηματοπιστωτικού συστήματος καθώς αλληλεπιδρούν και με τις πλεονασματικές μονάδες (αφού αντλούν κεφάλαια από αυτές) και με τις ελλειμματικές (αφού διοχετεύουν τα κεφάλαια σε αυτές μέσω των χρηματοπιστωτικών μέσων) αλλά και με τις χρηματοπιστωτικές αγορές. Επίσης και οι οικονομικές μονάδες μεταξύ τους είναι σε θέση να αλληλεπιδρούν μέσω της άμεσης χρηματοπιστωτικής αγοράς.

Σχήμα 1 Η δομή του χρηματοπιστωτικού συστήματος.

Πηγή: βιβλίο (ΑΓΓΕΛΟΠΟΥΛΟΣ, ΤΡΑΠΕΖΕΣ ΚΑΙ ΧΡΗΜΑΤΟΠΙΣΤΩΤΙΚΟ ΣΥΣΤΗΜΑ (ΑΓΟΡΕΣ-ΠΡΟΙΟΝΤΑ-ΚΙΝΔΥΝΟΙ), 2008, σ. 41)

Μέλη του χρηματοπιστωτικού συστήματος.

Τα μέλη²⁸ του χρηματοπιστωτικού συστήματος είναι οι **χρηματοπιστωτικοί οργανισμοί**²⁹ και όλες εκείνες οι οικονομικές μονάδες που το χρησιμοποιούν είτε για την επένδυση των πλεονασματικών τους κεφαλαίων, είτε για την άντληση κεφαλαίων για την χρηματοδότησή τους. Οι οικονομικές αυτές μονάδες είναι οι εξής:

- Οι Ιδιώτες Επενδυτές.

²⁸ Πηγή: βιβλίο (ΑΓΓΕΛΟΠΟΥΛΟΣ, ΤΡΑΠΕΖΕΣ ΚΑΙ ΧΡΗΜΑΤΟΠΙΣΤΩΤΙΚΟ ΣΥΣΤΗΜΑ (ΑΓΟΡΕΣ-ΠΡΟΙΟΝΤΑ-ΚΙΝΔΥΝΟΙ), 2008, σ. 42)

²⁹ Στους χρηματοπιστωτικούς οργανισμούς θα αναφερθούμε στο επόμενο κεφάλαιο.

- Οι επιχειρήσεις.
- Οι Θεσμικοί Επενδυτές.
- Οι Κεντρικές Τράπεζες.

Οι **Ιδιώτες Επενδυτές** είναι νομικά πρόσωπα που ως κύριος σκοπός τους είναι η πραγματοποίηση των κατάλληλων εκείνων επενδύσεων που θα τους προφυλάξουν από τυχόν κινδύνους ενώ παράλληλα θα τους εξασφαλίσουν κερδοφορία. Οι επενδυτικές επιλογές τους σχετίζονται με θέματα όπως ο επενδυτικός ορίζοντας, η επιλογή της κατάλληλης στιγμής για την πραγματοποίηση μιας επένδυσης, η αναδιάρθρωση των τοποθετήσεών τους κ.α..

Οι **επιχειρήσεις** συμμετέχουν για την άντληση κεφαλαίων με σκοπό την εξασφάλιση της ρευστότητάς τους και την χρηματοδότηση των επενδυτών τους σχεδίων. Επίσης μπορούν να επανεπενδύουν τα πλεονασματικά τους κεφάλαια για την αύξηση της αποδοτικότητάς τους.

Οι **Θεσμικοί Επενδυτές** είναι οργανισμοί με τη βασική δραστηριότητα τους να είναι η διαχείριση μεγάλου ύψους κεφαλαίων για λογαριασμό τους ή για λογαριασμό τρίτων. Τοποθετούν τα κεφάλαιά τους τόσο σε προϊόντα της **χρηματαγοράς** όσο και σε προϊόντα της **κεφαλαιαγοράς** για τις οποίες θα αναφερθούμε στην συνέχεια. Βασικά κριτήρια για την επιλογή των τοποθετήσεών τους είναι ο κίνδυνος που επιθυμούν να αναλάβουν, σύμφωνα με τις εξουσιοδοτήσεις των πελατών τους ή των αποφάσεων των διοικητικών τους συνελεύσεων και η κεφαλαιακή τους επάρκεια. Τέτοιοι οργανισμοί είναι:

- Οι Ασφαλιστικές Εταιρίες.
- Τα Ασφαλιστικά Ταμεία.
- Οι Ανώνυμες Εταιρίες Διαχείρισης Αμοιβαίων Κεφαλαίων (Α.Ε.Δ.Α.Κ.).
- Οι Ανώνυμες Εταιρίες Παροχής Επενδυτικών Υπηρεσιών (Α.Ε.Π.Ε.Υ.) κ.α.

Οι **Κεντρικές Τράπεζες** συμμετέχουν στο χρηματοπιστωτικό σύστημα, επηρεάζοντας το μέσω της νομισματικής πολιτικής που ακούν, ανάλογα με την κατάσταση της οικονομίας. Βασικός σκοπός των διαφόρων ειδών νομισματικής πολιτικής που ασκούν είναι κάθε φορά είναι ο έλεγχος της προσφοράς του χρήματος στην οικονομία, μέσω της μεταβολής των επιτοκίων.

Οι χρηματοπιστωτικές αγορές.

Χρηματοπιστωτικές αγορές³⁰ είναι αυτές στις οποίες πραγματοποιείται η φύλαξη, η διαπραγμάτευση, η αγοραπωλησία και η μεταφορά κάθε είδους αξιόγραφου όπως είναι τα

³⁰ Πηγή: βιβλία (ΚΙΟΧΟΣ, ΠΕΤΡΟΣ Α.; ΠΑΠΑΝΙΚΟΛΑΟΥ, ΓΕΩΡΓΙΟΣ Δ. ΧΡΗΜΑ-ΠΙΣΤΗ-ΤΡΑΠΕΖΕΣ, 1999, σ. 253) και (ΑΓΓΕΛΟΠΟΥΛΟΣ, ΤΡΑΠΕΖΕΣ ΚΑΙ ΧΡΗΜΑΤΟΠΙΣΤΩΤΙΚΟ ΣΥΣΤΗΜΑ (ΑΓΟΡΕΣ-ΠΡΟΪΟΝΤΑ-ΚΙΝΔΥΝΟΙ), 2008, σ. 165)

τραπεζογραμμάτια (χαρτονομίσματα), τα έντοκα γραμμάτια, οι ομολογίες, τα ομολογιακά δάνεια και οι μετοχές. Οι τιμές των αξιογράφων δεν είναι σταθερές αλλά κυμαινόμενες και διαμορφώνονται ανάλογα με το ύψος της προσφοράς και της ζήτησης που υπάρχει για το καθένα από αυτά. Μπορούν να χαρακτηριστούν ως **πρωτογενής αγοράς** όταν τα χρηματοπιστωτικά προϊόντα που «κινούνται» μέσα σε αυτές είναι νεοεκδιδόμενα και η αγοραπωλησία τους πραγματοποιείται για πρώτη φορά. Σε αντίθετη περίπτωση, δηλαδή όταν έχει ήδη γίνει η αγοραπωλησία τους έστω και μία φορά, ονομάζονται **δευτερογενής αγοράς**. Οι χρηματοπιστωτικές αγορές, πέρα από τον χαρακτηρισμό τους ως πρωτογενής και δευτερογενής, χωρίζονται σε δύο κατηγορίες:

- Στην αγορά χρήματος ή χρηματαγορά και
- Στην αγορά κεφαλαίου ή κεφαλαιαγορά,

με την κύρια διαφορά τους να είναι η χρονική διάρκεια λήξης των διαπραγματευόμενων, μέσα σε αυτές, χρηματοπιστωτικών μέσων.

Στις χρηματαγορές ζητούνται και προσφέρονται χρηματοπιστωτικοί τίτλοι που έχουν μικρή χρονική διάρκεια λήξης, αντίστοιχα μικρό κίνδυνο αποπληρωμής και ρευστοποιούνται σχετικά εύκολα. Μέσω των αγορών αυτών οι επιχειρήσεις, οι χρηματοδοτικοί οργανισμοί, ακόμα και το δημόσιο μπορούν να αντλήσουν κεφάλαια κίνησης με τα οποία θα καλύψουν είτε βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις είτε ταμειακές ανάγκες που πιθανών να αντιμετωπίζουν. Από την άλλη όμως μπορούν και να τοποθετούν βραχυπρόθεσμα πιθανά πλεονάσματα που μπορεί να έχουν και να αποκομίζουν έσοδα από τόκους. Τα σημαντικότερα, διαπραγματεύσιμα χρηματοπιστωτικά προϊόντα σε μια χρηματαγορά είναι:

1. Τα έντοκα γραμμάτια Ελληνικού δημοσίου.
2. Ομόλογα Ελληνικού δημοσίου διάρκειας μέχρι ενός έτους.
3. Πιστοποιητικά προθεσμιακών καταθέσεων.
4. Πιστοποιητικά κατάθεσης, τα οποία εκδίδονται από τις εμπορικές τράπεζες, συνήθως για μεγάλα χρηματικά ποσά και με διαπραγματεύσιμο επιτόκιο.
5. Εμπορικά έγγραφα (ομόλογα), τα οποία εκδίδονται από ιδιωτικές επιχειρήσεις, με μόνη εγγύηση την οικονομική επιφάνεια και φερεγγυότητα του εκδότη.
6. Χρεόγραφα τραπεζικής αποδοχής, τα οποία εκδίδονται μεν από επιχειρήσεις, αλλά φέρουν την οπισθογραφημένη εγγύηση κάποιας τράπεζας.

Επίσης οι χρηματαγορές διακρίνονται σε **οργανωμένες** και **μη οργανωμένες**. Η διαφορά τους είναι πως στις μη οργανωμένες, οι επιχειρήσεις συναλλάσσονται μόνο με τους προμηθευτές

και τους πιστωτές τους, ενώ στις οργανωμένες συναλλάσσονται και με τράπεζες και με άλλους χρηματοπιστωτικούς οργανισμούς.

Οι κεφαλαιαγορές είναι οι αγορές στις οποίες πραγματοποιούνται αγοραπωλησίες χρηματοπιστωτικών τίτλων που έχουν μακροχρόνια διάρκεια και υψηλό κίνδυνο αποπληρωμής, σε σχέση με τους αντίστοιχους των χρηματαγορών. Οι προς διαπραγμάτευση χρηματοπιστωτικοί τίτλοι των κεφαλαιαγορών είναι μεταξύ άλλων:

1. Τίτλοι ελληνικού δημοσίου.
2. Ομόλογα και ομολογίες που εκδίδουν οι τράπεζες, το Ελληνικό δημόσιο και οι επιχειρήσεις.
3. Ομολογιακά δάνεια.
4. Μετοχές και
5. Συμφωνίες επαναγοράς (Repos).

Οι χρηματοπιστωτικοί αυτοί τίτλοι χαρακτηρίζονται από υψηλό κίνδυνο και μεγάλη διάρκεια αποπληρωμής η οποία είναι δύσκολη. Αυτή είναι και η μεγάλη διαφορά τους σε σχέση με τους αντίστοιχούς των χρηματαγορών.

Οι κεφαλαιαγορές μπορούν να διακριθούν σε **άμεσες** και **έμμεσες**. Όπως σε όλες τις αγορές, έτσι και εδώ επικρατούν οι νόμοι της προσφοράς και της ζήτησης. Προσφορά κεφαλαίων υπάρχει από τα διάφορα επενδυτικά ιδρύματα, τους ιδιώτες, τις ασφαλιστικές εταιρίες και τα διάφορα ταμεία συντάξεων. Ζήτηση, από τις επιχειρήσεις, το δημόσιο, από γεωργικούς ή μη συνεταιρισμούς και από την τοπική αυτοδιοίκηση. Όταν τα άτομα και οι φορείς, προσφοράς και ζήτησης, έρχονται σε επαφή για την μετακίνηση των κεφαλαίων, τότε λέμε πως έχουμε άμεση κεφαλαιαγορά. Όταν στην αγοραπωλησία διαμεσολαβεί κάποιος ενδιάμεσος φορέας, όπως οι τράπεζες επενδύσεων κ.α., λέμε πως έχουμε έμμεση κεφαλαιαγορά.

Επίσης, διακρίνουμε τις κεφαλαιαγορές σε **οργανωμένες** και **μη οργανωμένες**. Στις οργανωμένες, η κίνηση των κεφαλαίων γίνεται από τις τράπεζες και τα χρηματιστήρια. Στις μη οργανωμένες η μετακίνηση των κεφαλαίων γίνεται ανάμεσα στους φορείς προσφοράς και ζήτησης.

3.3. Το χρηματιστήριο.

Το χρηματιστήριο³¹ είναι η αγορά, μέσα στην οποία πραγματοποιούνται αγοραπωλησίες χρηματοπιστωτικών τίτλων ή εμπορευμάτων σύμφωνα με τους κανόνες της προσφοράς και της

³¹ Πηγή: βιβλία (ΑΓΓΕΛΟΠΟΥΛΟΣ, ΤΡΑΠΕΖΕΣ ΚΑΙ ΧΡΗΜΑΤΟΠΙΣΤΩΤΙΚΟ ΣΥΣΤΗΜΑ (ΑΓΟΡΕΣ-ΠΡΟΙΟΝΤΑ-ΚΙΝΔΥΝΟΙ), 2008, σ. 426) και (ΚΙΟΧΟΣ, ΠΕΤΡΟΣ Α.; ΠΑΠΑΝΙΚΟΛΑΟΥ, ΓΕΩΡΓΙΟΣ Δ. ΧΡΗΜΑ-ΠΙΣΤΗ-ΤΡΑΠΕΖΕΣ, 1999, σ. 281) και <http://www.dolceta.eu/greece/Mod2/spip.php?article219>

ζήτησης. Σκοπός του είναι η αποτελεσματική αύξηση των επενδύσεων σε μία χώρα, φέρνοντας σε επαφή τις ελλειμματικές³² επιχειρήσεις με το ευρύ αποταμιευτικό κοινό. Αύξηση των επενδύσεων σημαίνει αύξηση των παραγόμενων προϊόντων και κατ' επέκταση αύξηση του Α.Ε.Π.,³³ αύξηση των εξαγωγών με παράλληλη μείωση των εισαγωγών, μείωση της ανεργίας και βελτίωση του υγιούς ανταγωνισμού μεταξύ των επιχειρήσεων. Έτσι μέσω της αύξησης των επενδύσεων συμβάλει στην οικονομική ανάπτυξη της χώρας.

Ένας από τους λόγους που οι επιχειρήσεις σπεύδουν να χρηματοδοτηθούν από το χρηματιστήριο, είναι γιατί μέσω του χρηματιστηρίου μπορούν να αντλήσουν τα απαραίτητα κεφάλαια για τα επενδυτικά τους προγράμματα, αποφεύγοντας τον τραπεζικό δανεισμό. Ο λόγος είναι γιατί ο τραπεζικός δανεισμός, σε πολλές περιπτώσεις καταντάει δαπανηρός, ασύμφορος και πιεστικός για τις επιχειρήσεις, αφού υποχρεούνται να επιστρέφουν μέρος του δανειζόμενου κεφαλαίου (τοκοχρεολύσιο) κατά τακτά χρονικά διαστήματα και χωρίς απαραίτητα να έχουν πραγματοποιήσει κέρδη. Επίσης στο Χρηματιστήριο εκφράζεται και διαχειρίζεται ορθολογικότερα η οικονομική τους εικόνα και το μετοχικό τους κεφάλαιο. Αυτό συμβαίνει γιατί στο χρηματιστήριο συγκεντρώνεται η συνολική προσφορά και ζήτηση των χρηματιστηριακών τίτλων και έτσι διαμορφώνεται η πραγματική τιμή τους. Έχοντας λοιπόν την πραγματική τιμή της μετοχής μια επιχείρησης μπορούμε εύκολα να βρούμε την πραγματική της αξία και να έχουμε μια ιδέα για την οικονομική της κατάσταση.

Το Κράτος, οι Δήμοι και οι Οργανισμοί Κοινής Ωφέλειας επίσης μπορούν να αντλήσουν κεφάλαια από το αποταμιευτικό κοινό, μέσω του χρηματιστηρίου, και να τα χρησιμοποιήσουν για την κοινωνική και οικονομική ανάπτυξη της χώρας.

Τέλος και το ευρύ αποταμιευτικό κοινό επωφελείται καθώς τα κεφάλαιά που διαθέτει έχουν καλύτερες αποδόσεις στο χρηματιστήριο παρά στις τραπεζικές καταθέσεις, εξασφαλίζοντας έτσι ένα σταθερό εισόδημα.

Διάκριση των Χρηματιστηρίων.

Τα χρηματιστήρια ανάλογα με το αντικείμενο των συναλλαγών τους, χωρίζονται σε δύο κατηγορίες. Όταν μέσα στα χρηματιστήρια διεξάγονται συναλλαγές με αντικείμενο εμπορεύματα, τότε χαρακτηρίζονται ως **χρηματιστήρια εμπορευμάτων**. Τα εμπορεύματα αυτά μπορούν να είναι κάθε είδους προϊόντα όπως σιτάρι καφές κ.α. και είναι τυποποιημένα. Όταν πραγματοποιούνται αγοραπωλησίες χρηματοπιστωτικών τίτλων, χαρακτηρίζονται ως **χρηματιστήρια αξιών**. Στο

³² Με τον όρο ελλειμματικές εννοούμε εκείνες τις επιχειρήσεις που δεν έχουν την απαιτούμενη ρευστότητα για την χρηματοδότηση των επενδυτικών τους σχεδίων και ψάχνουν κεφάλαια από το χρηματιστήριο.

³³ Ακαθάριστο Εγχώριο Προϊόν (Α.Ε.Π.)

Ελληνικό χρηματιστήριο (Χρηματιστήριο Αθηνών) αντικείμενο των αγοραπωλησιών που λαμβάνουν χώρα είναι οι μετοχές, τα ομόλογα, το συνάλλαγμα, ο χρυσός, τα χρυσά νομίσματα και οι χρυσές λύρες. Μία άλλη διάκριση των χρηματιστηρίων έχει να κάνει με τον φορέα ίδρυσης τους. Αν ιδρύονται από το κράτος ονομάζονται **επίσημα** και λειτουργούν υπό την εποπτεία και τους κανονισμούς που επιβάλλει το υπουργείο οικονομικών μέσω του **κυβερνητικού επόπτη**. Αν το χρηματιστήριο ιδρύεται και λειτουργεί με την πρωτοβουλία ιδιωτικών επιχειρήσεων τότε το κράτος δεν επεμβαίνει καθόλου στην λειτουργία του. Τα περισσότερα χρηματιστήρια της Ευρωπαϊκής Ένωσης είναι επίσημα.

Το Χρηματιστήριο Αθηνών.

Το Χρηματιστήριο Αθηνών Α.Ε. είναι μία από τις εταιρίες του ομίλου εταιριών Ελληνικά Χρηματιστήρια Α.Ε. Συμμετοχών (Ε.Χ.Α.Ε.). Η εταιρία ιδρύθηκε το 2000 μετά από την συγχώνευση της Χρηματιστήριο Αξιών Αθηνών Α.Ε.(Χ.Α.Α.) με την Χρηματιστήριο Παραγώγων Αθηνών Α.Ε.. «Σκοπός της Ε.Χ.Α.Ε. είναι η οργάνωση, υποστήριξη και παρακολούθηση των συναλλαγών, επί παραγώγων προϊόντων και λοιπών χρηματοοικονομικών προϊόντων και παράλληλα η διασφάλιση της εύρυθμης λειτουργίας της αγοράς, η προστασία των επενδυτών και κάθε άλλη συναφής δραστηριότητα»³⁴.

Ιστορικά οι πρώτες ανεπίσημες χρηματιστηριακές αγορές δημιουργήθηκαν στην Ελλάδα από έμπορους και ναυτικούς κατά το δεύτερο μισό του 19^{ου} αιώνα, στην Σύρο και την Αθήνα. Αντικείμενο των συναλλαγών τους ήταν συνάλλαγμα και κινητές αξίες. Το 1876 ιδρύεται το Χρηματιστήριο Αξιών Αθηνών (Χ.Α.Α.)για να τεθεί σε λειτουργία επίσημα το 1880 με την εκλογή της πρώτης Διοικούσας Επιτροπής του Χρηματιστηρίου.

Σήμερα στο Χρηματιστήριο Αθηνών Α.Ε. είναι θεσμοθετημένες και λειτουργούν:

- Αγορές Αξιών:
 - Κύρια αγορά.
 - Παράλληλη αγορά .
 - Η Νέα Χρηματιστηριακή Αγορά.
 - Η Ελληνική αγορά Αναδυόμενων Κεφαλαιαγορών.
- Η Αγορά Παραγώγων.
 - Η Αγορά Χρηματοοικονομικών Παραγώγων.

³⁴ Πηγή: βιβλίο (ΑΓΓΕΛΟΠΟΥΛΟΣ, ΤΡΑΠΕΖΕΣ ΚΑΙ ΧΡΗΜΑΤΟΠΙΣΤΩΤΙΚΟ ΣΥΣΤΗΜΑ (ΑΓΟΡΕΣ-ΠΡΟΙΟΝΤΑ-ΚΙΝΔΥΝΟΙ), 2008, σ. 427)

Όπως είπαμε και προηγουμένως στις αγορές αξιών πραγματοποιούνται συναλλαγές με αντικείμενο χρηματοπιστωτικούς τίτλους όπως οι μετοχές, τα ομόλογα, οι ομολογίες και τα Έντοκα Γραμμάτια του Ελληνικού Δημοσίου. Βασική διαφορά μεταξύ **Κύριας** και **Παράλληλης Αγοράς** είναι το μέγεθος των επιχειρήσεων που εντάσσονται σε αυτές και τον αριθμό των μετοχών που είναι «υποχρέωτες» να πουλήσουν για να εισαχθούν στο Χρηματιστήριο. Στην Παράλληλη Αγορά εισάγονται και διαπραγματεύονται κινητές αξίες που δεν τηρούν τις προϋποθέσεις για την εισαγωγή τους στην Κύρια. Η Παράλληλη Αγορά δημιουργήθηκε το 1989 με σκοπό να αποτελέσει τον «προθάλαμο» των επιχειρήσεων για την εισαγωγή τους στην Κύρια Αγορά. Σκοπός της παράλληλης είναι να παράσχει στις μικρομεσαίες επιχειρήσεις, έναν εναλλακτικό τρόπο άντλησης κεφαλαίων από την κεφαλαιαγορά για την χρηματοδότηση των επενδυτικών τους σχεδίων. Παρ' όλα αυτά, οι διαφορές των μετοχών μεταξύ Κύριας με Παράλληλης Αγοράς δεν είναι ευδιάκριτα. Επίσης η χρηματιστηριακή αξία πολλών εταιριών της Παράλληλης Αγοράς υπερβαίνουν αυτές των εταιριών που δραστηριοποιούνται στην Κύρια.

Η **Νέα Χρηματιστηριακή Αγορά (ΝΕ.Χ.Α.)** που πρόσφατα έχει συσταθεί στην Ελλάδα αποτελεί μια εναλλακτική πηγή από όπου οι επιχειρήσεις μπορούν να αντλήσουν κεφάλαια. Στην αγορά αυτή μπορούν να εισαχθούν **δυναμικές ή καινοτόμες** μικρομεσαίες επιχειρήσεις που δεν έχουν εισαχθεί στην Κύρια ή την Παράλληλη αγορά του Χρηματιστηρίου Αξιών Αθηνών. Η είσοδος στη ΝΕ.Χ.Α. αποτελεί μια μορφή σημαντικής χρηματοδότησης για κάθε επιχείρηση αφού θα μπορεί να συγκεντρώνει κεφάλαια με τα οποία θα χρηματοδοτήσει τα επενδυτικά της σχέδια. Η εισαγωγή ωστόσο στη Νέα Χρηματιστηριακή Αγορά προϋποθέτει, τα ίδια κεφάλαια της επιχείρησης να ξεπερνούν το **1.000.000 Ευρώ**. Επίσης η επιχείρηση θα πρέπει να υποβάλει επιχειρηματικό σχέδιο, να έχει δημοσιεύσει ως ανώνυμη εταιρία τις οικονομικές της καταστάσεις για δύο τουλάχιστον οικονομικές χρήσεις πριν την υποβολή της αίτησης εισαγωγής κ.λ.π. Σημειώνεται ότι με απόφαση του Δ.Σ. του Χρηματιστηρίου Αξιών Αθηνών μια εταιρία που έχει εισαχθεί στη Ν.Χ.Α. μπορεί, εφόσον πληρούνται ορισμένες προϋποθέσεις, να μεταταχθεί στην κύρια ή παράλληλη αγορά του ΧΑΑ.³⁵

Η **Ελληνική Αγορά Αναδυόμενων Κεφαλαιαγορών (ΕΑΓΑΚ)** αποτελεί μία ακόμα οργανωμένη αγορά του Χρηματιστηρίου Αξιών μεταξύ της Κύριας, της Παράλληλης και την Νέας Χρηματιστηριακής Αγοράς. Οι αξίες της ΕΑΓΑΚ εισάγονται προς διαπραγμάτευση με απόφαση του Διοικητικού Συμβουλίου του Χρηματιστηρίου. Οι αξίες αυτές είναι άυλες και είναι: τα Ελληνικά Πιστοποιητικά (ΕΛΠΙΣ), τα Μεριδία Ελληνικών Κεφαλαίων Αναδυόμενων Κεφαλαιαγορών (ΕΚΑΑ) και

³⁵ Πηγές: Γεωπονικό Πανεπιστήμιο Αθηνών Γραφείο Διασύνδεσης http://www.career.aua.gr/index.php?option=com_content&task=view&id=70&Itemid=172 και Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων Γραφείο Διασύνδεσης <http://career.admin.uoi.gr/CMS/index.php?p=269>

οι Μετοχές Εταιριών Διαχείρισης Χαρτοφυλακίων Αναδυόμενων Αγορών (ΕΧΑΑ). Όλες οι αξίες που εισάγονται στην ΕΑΓΑΚ σχετίζονται με αναδυόμενες αγορές υπό την έννοια ότι είτε εκδίδονται από εταιρία που έχει την έδρα της σε κάποια αναδυόμενη αγορά (ΕΛΠΙΣ), είτε εκδίδονται από εταιρίες που επενδύουν το ενεργητικό τους κυρίως σε αναδυόμενες αγορές.³⁶

Το **Χρηματιστήριο Παραγώγων Αθηνών** (ΧΠΑ) λειτουργεί με τη μορφή ανώνυμης εταιρείας στην Ελλάδα και Σκοπός του είναι η οργάνωση και υποστήριξη των συναλλαγών στη χρηματιστηριακή αγορά παραγώγων, η οργάνωση της λειτουργίας του συστήματος συναλλαγών αυτών, καθώς και κάθε συναφής δραστηριότητα. Στην Αγορά Παραγώγων εισάγονται προς διαπραγμάτευση χρηματοοικονομικά παράγωγα, όπως δικαιώματα προαίρεσης επί μετοχών, δικαιώματα προαίρεσης επί δεικτών, συμβόλαια μελλοντικής εκπλήρωσης επί μετοχών, stock Repos κ.α..

Μέλη του Χρηματιστηρίου Αθηνών.

Τα μέλη του Χρηματιστηρίου Αθηνών είναι αυτά που διενεργούν τις συναλλαγές για χάρη των ελλειμματικών επιχειρήσεων και του αποταμιευτικού κοινού και είναι τα παρακάτω:

- Οι χρηματιστές.
- Οι αντικριστές και
- Οι χρηματιστηριακές εταιρίες.

Οι **χρηματιστές** είναι αυτοί, που με εντολή των πελατών τους, διενεργούν τις αγοραπωλησίες των αξιογράφων με αντάλλαγμα την πληρωμή τους από προμήθεια ποσοστού περίπου 1% έως 5% επί της αξίας των συναλλαγών που εκτελούν. Βασικός τους στόχος είναι η αγορά των αξιογράφων σε χαμηλές τιμές και η εν' συνεχεία μεταπώλησή τους σε υψηλότερες τιμές απ' ότι τα αγόρασαν βγάζοντας έτσι κέρδος για τους πελάτες τους.

Οι **αντικριστές** είναι οι βοηθοί των χρηματιστών και δεν μπορούν να παρέχουν τις υπηρεσίες τους σε περισσότερους από ένα χρηματιστές.

Οι **Χρηματιστηριακές εταιρίες** είναι ανώνυμες εταιρίες (Α.Ε.) που έχουν ως αποκλειστικό σκοπό την διεξαγωγή χρηματιστηριακών συναλλαγών. Το μετοχικό τους κεφάλαιο είναι συνάρτηση του είδους και του όγκου των συναλλαγών που πραγματοποιούν και δεν επιτρέπεται να έχουν χρηματιστές ή αντικριστές.

³⁶ Πηγή: Όμιλος Ελληνικά Χρηματιστήρια
http://www.helex.gr/index.php?option=com_content&task=view&id=680&Itemid=10225

Οι ανάδοχες εταιρίες είναι οι επιχειρήσεις (κυρίως τράπεζες) που αναλαμβάνουν την αναδοχή, έκδοση και διάθεση του συνόλου ή ενός μέρους των κινητών αξιών μιας επιχείρησης. Αντί μια εταιρία να εκδώσει και να διανέμει της μετοχές της ή και τις άλλες κινητές αξίες της, αναθέτει την δουλειά αυτήν σε μια ανάδοχο εταιρίας με αντάλλαγμα το ποσοστό κάποιας προμήθειας για τις υπηρεσίες που θα της παράσχει. Μερικές από τις υποχρεώσεις των ανάδοχων επιχειρήσεων είναι:

- Η έκδοση, η διάθεση και η εισαγωγή των κινητών αξιών στο χρηματιστήριο.
- Η σωστή και έγκαιρη πληροφόρηση του επενδυτικού κοινού με έκδοση ενημερωτικών δελτίων.
- Ο καθορισμός της τιμής διάθεσης των αξιών σύμφωνα με τους κανόνες κεφαλαιοποίησης.
- Να δέχονται αιτήσεις συμμετοχής από τους ενδιαφερόμενους επενδυτές για απόκτηση κινητών αξιών.
- Να ελέγχουν τα στοιχεία και την φερεγγυότητα των συμμετεχόντων και να εξακριβώνουν την προέλευση των χρημάτων.

Να ανακοινώνουν στην Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς τα αποτελέσματα της κεφαλαιοποίησης των κινητών αξιών. Πιο συγκεκριμένα να ανακοινώνουν τον αριθμό των συμμετεχόντων επενδυτών, το ύψος των κεφαλαίων που αντλήθηκαν από την εκδότρια επιχείρηση, την τελική κατανομή των κινητών αξιών κ.α.

Η Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς.

Η επιτροπή κεφαλαιαγοράς είναι η αρμόδια αρχή που είναι επιφορτισμένη με την εποπτεία και την εξασφάλιση της έκρυθμης λειτουργίας του Χρηματιστηρίου Αθηνών. Δηλαδή είναι η εποπτική αρχή που, βάση των αρχών και των κανόνων που διέπουν το Χρηματιστήριο, ελέγχει την εγκυρότητα των συναλλαγών που πραγματοποιούνται μέσα σε αυτό, όσων αφορά το νομικό τους κομμάτι. Καθιερώθηκε το 1967 και τέθηκε υπό την εποπτεία του Υπουργείου Οικονομίας το οποίο και την ελέγχει. Αποτελείται από το επταμελές Διοικητικό Συμβούλιο, που συνίσταται από τον πρόεδρο της επιτροπής, δύο αντιπροέδρους και τέσσερα μέλη και την τριμελής Εκτελεστική Επιτροπή η οποία συνίσταται από το πρόεδρο και τους δύο αντιπροέδρους. Μεταξύ των αρμοδιοτήτων της Επιτροπής Κεφαλαιαγοράς είναι:

- Η χορήγηση αδειών σύστασης Χρηματιστηριακών Εταιριών, Εταιριών Διαχειρίσεως Κεφαλαίων ή Εταιριών Επενδύσεων Χαρτοφυλακίου ή εγκατάστασης αλλοδαπών Χρηματιστηριακών Εταιριών.
- Η χορήγηση αδειών μετατροπής Ανωνύμων Εταιριών σε Χρηματιστηριακές Εταιρίες.

- Έγκριση εισαγωγής ή διαγραφής κινητών αξιών στην Κύρια και την Παράλληλη Αγορά του Χρηματιστηρίου.
- Η χορήγηση άδειας για την άντληση κεφαλαίων της ελληνικής αγοράς από ξένες Χρηματιστηριακές Εταιρίες κ.α.

Επίσης μπορεί να γνωμοδοτεί για:

- Την σύσταση Χρηματιστηριακών Εταιριών, το ελάχιστο ύψος του μετοχικού κεφαλαίου τους και τα δικαιώματα των μελών τους.
- Την άρση της λειτουργίας μιας Χρηματιστηριακής Εταιρίας.
- Το κανονισμό λειτουργίας του χρηματιστηρίου και για τα βιβλία και στοιχεία που υποχρεούνται να τηρούν τα μέλη του Χρηματιστηρίου και
- Για την αλλαγή του Κανονισμού λειτουργίας του Χρηματιστηρίου.

Η σημασία των χρηματοπιστωτικών αγορών.

Οι χρηματοπιστωτικές αγορές πλέων καθορίζουν την ανάπτυξη της οικονομίας μιας χώρας συμβάλλοντας δραστικά στην έκρυθμη λειτουργία, την επιβίωση και την ανάπτυξη των επιχειρήσεων που δραστηριοποιούνται μέσα σε αυτήν. Μια καλά οργανωμένη χρηματοπιστωτική αγορά είναι σε θέση να ανακατανέμει αποτελεσματικά τα πλεονάζοντα κεφάλαια, με τέτοιο τρόπο ώστε να επωφεληθούν και το αποταμιευτικό κοινό αλλά και οι δανειζόμενες επιχειρήσεις. Με άλλα λόγια να απορροφά αποτελεσματικά τα πλεονάζοντα κεφάλαια και να τα προωθεί στις επιχειρήσεις που έχουν πρόβλημα ρευστότητας ή ενδιαφέρονται για την χρηματοδότηση των επενδυτικών τους σχεδίων. Έτσι, μέσω των χρηματοπιστωτικών αγορών και του χρηματιστηρίου, επιτυγχάνεται η αύξηση των επενδύσεων που με την σειρά της αυξάνει τους οικονομικούς δείκτες της χώρας και κατ' επέκταση την ανταγωνιστικότητά της στον Διεθνή Ανταγωνισμό.

Κεφάλαιο 4 ΟΙ ΕΛΛΗΝΙΚΟΙ ΧΡΗΜΑΤΟΠΙΣΤΩΤΙΚΟΙ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΙ

4.1. Εισαγωγή.

Οι χρηματοπιστωτικοί οργανισμοί, όπως θα δούμε και στη συνέχεια είναι κερδοσκοπικοί οργανισμοί που κύρια δραστηριότητά τους είναι να δανείζονται και να δανείζουν χρηματικά κεφάλαια. Είναι ένας από τους σημαντικότερους παράγοντες της οικονομίας μιας χώρας καθώς μπορούν να διοχετεύουν τα πλεονάζοντα κεφάλαια, που βρίσκονται μέσα σε αυτή, και να τα αναδιανέμουν αποτελεσματικότερα. Αυτό αυξάνει την αποδοτικότητα των κεφαλαίων και βελτιώνει την οικονομική ανταγωνιστικότητα της χώρας στο διεθνές στερέωμα. Στις σελίδες του κεφαλαίου αυτού θα εξετασθούν οι πλέον σημαντικότεροι χρηματοοικονομικοί αυτοί οργανισμοί.

4.2. Οι χρηματοδοτικοί οργανισμοί.

Οι χρηματοπιστωτικοί οργανισμοί³⁷ είναι οι επιχειρήσεις που συνδέουν τις πλεονασματικές επιχειρήσεις με τις ελλειμματικές. Ο ρόλος τους είναι η μετατροπή των πλεοναζόντων κεφαλαίων σε χρηματοπιστωτικά προϊόντα και η διοχέτευσή τους στις επιχειρήσεις που τα έχουν ανάγκη. Με αυτόν τον τρόπο διευκολύνουν τη μεταφορά και ανταλλαγή κεφαλαίων, μέσα στο χρηματοπιστωτικό σύστημα. Επίσης συγκεντρώνουν τα χρηματοοικονομικά προϊόντα σε **χαρτοφυλάκια**³⁸ περιορίζοντας έτσι τους διάφορους κινδύνους που αυτά φέρουν, ενώ παράλληλα αυξάνουν την αποδοτικότητά τους. Η απλοποίηση των διαδικασιών μεταφοράς κεφαλαίων και η μείωση του κινδύνου του χαρτοφυλακίου, σε συνδυασμό με την αύξηση του ανταγωνισμού που προέκυψε από την παγκοσμιοποίηση των αγορών, έχουν μειώσει το κόστος χρήσεως των κεφαλαίων με προφανείς θετικές επιπτώσεις στην οικονομική ανάπτυξη μιας χώρας. Μερικές από τις βασικότερες μορφές χρηματοπιστωτικών οργανισμών³⁹ είναι οι παρακάτω:

- Τα Πιστωτικά Ιδρύματα.
- Οι Επιχειρήσεις Παροχής Επενδυτικών Υπηρεσιών (Ε.Π.Ε.Υ.).

³⁷ Πηγή: βιβλίο (ΑΓΓΕΛΟΠΟΥΛΟΣ, ΤΡΑΠΕΖΕΣ ΚΑΙ ΧΡΗΜΑΤΟΠΙΣΤΩΤΙΚΟ ΣΥΣΤΗΜΑ (ΑΓΟΡΕΣ-ΠΡΟΙΟΝΤΑ-ΚΙΝΔΥΝΟΙ), 2008, σ. 55)

³⁸ Χαρτοφυλάκιο χρηματοπιστωτικών προϊόντων είναι ένα σύνολο τίτλων όπως οι μετοχές, τα ομόλογα, τα χρεόγραφα και άλλα αξιόγραφα που έχει ένας επενδυτής ή μια επιχείρηση.

³⁹ Τράπεζες Αμοιβαίων Κεφαλαίων, Α.Ε.Δ.Α.Κ., Εταιρίες Επενδύσεων Χαρτοφυλακίου και Εταιρίες Παροχής Πιστώσεων δεν θα αναλυθούν είτε γιατί δεν εμπίπτουν στην χρηματοδότηση των επιχειρήσεων (Εταιρίες Παροχής Πιστώσεων), είτε γιατί η ανάλυσή τους θα εξειδίκευε κατά πολύ το θέμα χρηματοδότησης μέσω των χρηματοπιστωτικών αγορών. Επίσης οι εταιρίες Leasing, Factoring, Forfeiting και Venture Capital θα αναλυθούν στην παράγραφο με τους σύγχρονους χρηματοπιστωτικούς θεσμούς.

- Νέοι Οργανισμοί Ανταγωνιστικοί των Πιστωτικών Ιδρυμάτων.
- Τράπεζες Αμοιβαίων Κεφαλαίων.
- Ανώνυμες Εταιρίες Διαχείρισης Αμοιβαίων Κεφαλαίων (Α.Ε.Δ.Α.Κ.).
- Εταιρίες Επενδύσεων Χαρτοφυλακίου.
- Εταιρίες Παροχής Πιστώσεων.
- Εταιρίες Χρηματοδοτικής Μίσθωσης (Leasing).
- Εταιρίες Πρακτόρευσης Επιχειρηματικών Απαιτήσεων (Factoring).
- Εταιρίες Forfeiting και
- Εταιρίες Κεφαλαίου Επιχειρηματικών Συμμετοχών (Venture Capital).

4.3. Τα πιστωτικά ιδρύματα.

Πιστωτικά ιδρύματα αποτελούν τον κύριο χρηματοοικονομικό οργανισμό σε κάθε οικονομία. Είναι οι τράπεζες, οι οποίες είναι κερδοσκοπικοί οργανισμοί που έχουν ως κύρια δραστηριότητα την συγκέντρωση κεφαλαίων από νομικά ή φυσικά πρόσωπα και την επένδυση των κεφαλαίων αυτών με σκοπό την αποκόμιση κέρδους. Με άλλα λόγια δέχονται καταθέσεις κεφαλαίων από άτομα και επιχειρήσεις που έχουν πλεόνασμα και χορηγούν τα κεφάλαια αυτά σε άτομα και επιχειρήσεις που τα έχουν ανάγκη. Στην Ελλάδα τα πιστωτικά ιδρύματα διέπονται από τις διατάξεις του ν. 3601/2007⁴⁰, σύμφωνα με το οποίο τα πιστωτικά ιδρύματα είναι υποχρεωτικά Ανώνυμες Εταιρίες με εξαίρεση τις συνεταιριστικές τράπεζες. Επίσης σύμφωνα με τον νόμο το ελάχιστο μετοχικό κεφάλαιο μιας νεοϊδρυόμενης τράπεζας είναι 18.000.000 €. Με το νόμο **3601/01.08.2007** το πλαίσιο λειτουργίας των ελληνικών και ευρωπαϊκών πιστωτικών ιδρυμάτων προσδιορίζεται από τους κανόνες της **Επιτροπής της Βασιλείας (Βασιλεία II)**. Στο νόμο αυτό ορίζεται ως **πιστωτικό ίδρυμα «η επιχείρηση, η δραστηριότητα της οποίας συνίσταται στην αποδοχή καταθέσεων ή άλλων επιστρεπτέν κεφαλαίων από το κοινό και στη χορήγηση δανείων ή λοιπών πιστώσεων για λογαριασμό της, καθώς και το ίδρυμα ηλεκτρονικού εμπορίου⁴¹»**. Το κέρδος της τράπεζας από τις συναλλαγές αυτές είναι η διαφορά του επιτοκίου των χορηγήσεων από το επιτόκιο των καταθέσεων. Έτσι αν για παράδειγμα μία τράπεζα χορηγεί ένα δάνειο με επιτόκιο 9% και δέχεται κατάθεση με ετήσιο επιτόκιο 2% η διαφορά αυτή (7%) αποτελεί το κέρδος της τράπεζας. Βέβαια οι τράπεζες αποκομίζουν και από αλλού χρήματα όπως από προμήθειες ή από συμμετοχές και επενδύσεις. Ωστόσο η κύρια λειτουργία της έγκειται στον δανεισμό (χορηγήσεις και καταθέσεις). Οι τράπεζες αποτελούν σπουδαίο παράγοντα στην οικονομική ζωή ενός τόπου.

⁴⁰ Πηγή βιβλίο (ΑΓΓΕΛΟΠΟΥΛΟΣ, ΤΡΑΠΕΖΕΣ ΚΑΙ ΧΡΗΜΑΤΟΠΙΣΤΩΤΙΚΟ ΣΥΣΤΗΜΑ (ΑΓΟΡΕΣ-ΠΡΟΙΟΝΤΑ-ΚΙΝΔΥΝΟΙ), 2008, σ. 63)

⁴¹ Πηγή: βιβλίο (ΑΓΓΕΛΟΠΟΥΛΟΣ, ΤΡΑΠΕΖΕΣ ΚΑΙ ΧΡΗΜΑΤΟΠΙΣΤΩΤΙΚΟ ΣΥΣΤΗΜΑ (ΑΓΟΡΕΣ-ΠΡΟΙΟΝΤΑ-ΚΙΝΔΥΝΟΙ), 2008, σ. 60)

Δέχονται καταθέσεις, προεξοφλούν συναλλαγματικές, χρηματοδοτούν επιχειρήσεις, χορηγούν κρατικά δάνεια κ.τ.λ.

Τα είδη των τραπεζών.

Υπάρχουν διάφορα είδη τραπεζών⁴² όπως οι **Κεντρικές Τράπεζες**, οι **Εμπορικές**, οι **Τράπεζες Επενδύσεων**, οι **Τράπεζες Κοινωνικής Ανάπτυξης** τα **Ταχυδρομικά Ταμειυτήρια** και οι **Συνεταιριστικές Τράπεζες**. Σε κάθε είδος τράπεζας συναντάμε διαφορετικά χαρακτηριστικά όσον αφορά το σκοπό, τον τρόπο λειτουργίας και στο κοινό που απευθύνονται.

Οι **Κεντρικές τράπεζες** ελέγχουν συνήθως τη νομισματική πολιτική και μπορούν να είναι ο δανειστής της τελευταίας λύσης σε περίπτωση κρίσης. Χρεώνονται συχνά με τον έλεγχο του τραπεζικού συστήματος και τη διάθεση χρήματος στην αγορά, συμπεριλαμβανομένης της έκδοσης νομίσματος. Παραδείγματα κεντρικών τραπεζών είναι η Τράπεζα της Ελλάδος και η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα.

Εμπορικές είναι οι τράπεζες που απευθύνονται στο ευρύ κοινό και μέσα από αυτές γίνονται οι περισσότερες συναλλαγές. Ο όρος «εμπορική» χρησιμοποιείται για να τη διακρίνει από μια τράπεζα επενδύσεων αν και δεν είναι απαραίτητο να δραστηριοποιούνται κάτω από χωριστή ιδιοκτησία. Ο διαχωρισμός αυτός γίνεται γιατί ορισμένοι χρησιμοποιούν τον όρο «εμπορική τράπεζα» για να αναφερθούν σε μια τράπεζα ή ένα τμήμα τράπεζας που ασχολείται κυρίως με εταιρίες ή μεγάλες επιχειρήσεις.

Αγροτικές τράπεζες είναι αυτές που έχουν ως στόχο τη χρηματοδότηση και ανάπτυξη του γεωργικού κλάδου μιας χώρας. Στην Ελλάδα υπάρχει η Αγροτική Τράπεζα της Ελλάδος που ιδρύθηκε το 1929.

Οι **Κτηματικές τράπεζες**, η λειτουργία των οποίων αποτελεί την χρηματοδότηση ιδιωτών για αγορά ή ανέγερση κατοικίας.

Οι **ναυτιλιακές τράπεζες** εξειδικεύονται στη χρηματοδότηση της ναυτιλίας, τόσο ποντοπόρου όσο και της ακτοπλοΐας. Επίσης χρηματοδοτούν τις ανάγκες των ναυτιλιακών εταιριών και των εργαζομένων ναυτικών μέσα σε αυτές.

Τράπεζες κοινοτικής ανάπτυξης είναι οι τράπεζες που παρέχουν οικονομικές υπηρεσίες και πίστωση σε μη ανεπτυγμένες αγορές ή πληθυσμούς.

⁴² Πηγή: βιβλία (ΑΓΓΕΛΟΠΟΥΛΟΣ, ΤΡΑΠΕΖΕΣ ΚΑΙ ΧΡΗΜΑΤΟΠΙΣΤΩΤΙΚΟ ΣΥΣΤΗΜΑ (ΑΓΟΡΕΣ-ΠΡΟΙΟΝΤΑ-ΚΙΝΔΥΝΟΙ), 2008, σ. 59) και (ΚΙΟΧΟΣ, ΠΕΤΡΟΣ Α.; ΠΑΠΑΝΙΚΟΛΑΟΥ, ΓΕΩΡΓΙΟΣ Δ. ΧΡΗΜΑ-ΠΙΣΤΗ-ΤΡΑΠΕΖΕΣ, 1999, σ. 223) και <http://el.wikipedia.org/wiki/%CE%A4%CF%81%CE%AC%CF%80%CE%B5%CE%B6%CE%B1>

Οι **επενδυτικές** δίνουν εγγυητικές επιστολές για πώληση μετοχών και χρεογράφων και συμβουλεύουν για τις συγχωνεύσεις. Παραδείγματα τραπεζών επενδύσεων είναι οι Goldman Sachs των ΗΠΑ και Nomura Securities της Ιαπωνίας.

Τα ταχυδρομικά ταμειυτήρια είναι ταμειυτήρια που συνδέονται με τα εθνικά ταχυδρομικά συστήματα. Η Ιαπωνία και η Γερμανία είναι παραδείγματα των χωρών με τα προεξέχοντα ταχυδρομικά ταμειυτήρια.

Οι **συνεταιριστικές τράπεζες** αποτελούν πρωτοβουλίες τοπικού κυρίως χαρακτήρα με σκοπό την ενίσχυση π.χ. των τοπικών παραγωγών γεωργικών προϊόντων.

Οι τραπεζικές χρηματοδοτήσεις.

Οι Τραπεζικές χρηματοδοτήσεις είναι σήμερα ο πιο συνηθισμένος τρόπος στον οποίο καταφεύγουν οι επιχειρήσεις για να βρουν χρηματοδότηση. Η κάθε επιχείρηση όμως έχει διαφορετικές ανάγκες και γι' αυτό τα είδη των χρηματοδοτήσεων είναι ανάλογα του είδους της ανάγκης που το κάθε ένα από αυτά εξυπηρετεί. Οι δύο μεγάλες κατηγορίες δανείων που παρέχουν οι τράπεζες στις επιχειρήσεις είναι τα **δάνεια Κεφαλαίου Κίνησης** και τα **Μακροπρόθεσμα δάνεια**.

Τα δάνεια Κεφαλαίου Κίνησης αποσκοπούν στη βελτίωση της ρευστότητας της επιχείρησης και είναι από τη φύση τους μικρής διάρκειας. Αντίθετα τα Μακροπρόθεσμα δάνεια είναι μακράς διάρκειας και περιλαμβάνουν τα δάνεια εγκατάστασης και τα δάνεια επαγγελματικού εξοπλισμού. Το επιτόκιο των Μακροπρόθεσμων δανείων είναι συνήθως χαμηλότερο από το αντίστοιχο επιτόκιο των δανείων Κεφαλαίου Κίνησης λόγω ακριβώς της μεγαλύτερης διάρκειας αποπληρωμής του.

Δάνεια για κεφάλαια κίνησης.

Τα πιστωτικά ιδρύματα προσφέρουν σήμερα ολοκληρωμένα πακέτα για την κάλυψη των αναγκών ρευστότητας των επιχειρήσεων. Τέτοια πακέτα είναι οι **ανοιχτοί αλληλόχρεοι λογαριασμοί** που είναι είδος χρηματοδότησης με αυξομειωμένο υπόλοιπο. Οι επιχειρήσεις καταφεύγουν σε πίστωση μέσω ανοιχτού αλληλόχρεου λογαριασμού για να εξασφαλίσουν την ταμειακή τους ρευστότητα, έτσι ώστε να ανταποκριθούν στις βραχυπρόθεσμου χαρακτήρα υποχρεώσεις τους. Οι υποχρεώσεις αυτές προέρχονται από την παραγωγική και συναλλακτική τους δραστηριότητα και είναι απαραίτητο να εξοφλούνται άμεσα. Στα δάνεια αυτά οι τράπεζες δίνουν ένα πιστωτικό όριο στον πελάτη τους μέχρι το οποίο μπορεί να δανειζεται. Ο δανειολήπτης μπορεί αν θέλει να εξοφλήσει μέρος ή το σύνολο του κεφαλαίου ανά τακτά χρονικά διαστήματα όποτε αυτός το επιθυμεί. Η διάρκεια της πίστωσης όμως δεν μπορεί να υπερβαίνει τον χρονικό ορίζοντα

της δραστηριότητας αυτής. Κάποιες από τις κυριότερες υποχρεώσεις που προκύπτουν για τις τράπεζες και τις επιχειρήσεις με το άνοιγμα ανοιχτού αλληλόχρεου λογαριασμού είναι:

- Ο καθορισμός του ορίου της πίστωσης, το οποίο ελέγχεται από την Τράπεζα της Ελλάδος.
- Η μη τακτή ανακύκλωση του υπολοίπου του λογαριασμού, βάση της σύμβασης, δημιουργεί πρόβλημα μεγάλων προβλέψεων στην τράπεζα, ακόμα και αν καταβάλλονται οι τόκοι.

Μακροπρόθεσμα δάνεια.

Σε μακροπρόθεσμο δανεισμό⁴³ οι επιχειρήσεις καταφεύγουν όταν επιθυμούν να καλύψουν τις μακροπρόθεσμες ανάγκες τους σε κεφάλαια. Οι ανάγκες αυτές συνήθως προέρχονται από τις επενδύσεις που πραγματοποιούν ή από έκτακτες μακροπρόθεσμες ανάγκες. Οι χορηγήσεις αυτές ονομάζονται δάνεια. Μία τράπεζα, έχοντας αξιολογήσει την πιστοληπτική ικανότητα μιας επιχείρησης, μπορεί να της χρηματοδοτήσει ακόμα και το 100% των αναγκών της σε κεφάλαια. Αυτό γίνεται μετά από μία σύμβαση που υπογράφεται μεταξύ των δύο συμβαλλομένων, που αναγράφονται μέσα οι όροι του δανείου και οι υποχρεώσεις της επιχείρησης. Μία από τις υποχρεώσεις της επιχείρησης είναι συνήθως αυτή που την υποχρεώνει να καταβάλει σε μηνιαία, τριμηνιαία ή εξαμηνιαία χρονικά διαστήματα ένα μέρος το χορηγηθέντος κεφαλαίου (δόση), προσαυξημένο με τόκο. Σε περίπτωση βέβαια που ο επιχειρηματίας είναι νέος μπορεί να δοθεί **περίοδος χάριτος** (κυμαίνεται συνήθως μέχρι τα δύο χρόνια) κατά την οποία του παρέχεται η δυνατότητα να πληρώσει μικρότερη δόση ή μόνο τους τόκους του δανείου. Τα κυριότερα είδη των τραπεζικών δανείων είναι τα παρακάτω:

- Απλά.
- Ενυπόθηκα.
- Με ενέχυρο.
- Τοκοχρεολυτικά.

Τα **απλά δάνεια** έχουν ορισμένο χρόνο, κεφάλαιο και τόκους και εξοφλούνται εφάπαξ στα προκαθορισμένα χρονικά διαστήματα, σύμφωνα με την σύμβαση του δανείου.

⁴³ Πηγή: βιβλία (ΑΓΓΕΛΟΠΟΥΛΟΣ, ΤΡΑΠΕΖΕΣ ΚΑΙ ΧΡΗΜΑΤΟΠΙΣΤΩΤΙΚΟ ΣΥΣΤΗΜΑ (ΑΓΟΡΕΣ-ΠΡΟΙΟΝΤΑ-ΚΙΝΔΥΝΟΙ), 2008, σ. 455) και (ΚΙΟΧΟΣ, ΠΕΤΡΟΣ Α.; ΠΑΠΑΝΙΚΟΛΑΟΥ, ΓΕΩΡΓΙΟΣ Δ. ΧΡΗΜΑ-ΠΙΣΤΗ-ΤΡΑΠΕΖΕΣ, 1999, σ. 237), από Γεωπονικό Πανεπιστήμιο Αθηνών, Γραφείο Διασύνδεσης http://www.career.aua.gr/index.php?option=com_content&task=view&id=66&Itemid=168 και http://www.specisoft.gr/news/docs/arthro_hrimatodotisis_MME.pdf

Το **ενυπόθηκα δάνεια** είναι αυτά που για την χορήγηση τους απαιτούνται εμπράγματα εξασφαλίσεις. Δηλαδή η επιχείρηση να βάλει σε υποθήκη ακίνητα περιουσιακά στοιχεία, για να εξασφαλίσει η τράπεζα τυχόν κίνδυνο από την μη καταβολή των δόσεων.

Δάνεια με ενέχυρο είναι δάνεια με την ίδια φιλοσοφία με τα ενυπόθηκα με την διαφορά που αντί για πάγια περιουσιακά στοιχεία, η επιχείρηση βάζει ως ενέχυρο κυκλοφορούντα περιουσιακά στοιχεία όπως τα χρεόγραφα και τα εμπορεύματα.

Τα **τοκοχρεολυτικά δάνεια** ⁴⁴εξοφλούνται με τα τοκοχρεολύσια. Τα τοκοχρεολύσια είναι ισόποσες δόσεις που αποτελούνται από τον τόκο και ένα κομμάτι του κεφαλαίου του δανείου.

4.4. Επιχειρήσεις Παροχής Επενδυτικών Υπηρεσιών.

Ως Επιχείρηση Παροχής Επενδυτικών Υπηρεσιών (Ε.Π.Ε.Υ.) νοείται, σύμφωνα με το ν.3606/17.8.2007 κάθε επιχείρηση που έχει σαν κύρια δραστηριότητα την διενέργεια και παροχή μιας ή περισσότερων επενδυτικών δραστηριοτήτων ή υπηρεσιών σε επαγγελματική βάση. Οι επενδυτικές αυτές υπηρεσίες και δραστηριότητες είναι:

- Λήψη και διαβίβαση εντολών για λογαριασμό τρίτων για κατάρτιση συναλλαγών σε χρηματοπιστωτικά προϊόντα.
- Εκτέλεση εντολών για λογαριασμό των πελατών τους για κατάρτιση συμβάσεων αγοραπωλησίας χρηματοπιστωτικών προϊόντων.
- Διαπραγμάτευση συναλλαγών χρηματοπιστωτικών προϊόντων για λογαριασμό της ίδιας της εταιρίας.
- Διαχείριση του χαρτοφυλακίου των πελατών της αν αυτοί το επιθυμούν.
- Παροχή επενδυτικών συμβουλών τους πελάτες τους σχετικά με τις συναλλαγές που θέλουν να πραγματοποιήσουν.
- Αναδοχή, τοποθέτηση και ανάληψη χρηματοπιστωτικών μέσων κ.α..

4.5. Νέοι Οργανισμοί Ανταγωνιστικοί των Πιστωτικών Ιδρυμάτων.

Με την ανάπτυξη των διεθνών χρηματοπιστωτικών συστημάτων, συνέχεια δημιουργούνται νέοι χρηματοπιστωτικοί οργανισμοί που έχουν ως κοινό χαρακτηριστικό την εξειδίκευση πάνω σε συγκεκριμένες χρηματοπιστωτικές υπηρεσίες. Οι υπηρεσίες αυτές είτε συμπεριλαμβάνονται στις

⁴⁴ Πηγή: βιβλίο: (ΑΓΓΕΛΟΠΟΥΛΟΣ, ΤΡΑΠΕΖΕΣ ΚΑΙ ΧΡΗΜΑΤΟΠΙΣΤΩΤΙΚΟ ΣΥΣΤΗΜΑ (ΑΓΟΡΕΣ-ΠΡΟΪΟΝΤΑ-ΚΙΝΔΥΝΟΙ), 2008, σ. 457)

ήδη παρεχόμενες υπηρεσίες των τραπεζών, είτε τις συμπεριλαμβάνουν και αυτές στο σύνολο των υπηρεσιών τους. Μερικές από τις εταιρίες αυτές είναι οι παρακάτω:

Εταιρίες Διαμεσολάβησης στην Μεταφορά Κεφαλαίων. Είναι ανώνυμες εταιρίες νεοϊδρυόμενες ή υφιστάμενες που δραστηριοποιούνται σε άλλο αντικείμενο και μετατρέπονται σε εταιρίες που μεσολαβούν και αναλαμβάνουν μεταφορές κεφαλαίων. Κατά τη σύστασή τους το μετοχικό κεφάλαιο τους δεν μπορεί να είναι μικρότερο των 150.000€ κα κάθε μέτοχος δεν μπορεί να έχει μικρότερο ποσοστό από 10%.

Ανταλλακτήρια Συναλλάγματος. Ανταλλακτήρια Συναλλάγματος είναι εταιρίες που δεν μπορούν να αποτελούν πιστωτικά ιδρύματα, μπορούν όμως να λειτουργούν ως ανώνυμες εταιρίες. Άδεια για την λειτουργία τους παρέχεται από την Τράπεζα της Ελλάδος με απαραίτητη προϋπόθεση το ελάχιστο μετοχικό της κεφάλαιο να είναι 200.000€. Εργασίες μεταξύ άλλων που διενεργούν τα Ανταλλακτήρια Συναλλάγματος είναι:

- Αγορά και πώληση ξένων τραπεζογραμματίων, ταξιδιωτικών επιταγών, προσωπικών και τραπεζικών επιταγών.
- Προώθηση και διαμεσολάβηση στην παροχή τραπεζικών προϊόντων και υπηρεσιών, χωρίς όμως περεταίρω υποχρεώσεις.
- Διαμεσολάβηση στην μεταφορά κεφαλαίων εντός Ελλάδος ή διασυνοριακά.
- Διάθεση εισιτηρίων μέσων μαζικής μεταφοράς, συναυλιών και άλλων πολιτιστικών εκδηλώσεων.
- Πρακτόρευση τουριστικών υπηρεσιών και ταξιδιωτικών ασφαλειών κ.α..

Εταιρίες Αμοιβαίων Εγγυήσεων. Είναι ανώνυμες εταιρίες που παρέχουν σε τράπεζες, κατασκευαστικούς και προμηθευτικούς οίκους αλλά και σε άλλα νομικά πρόσωπα δημόσιου ή ιδιωτικού χαρακτήρα, εγγυήσεις υπέρ των μετόχων τους.

4.6. Σύγχρονοι Χρηματοπιστωτικοί Θεσμοί.

Η ολοένα και πιο γρήγορη ανάπτυξη των χρηματοπιστωτικών αγορών, που είναι αποτέλεσμα της παγκοσμιοποίησης, ανάγκασε τους χρηματοπιστωτικούς οργανισμούς να αναπτύξουν νέες μορφές χρηματοδότησης⁴⁵. Οι νέες αυτές χρηματοδοτήσεις θα ικανοποιούσαν συγκεκριμένες ανάγκες των πελατών τους, σε αντίθεση με τα παραδοσιακά δάνεια. Με αυτόν τον τρόπο θα γινόταν πιο ελκυστικές στις επιχειρήσεις που είχαν ανάγκη για χρηματοδότηση. Αυτό σημαίνει αύξηση του κύκλου εργασιών των χρηματοπιστωτικών οργανισμών και κατ' επέκταση αύξηση των κερδών τους. Οι νέοι αυτοί τρόποι χρηματοδότησης είναι οι παρακάτω:

1. Leasing,
2. Factoring,
3. Forfeiting και
4. Venture Capital,

Ο κάθε ένας τρόπος χρηματοδότησης είναι ξεχωριστός από τους άλλους και ικανοποιεί μια συγκεκριμένη ανάγκη της επιχείρησης. Γι' αυτό και πρέπει να αναλυθεί ο καθένας ξεχωριστά.

Χρηματοδοτική Μίσθωση (Leasing).

Χρηματοδοτική Μίσθωση (Leasing) είναι ο όρος που χρησιμοποιείται διεθνώς για την απόκτηση ακινήτων και λοιπού εξοπλισμού από επιχειρήσεις μέσω μίσθωσης. Είναι ένας ολοκληρωμένος χρηματοδοτικός μηχανισμός που δίνει τη δυνατότητα σε μια επιχείρηση να αυξάνει τα πάγια στοιχεία του ενεργητικού της, με επενδύσεις που δεν της δεσμεύουν δικά της κεφάλαια. Το κύριο χαρακτηριστικό της χρηματοδοτικής μίσθωσης είναι το γεγονός ότι ο εξοπλισμός ή το πάγιο που αγοράζεται δεν ανήκει στην επιχείρηση που το έχει ανάγκη (μισθωτή) αλλά παραμένει στην κυριότητα της εκμισθώτριας εταιρίας που το αγοράζει για λογαριασμό της επιχείρησης. Η εκμισθώτρια εταιρία (Εταιρία Χρηματοδοτικής Μίσθωσης) παραχωρεί μόνο την εκμετάλλευση του εξοπλισμού στον μισθωτή. Με άλλα λόγια η εταιρία leasing κατόπιν εντολής του πελάτη της αγοράζει το ακίνητο ή το λοιπό εξοπλισμό και στην συνέχεια διατηρώντας τον στην ιδιοκτησία της, παραχωρεί τη χρήση του στο πελάτη. Ένα ακόμα χαρακτηριστικό του leasing είναι πως η εκμισθώτρια εταιρία μπορεί να καλύψει το σύνολο ή έναν μέρος της αξίας του παγίου. Στην

⁴⁵ Πηγή: βιβλίο (ΑΓΓΕΛΟΠΟΥΛΟΣ, ΤΡΑΠΕΖΕΣ ΚΑΙ ΧΡΗΜΑΤΟΠΙΣΤΩΤΙΚΟ ΣΥΣΤΗΜΑ (ΑΓΟΡΕΣ-ΠΡΟΙΟΝΤΑ-ΚΙΝΔΥΝΟΙ), 2008) (ΚΙΟΧΟΣ, ΠΕΤΡΟΣ Α.; ΠΑΠΑΝΙΚΟΛΑΟΥ, ΓΕΩΡΓΙΟΣ Δ. ΧΡΗΜΑ-ΠΙΣΤΗ-ΤΡΑΠΕΖΕΣ, 1999), και (ΘΑΝΟΣ, ΓΕΩΡΓΙΟΣ Α.; ΚΙΟΧΟΣ, ΠΕΤΡΟΣ Α.; ΠΑΠΑΝΙΚΟΛΑΟΥ, ΓΕΩΡΓΙΟΣ Δ. ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗ ΤΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ, 2002), http://www.specisoft.gr/news/docs/arthro_hrimatodotisis_MME.pdf, και Γεωπονικό Πανεπιστήμιο Αθηνών, Γραφείο Διασύνδεσης <http://www.career.aua.gr>

δεύτερη περίπτωση το ποσοστό της χρηματοδότησης, συνήθως είναι υψηλότερο από το 70% της αξίας του παγίου. Η μίσθωση έχει συγκεκριμένη διάρκεια που κυμαίνεται σε τρία (3) με πέντε (5) χρόνια και ο μισθωτής είναι υποχρεωμένος να καταβάλει μηνιαία, τριμηνιαία ή εξαμηνιαία μισθώματα. Η σύμβαση μεταξύ των δύο συμβαλλομένων περιλαμβάνει τους όρους και την περίοδο της μίσθωσης, το ύψος των μισθωμάτων και κάποιες υποχρεώσεις που αναλαμβάνει ο αντισυμβαλλόμενος σε θέματα κόστους συντήρησης και ασφάλισης του εξοπλισμού. Κατά την λήξη της σύμβασής του με την εταιρία Χρηματοδοτικής Μίσθωσης ο μισθωτής μπορεί να αγοράσει τον εξοπλισμό αντί προσυμφωνημένου ποσού να τερματίσει ή να ανανεώσει τη σύμβαση.

Οι **Εταιρίες Leasing** είναι ανώνυμες εταιρίες με αποκλειστικό σκοπό την διενέργεια υπηρεσιών χρηματοδοτικής μίσθωσης. «Στην Ελλάδα η ίδρυση των εταιριών leasing και ο θεσμός την χρηματοδοτικής μίσθωσης εισήχθησαν με τον ν. 1665/1986 και αναπροσαρμόστηκαν με τους νόμους ν. 2397/1995 και ν. 3483/2006»⁴⁶. Για την ίδρυση μιας εταιρίας Leasing απαιτείται ιδική άδεια από την Τράπεζα της Ελλάδος η οποία μπορεί να την εποπτεύει και να ανακαλεί ή ακόμα και να αναστέλλει προσωρινός την χορηγηθείσα άδεια. Απαραίτητη προϋπόθεση είναι το μετοχικό τους κεφάλαιο να είναι τουλάχιστον το μισό του ελαχίστου μετοχικού κεφαλαίου που απαιτείται για τη σύσταση πιστωτικού ιδρύματος. Εκτός από τις εταιρίες leasing, χρηματοδοτική μίσθωση μπορούν να συνάπτουν οι τράπεζες του εξωτερικού και του Ευρωπαϊκού Οικονομικού Χώρου⁴⁷ (Ε.Ο.Χ.) καθώς και άλλα χρηματοδοτικά ιδρύματα που εδρεύουν ή έχουν υποκαταστήματα στην Ελλάδα.

Σε χρηματοδοτική μίσθωση μπορούν να καταφύγουν όλοι οι ελεύθεροι επαγγελματίες και επιχειρήσεις πάσης φύσεως και νομικής μορφής, που επιθυμούν την απόκτηση ακινήτων και λοιπού εξοπλισμού, χωρίς τη δέσμευση των κεφαλαίων τους. Πιο συγκεκριμένα μέσω Leasing μπορούν να γίνουν επενδύσεις πάνω σε:

- Πάγιο ή Μηχανολογικό Εξοπλισμό Επιχειρήσεων,
- Βιομηχανικός Εξοπλισμό ,
- Εξοπλισμός Επαγγελματιών,
- Επαγγελματικά Ακίνητα,
- Επαγγελματική στέγη,
- Μεταφορικά Μέσα και
- Αγροτικές Εκτάσεις.

⁴⁶ Πηγή: βιβλίο (ΑΓΓΕΛΟΠΟΥΛΟΣ, ΤΡΑΠΕΖΕΣ ΚΑΙ ΧΡΗΜΑΤΟΠΙΣΤΩΤΙΚΟ ΣΥΣΤΗΜΑ (ΑΓΟΡΕΣ-ΠΡΟΙΟΝΤΑ-ΚΙΝΔΥΝΟΙ), 2008, σ. 105)

⁴⁷ Ο Ευρωπαϊκός Οικονομικός Χώρος περιλαμβάνει τις χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης συμπεριλαμβανομένων της Ιρλανδίας, του Λιχτενστάιν της Νορβηγίας και της Ελβετίας.

Μορφές μίσθωσης (Leasing).

Οι μορφές χρηματοδοτικής μίσθωσης αναφέρονται στους διαφορετικούς τρόπους με τους οποίους θα μπορούσε μία επιχείρηση να χρηματοδοτηθεί από κάποια εταιρία χρηματοδοτικής μίσθωσης. Οι διαφορετικοί αυτοί τρόποι είναι οι παρακάτω:

Άμεση χρηματοδοτική μίσθωση. Είναι η πιο απλή περίπτωση χρηματοδοτικής μίσθωσης. Η εκμισθώτρια εταιρία αγοράζει το πάγιο και το μισθώνει στον πελάτη της, με την προϋπόθεση να το αποκτήσει έναντι κάποιου συμφωνημένου ποσού κατά την λήξη της σύμβασης.

Πώληση και Επαναμίσθωση. Σε αυτήν την περίπτωση η εταιρία leasing αγοράζει το πάγιο από την επιχείρηση, καταβάλλοντας την αξία του και στην συνέχεια το μισθώνει ξανά σε αυτήν. Έτσι η επιχείρηση είναι σαν να εκποιεί το περιουσιακό της στοιχείο, αυξάνοντας έτσι την ρευστότητά της, χωρίς να χάσει όμως το δικαίωμα εκμετάλλευσής του, ενώ κατά την λήξη της σύμβασης μπορεί να το ξαναγοράσει.

Μίσθωση Μόχλευσης. Στην περίπτωση της Μόχλευσης η εταιρία Leasing αγοράζει ένα μέρος της αξίας του εξοπλισμού όπως έχουμε ήδη αναφέρει. Το υπόλοιπο ποσό όμως χρηματοδοτείται από κάποια τράπεζα η οποία αξιολογεί την πιστοληπτική ικανότητα της επιχείρησης που επιθυμεί τον εξοπλισμό καθώς επίσης και την οικονομική επιφάνεια της εταιρίας leasing.

Χρηματοδοτική Μίσθωση με τον Προμηθευτή. Το πάγιο αποκτάται από τον προμηθευτή του στον οποίο η εταιρία leasing εγγυάται την ευτυχή κατάληξη της συναλλαγής.

Διασυνοριακή Χρηματοδοτική Μίσθωση έχουμε όταν οι δύο συμβαλλόμενοι εδρεύουν σε διαφορετικές χώρες.

Πλεονεκτήματα.

Τα πλεονεκτήματα⁴⁸ που αποκομίζει μία επιχείρηση όταν επιλέγει τη Χρηματοδοτική Μίσθωση για την αγορά των παγίων ή του εξοπλισμού που επιθυμεί είναι τα παρακάτω:

- Ευέλικτο εργαλείο χρηματοδότησεως απόκτησης παγίων,
- Αποφυγή υπέρμετρου δανεισμού,
- Φορολογικές ελαφρύνσεις,
- Διατήρηση ρευστότητας,

⁴⁸ Πηγή: (ΚΙΟΧΟΣ, ΠΕΤΡΟΣ Α.; ΠΑΠΑΝΙΚΟΛΑΟΥ, ΓΕΩΡΓΙΟΣ Δ. ΧΡΗΜΑ-ΠΙΣΤΗ-ΤΡΑΠΕΖΕΣ, 1999, σ. 386) και http://www.career.aua.gr/index.php?option=com_content&task=view&id=71&Itemid=173

- Σταδιακή εκταμίευση Φ.Π.Α.,
- Σύνδεση με επενδυτικά- αναπτυξιακά προγράμματα,
- Άμεση απόκτηση παγίων,
- Προγραμματισμός δαπανών.
- Βελτίωση Χρηματοοικονομικής εικόνας,
- Δεν χρειάζεται να παράσχει μεγάλες εγγυήσεις όπως συμβαίνει με τον τραπεζικό δανεισμό.

Μειονεκτήματα.

Μειονεκτήματα που προκύπτουν από την Χρηματοδοτική Μίσθωση είναι τα παρακάτω.

- Υψηλό ονομαστικό κόστος σε σχέση με τις άλλες μορφές χρηματοδότησης
- Ο μισθωτής χάνει την υπολειμματική αξία του εξοπλισμού όταν λήξει η σύμβαση του, πρέπει να επιστρέψει τον εξοπλισμό ή να κάνει νέες διαπραγματεύσεις
- Οι εταιρίες leasing με τη διατήρηση της νομικής κυριότητας του εξοπλισμού και για τη παρακολούθηση της τύχης του παρεμβαίνουν σε οικονομικά και διαχειριστικά θέματα της μισθώτριας εταιρίας

Πρακτορεία Επιχειρηματικών Απαιτήσεων (Factoring).

Το Factoring ή Πρακτορεία Επιχειρηματικών Απαιτήσεων⁴⁹ είναι ένα σύνολο χρηματοοικονομικών υπηρεσιών, που παρέχει λύσεις στα προβλήματα ρευστότητας, διαχείρισης και είσπραξης απαιτήσεων που τυχόν αντιμετωπίζει μία επιχείρηση. Πρόκειται για συνεργασία μεταξύ ενός προμηθευτή και μιας εταιρίας factoring, η οποία αναλαμβάνει το σύνολο ή μέρος των απαιτήσεων του προμηθευτή έναντι των οφειλετών του. Σε αντάλλαγμα των υπηρεσιών που παρέχονται στον προμηθευτή, η εταιρία factoring εισπράττει ως προμήθεια, ένα ποσοστό από το σύνολο των εισπράξεων που θα πραγματοποιήσει. Η υπηρεσία αυτή συνοδεύεται από έναν αριθμό άλλων υπηρεσιών που αναλαμβάνει να παρέχει η εταιρία factoring στον πελάτη της.

Συνολικά οι υπηρεσίες που προσφέρει το Factoring αφορούν στην:

- Προεξόφληση (Χρηματοδότηση) των Απαιτήσεων.
- Λογιστική και νομική παρακολούθηση των εκχωρούμενων απαιτήσεων.

⁴⁹ Πηγή: βιβλίο (ΑΓΓΕΛΟΠΟΥΛΟΣ, ΤΡΑΠΕΖΕΣ ΚΑΙ ΧΡΗΜΑΤΟΠΙΣΤΩΤΙΚΟ ΣΥΣΤΗΜΑ (ΑΓΟΡΕΣ-ΠΡΟΙΟΝΤΑ-ΚΙΝΔΥΝΟΙ), 2008, σ. 508) και Γεωπονικό Πανεπιστήμιο Αθηνών Γραφείο Διασύνδεσης

http://www.career.aua.gr/index.php?option=com_content&task=view&id=72&Itemid=174

- Κάλυψη του πιστωτικού κινδύνου.
- Διαχείριση των Απαιτήσεων.
- Είσπραξη των Απαιτήσεων.
- Παροχή πληροφόρησης σχετικά με τον κίνδυνο αφερεγγυότητας νέων συνεργασιών.
- Ασφάλιση εκχωρούμενων απαιτήσεων.

Φυσικά και η κάθε επιχείρηση έχει τη δυνατότητα επιλογής των υπηρεσιών που καλύπτουν τις δικές της ανάγκες, χωρίς να χρειάζεται να επιβαρύνεται με το κόστος των υπολοίπων. Η **χρηματοδότηση** της επιχείρησης (factoree) γίνεται συνήθως με την μορφή της χορήγησης προκαταβολών από την τράπεζα ή την εταιρία factoring (factor). Πιο συγκεκριμένα ο factoree παραδίδει στον factor καταστάσεις των τιμολογίων και των απαιτήσεων από πελάτες που έχει συγκεντρώσει, μέσα σε τακτά χρονικά διαστήματα. Ο δεύτερος με τη σειρά του ελέγχει τα τιμολόγια και αποφασίζει αν θα τα «αγοράσει όλα ή μέρος από αυτά. Στη συνέχεια, αφού υπολογιστεί το συνολικό ποσό των τιμολογίων που θα αγοράσει η τράπεζα, αφαιρείται από αυτό, το κόστος factoring. Επίσης η εταιρεία χρεώνεται ως προμήθεια⁵⁰ από 0,5 έως 2% επί του ποσού που αντιστοιχεί στις απαιτήσεις προς πελάτες για τη διαχείριση του χαρτοφυλακίου. Αφού αφαιρεθεί και το κόστος factoring, η τράπεζα είναι σε θέση να προκαταβάλει στον πελάτη της το υπόλοιπο ποσό.

Στο κόστος factoring περιλαμβάνονται:

1. Ο τόκος των προκαταβολών που δίνει ο factor στον factoree για τις απαιτήσεις του δεύτερου έναντι των πελατών του. Τις απαιτήσεις αυτές θα εισπράξει ο factor σε μεταγενέστερο χρόνο.
2. Η προμήθεια του factor.

Τόκος και προμήθεια συγχωνεύονται σε ένα ποσοστό που είναι αρκετά υψηλό καθώς θα πρέπει να υπολογιστεί και ο κίνδυνος της τυχόν ζημίας.

Οι επιχειρήσεις καταφεύγουν σε αυτόν τον τρόπο της χρηματοδότησης στις περιπτώσεις⁵¹ που:

- Δεν έχουν εμπράγματα εγγυήσεις από τους πελάτες τους και είναι επιτακτική η αύξηση της ρευστότητας για την κάλυψη των βραχυπρόθεσμων υποχρεώσεών της.
- Έχουν αυξημένη ζήτηση προϊόντων ή υπηρεσιών και δεν μπορούν να ανταποκριθούν παρά μόνο με ασύμφορους για αυτές όρους.

⁵⁰ Πηγή: http://www.career.aua.gr/index.php?option=com_content&task=view&id=72&Itemid=174

⁵¹ Πηγή: http://www.career.aua.gr/index.php?option=com_content&task=view&id=72&Itemid=174

- Όταν οι διαδικασίες είσπραξης των απαιτήσεών τους είναι εξαιρετικά δαπανηρές.
- Όταν έχουν μεγάλες ζημιές από αφερέγγυους πελάτες

Με την υπηρεσία **κάλυψης πιστωτικού κινδύνου** εξασφαλίζεται στον factoree η πληρωμή των απαιτήσεών του απέναντι σε κάποιον πελάτη του. Στην ουσία ο factor αναλαμβάνει την υποχρέωση να καταβάλει το ποσό της απαίτησης στον factoree και να το εισπράξει εν συνεχεία από τον πελάτη του. Σε αυτό το σημείο, εξαίρεση αποτελούν οι περιπτώσεις που:

1. Ο πελάτης του factoree προβάλλει νομικούς λόγους μη πληρωμής της υποχρέωσης του, π.χ. λόγο κακής ποιότητας των προϊόντων ή λόγο σοβαρής καθυστέρησης παράδοσης των εμπορευμάτων.
2. Η χώρα του πελάτη του factoree ταλαιπωρείται από πολιτικές αναταραχές.

Μέσω της υπηρεσίας **διαχείρισης των απαιτήσεων** μπορεί να γίνει λογιστική παρακολούθηση των πωλήσεων της επιχείρησης και καλύτερη διαχείριση είσπραξης των απαιτήσεων.

Παροχή πληροφόρησης σχετικά με την φερεγγυότητα ή μη νέων συνεργασιών είναι εφικτή μέσω των ελεγκτικών και αξιολογικών μηχανισμών (π.χ, υπηρεσία ΤΕΙΡΕΣΙΑΣ) που έχουν όλες οι τράπεζες. Έτσι ο factoree είναι σε θέση να προχωράει ή μη την συνεργασία του με έναν νέο πελάτη.

Στα πλαίσια των παραπάνω υπηρεσιών επιτυγχάνονται και υπηρεσίες marketing που είναι πολύ χρήσιμες για τις μικρομεσαίες επιχειρήσεις. Έτσι **με το factoring η χρηματοδότηση της επιχείρησης παίρνει κυρίως τη μορφή προεξόφλησης τιμολογίων**, που αντιπροσωπεύουν βραχυπρόθεσμες απαιτήσεις της που προέρχονται από τις επί πιστώσει πωλήσεις αγαθών ή υπηρεσιών.

Είδη factoring.

- **Πλήρες ή Γνήσιο Factoring:** Περιλαμβάνει όλες τις υπηρεσίες που έχουν είδη αναφερθεί πιο πάνω.
- **Εγχώριο Factoring:** Απευθύνεται σε επιχειρήσεις δυναμικές με ανερχόμενο κύκλο εργασιών στην εγχώρια αγορά, καλό πελατολόγιο και ανάγκη να χρηματοδοτούν το κεφάλαιο κίνησης που είναι απαραίτητο στην παραγωγική διαδικασία.
- **Εξαγωγικό Factoring:** Απευθύνεται σε επιχειρήσεις δυναμικές με εξαγωγές και ανάγκη να χρηματοδοτούνται για το κεφάλαιο κίνησης και παράλληλα να καλύπτουν τον πιστωτικό κίνδυνο.

- **Εισαγωγικό Factoring:** Απευθύνεται σε επιχειρήσεις που έχουν στην δραστηριότητά τους εισαγωγές από το εξωτερικό.
- **Factoring με δικαίωμα αναγωγής:** Η τράπεζα μπορεί να επιστρέψει τα απλήρωτα τιμολόγια στον factoree και να απαλλαχτεί από την υποχρέωση είσπραξής τους. Αυτό συμβαίνει φυσικά σε περίπτωση που ο πελάτης του factoree δεν είναι σε θέση να ξεπληρώσει το χρέος του.
- **Factoring χωρίς δικαίωμα αναγωγής:** Σε αυτήν την περίπτωση ο factor δεν έχει το δικαίωμα να επιστρέψει τα τιμολόγια στον πελάτη του, αλλά να αναλάβει την άμεση είσπραξη τους.
- **Factoring χωρίς χρηματοδότηση:** αφορά επιχειρήσεις που δεν ενδιαφέρονται άμεσα για χρηματοδότηση αλλά για την ποιοτικότερη διαχείριση των απαιτήσεών τους μέσω του factor και την κάλυψη του πιστωτικού κινδύνου των επενδύσεών τους.
- **Factoring μόνο για χρηματοδότηση:** Η μοναδική εξυπηρέτηση που παρέχεται είναι η χρηματοδότηση της επιχείρησης, χωρίς η τράπεζα να αναλαμβάνει τον πιστωτικό κίνδυνο μη πληρωμής.
- **Μη εμπιστευτικό factoring:** Στο μη εμπιστευτικό factoring ο πελάτης του προμηθευτή (factoree) πρέπει να ενημερώνεται για την εκχώρηση των τιμολογίων από τον factoree στον factor.
- **Εμπιστευτικό factoring:** Σε αντίθεση με το μη εμπιστευτικό factoring εδώ δεν γίνεται αναγγελία στον οφειλέτη, χωρίς δηλαδή να γίνεται εκχώρηση της απαίτησης από τον factoree στον factor.

Οι Εταιρίες Πρακτόρευσης Επιχειρηματικών Συμμετοχών (factoring).

Δικαίωμα πρακτόρευσης επιχειρηματικών συμμετοχών στην Ελλάδα έχουν οι τράπεζες, οι ανώνυμες εταιρίες που συστήνονται με σκοπό της παροχή των συγκεκριμένων υπηρεσιών καθώς επίσης και οι χρηματοπιστωτικοί οργανισμοί που εκτός των άλλων επιθυμούν να παράσχουν και το συγκεκριμένο είδος υπηρεσιών στους πελάτες τους. Απαραίτητη βέβαια προϋπόθεση για όλα αυτά είναι η κατοχή της κατάλληλης άδειας από την Τράπεζα της Ελλάδος. Το μετοχικό κεφάλαιο μιας Εταιρίας Πρακτόρευσης Επιχειρηματικών Κεφαλαίων θα πρέπει να είναι τουλάχιστον ίσο ή μεγαλύτερο από το $\frac{1}{4}$ του ελάχιστου μετοχικού κεφαλαίου που απαιτείται για την σύσταση ενός πιστωτικού ιδρύματος. Το μετοχικό αυτό κεφάλαιο θα πρέπει να καταβάλλεται με μετρητά στην ημερομηνία σύστασης της εταιρίας. Τέλος, ένας σημαντικός κανόνας, μεταξύ άλλων είναι το ότι η εταιρία δεν μπορεί να προεξοφλεί σε συγκεκριμένο πελάτη ή ομάδα συνδεδεμένων πελατών ποσά που υπερβαίνουν το 25% των ιδίων κεφαλαίων της.

Πλεονεκτήματα του factoring.

- Ενίσχυση της ρευστότητας της επιχείρησης.
- Βελτίωση της λογιστικής της παρακολούθησης.
- Αύξηση του κύκλου εργασιών.
- Βελτίωση των όρων συνεργασίας με τους προμηθευτές, χάρη στη δυνατότητα αποπληρωμής τοις μετρητοίς.
- Μείωση των υποχρεώσεων σε τραπεζικούς οργανισμούς.
- Βελτίωση της εικόνας της επιχείρησης, όπως εμφανίζεται στις χρηματοοικονομικές καταστάσεις και τους αριθμοδείκτες.
- Αύξηση της επενδυτικής βάσης της εταιρίας.
- Πληροφόρηση για τη φερεγγυότητα των πελατών της επιχείρησης.
- Μηδενισμός κόστους πιστοληπτικού ελέγχου πελατών.
- Μηδενισμός κόστους τελών αξιογράφων.
- Ασφαλιστική κάλυψη του κινδύνου αφερέγγυου οφειλέτη.
- Μηδενισμός δικαστικού κόστους.

Πλεονεκτήματα για τον factor είναι:

- Η υψηλή απόδοση των κεφαλαίων που διαθέτει.
- Αύξηση του πελατειακού του χώρου και του κύκλου εργασιών του.

Μειονέκτημα γι' αυτόν είναι ο κίνδυνος ζημιάς από τη μη είσπραξη των απαιτήσεων της επιχείρησης (factoree) που αγόρασε.

Το factoring στην Ελλάδα.

Το factoring ως χρηματοοικονομικό προϊόν πρωτοεμφανίστηκε στην Αμερική πριν από την δεκαετία του 1950. Σύντομα διαδόθηκε και στην Ευρώπη, ενώ στην Ελλάδα καθιερώνεται το 1990 με τον Ν. 1905/1990 για να βελτιωθεί περαιτέρω με τον Ν. 2367/1995. Στην ουσία με τον νέο νόμο διευκρινίζεται πως «οι συμβάσεις factoring αφορούν και σε απαιτήσεις που προέρχονται από κάθε μορφής διασυνοριακή άσκηση επιχειρηματικής δράσης και όχι μόνο εισαγωγές και εξαγωγές προϊόντων όπως άφηνε να εννοηθεί η αρχική διάταξη». Με την εισαγωγή του θεσμού του factoring στην επιχειρηματική ζωή της χώρας επωφελήθηκε η εθνική οικονομία καθώς βελτιώθηκε η εικόνα

της στον διεθνή επιχειρηματικό και εμπορικό ανταγωνισμό. Τα κύρια οφέλη της χώρας από τον θεσμό ήταν:

- Η βελτίωση της ανταγωνιστικότητας και της αποδοτικότητας των ελληνικών επιχειρήσεων, συμβάλλοντας αποφασιστικά στην αύξηση των πωλήσεων και στην λογιστική βελτίωση των απαιτήσεών τους.
- Η αύξηση των εξαγωγών της χώρας με αποτέλεσμα την βελτίωση του εμπορικού ισοζυγίου της.
- Η έγκαιρη είσπραξη του συναλλάγματος και η γενική βελτίωση του ισοζυγίου των εξωτερικών πληρωμών.

Forfeiting

Forfeiting⁵² είναι μια εναλλακτική και συμπληρωματική μορφή χρηματοδότησης που διαφοροποιείται από τον παραδοσιακό δανεισμό στον τρόπο χρησιμοποίησης και εφαρμογής του. Είναι η προεξόφληση των συναλλαγματικών ή άλλων εμπορικών πιστωτικών αξιόγραφων, εγγυημένων και πλήρως διαπραγματεύσιμων, μιας επιχείρησης (forfeiting) από μία τράπεζα ή μία εταιρία forfeiting (forfeiter). Χρησιμοποιείται κυρίως στο εξαγωγικό εμπόριο για αγοραπωλησίες μηχανολογικού και λοιπού εξοπλισμού. Τα αξιόγραφα που αποτελούν αντικείμενο διαπραγμάτευσης στο forfeiting, συνήθως είναι συναλλαγματικές, εγγυητικές επιστολές, υποσχετικές επιστολές κ.α. Τα αξιόγραφα αυτά προεξοφλούνται χωρίς να υπάρχει δικαίωμα επανεκχώρησης. Επίσης η χρονική διάρκεια της πίστωσης μπορεί να καλύπτει έξη (6) μήνες έως δέκα (10) χρόνια αλλά συνήθως είναι περίπου για τρία (3) με πέντε (5) χρόνια. Με άλλα λόγια μέσω των υπηρεσιών αυτών αντικαθίσταται ο παραδοσιακός δανεισμός για τη χρηματοδότηση του εξωτερικού εμπορίου.

Ο στόχος του forfeiting είναι να δώσει στην επιχείρηση ένα πολύ αποτελεσματικό μέσο χρηματοδότησης, γεγονός που της δίνει τη δυνατότητα να διασφαλίσει συμβάσεις με πελάτες που διαφορετικά θα είχε χάσει. Η φιλοσοφία του forfeiting βασίζεται στη μεταφορά του εμπορικού επιχειρηματικού κίνδυνου (εξόφληση τίτλων) και του πολιτικού κίνδυνου (χώρες χωρίς πολιτική σταθερότητα) από τον forfeiting στον forfeiter. Ο forfeiter από την πλευρά του μειώνει τον κίνδυνο με εγγυητικές τρίτων, συνήθως τραπεζών ή δημοσίων οργανισμών και με τη διατήρηση σταθερού επιτοκίου προεξόφλησης που είναι και η προμήθεια του. Επίσης ο forfeiter είναι αυτός που αναλαμβάνει και την ευθύνη να απαιτήσει το χρέος από τον πελάτη του forfeiting.

⁵² Πηγή: βιβλίο (ΚΙΟΧΟΣ, ΠΕΤΡΟΣ Α.; ΠΑΠΑΝΙΚΟΛΑΟΥ, ΓΕΩΡΓΙΟΣ Δ. ΧΡΗΜΑ-ΠΙΣΤΗ-ΤΡΑΠΕΖΕΣ, 1999, σ. 375)

Η εταιρία forfeiting.

Εταιρίες forfeiting είναι χρηματοπιστωτικοί οργανισμοί που η κύρια δραστηριότητα τους είναι η παροχή υπηρεσιών προεξόφλησης μακροπρόθεσμων απαιτήσεων που δημιουργούνται από τις αγοραπωλησίες διεθνούς χαρακτήρα. Αγοραπωλησίες δηλαδή που πραγματοποιούνται από το εξωτερικό εμπόριο και κύριος στις εισαγωγές μηχανολογικού εξοπλισμού. Οι προϋποθέσεις σύστασης τέτοιου είδους εταιριών συμπίπτουν με αυτές για την σύσταση εταιριών factoring. Επίσης για την σωστή λειτουργία μιας εταιρίας forfeiting, απαραίτητη προϋπόθεση είναι και η πλήρη γνώση των διαδικασιών διακανονισμού του εξωτερικού εμπορίου.

Πλεονεκτήματα του forfeiting.

Το forfeiting, έχει τα εξής πλεονεκτήματα:

- Ο forfeiter χρηματοδοτεί χωρίς το δικαίωμα αναγωγής τον εξαγωγέα. Ο εξαγωγέας, συνεπώς μεταθέτει τόσο τον επιχειρηματικό – εμπορικό κίνδυνο (αφερεγγυότητα του οφειλέτη) όσο και τον πολιτικό κίνδυνο, στον forfeiter. Έτσι ο εξαγωγέας, μπορεί να πραγματοποιεί εξαγωγές σε χώρες και περιοχές που χωρίς παρεχομένη μέσω του forfeiting κάλυψη, δε θα τις αποτολούσε, λόγω του αυξημένου κινδύνου.
- Ο forfeiter και όχι ο εξαγωγέας επωμίζεται τον κίνδυνο που προέρχεται από την διακύμανση των επιτοκίων καθώς και τον συναλλαγματικό κίνδυνο, λόγω της μεταβολής των ισοτιμιών των νομισμάτων.
- Ο εξαγωγέας με την εκχώρηση των απαιτήσεων, δεν καταναλώνει χρόνο και χρήμα για τη διαχείριση ή την είσπραξη τους.
- Η εκχώρηση της οφειλής γίνεται έναντι ειλικρινών εγγράφων όπως οι συναλλαγματικές.
- Τέλος η όλη διαδικασία της χρηματοδότησης θεωρείται σχετικά γρήγορη.

Μειονεκτήματα του forfeiting.

Μειονεκτήματα που προκύπτουν από την χρηματοδότηση μέσω forfeiting είναι τα εξής:

- Ο forfeitist θα πρέπει να εντοπίσει έναν εγγυητή της προτίμησης του forfeiter και
- Το κόστος χρηματοδότησης μέσω του forfeiting είναι υψηλότερο από άλλα προϊόντα απλής τραπεζικής ή άλλη μορφής χρηματοδότησης όπως π.χ. μέσω του factoring.

Διαφορές μεταξύ forfeiting και factoring.

Πολλοί θα εντόπιζαν πολλές ομοιότητες μεταξύ των δυο χρηματοοικονομικών προϊόντων, καθώς η φιλοσοφία τους είναι κοινή. Παρ' όλα αυτά υπάρχουν σημαντικά στοιχεία που διαφοροποιούν το ένα προϊόν από το άλλο. Οι διαφορές που εντοπίζονται μεταξύ τους είναι οι παρακάτω:

- Το forfeiting αποτελεί μία εφάπαξ χρηματοδότηση, σε αντίθεση με το factoring που απαιτεί την διαχρονική συνεργασία μεταξύ factor και factoree, έτσι ώστε ο δεύτερος να διατηρεί τη ρευστότητά του σε υψηλά επίπεδα για την πραγματοποίηση των επενδυτικών του σχεδίων.
- Ο χρονικός ορίζοντας των δύο προϊόντων διαφέρει. Στο forfeiting οι χρηματοδοτήσεις είναι μεσομακροπρόθεσμου χαρακτήρα και πραγματοποιούνται με προεξοφλήσεις αξιογράφων (όπως τα γραμμάτια και οι συναλλαγματικές). Στο factoring οι χρηματοδοτήσεις γίνονται με προεξόφληση βραχυπρόθεσμων απαιτήσεων και αρκεί μόνο η προσκόμιση τιμολογίων.
- Και με forfeiting αλλά και με factoring πραγματοποιούνται εξαγωγές. Η διαφορά τους είναι πως με το forfeiting εξάγονται κεφαλαιουχικά αγαθά, ενώ με το factoring εξάγονται αγαθά καταναλωτικού χαρακτήρα.
- Μέσω forfeiting η χρηματοδότηση του εξαγωγέα γίνεται στο 100% των απαιτήσεών του. Κάτι τέτοιο δεν ισχύει με το factoring. Η χρηματοδότηση φτάνει μέχρι το 80% τις αξίας των προσκομισμένων τιμολογίων, ενώ είναι απαραίτητη ο έλεγχος της φερεγγυότητας των πελατών του factoree.
- Το forfeiting γίνεται πάντοτε χωρίς το δικαίωμα αναγωγής από την τράπεζα, σε αντίθεση με το factoring που υπάρχει αυτή η δυνατότητα.
- Τέλος, το forfeiting είναι συνυφασμένο με εξαγωγές που πραγματοποιούνται μεταξύ βιομηχανικών και αναπτυσσόμενων χωρών. Από την άλλη το factoring λειτουργεί μόνο στις αναπτυγμένες χώρες και κατ' επέκταση προσφέρεται για εξαγωγές μεταξύ χωρών του ίδιου επιπέδου.

Εταιρίες Κεφαλαίου Επιχειρηματικών Συμμετοχών (Venture Capital).

Εταιρίες Κεφαλαίου επιχειρηματικών συμμετοχών⁵³ είναι ειδικές επενδυτικές εταιρίες που επενδύουν τα κεφάλαιά τους σε υφιστάμενες ή υπό ίδρυση επιχειρήσεις. Τα κεφάλαια αυτά αποκαλούνται διεθνώς ως **Venture Capital** και περιέχουν σε μεγάλο ποσοστό το στοιχείο του

⁵³ Πηγή: βιβλία (ΑΓΓΕΛΟΠΟΥΛΟΣ, ΤΡΑΠΕΖΕΣ ΚΑΙ ΧΡΗΜΑΤΟΠΙΣΤΩΤΙΚΟ ΣΥΣΤΗΜΑ (ΑΓΟΡΕΣ-ΠΡΟΪΟΝΤΑ-ΚΙΝΔΥΝΟΙ), 2008, σ. 109) (ΚΙΟΧΟΣ, ΠΕΤΡΟΣ Α.; ΠΑΠΑΝΙΚΟΛΑΟΥ, ΓΕΩΡΓΙΟΣ Δ. ΧΡΗΜΑ-ΠΙΣΤΗ-ΤΡΑΠΕΖΕΣ, 1999, σ. 393) Γεωπονικό Πανεπιστήμιο Αθηνών, Γραφείο Διασύνδεσης.

http://www.career.aua.gr/index.php?option=com_content&task=view&id=67&Itemid=169

κινδύνου. Είναι ένας εναλλακτικός τρόπος χρηματοδότησης της ίδρυσης, ανάπτυξης ή εξαγοράς μιας εταιρείας, βάσει του οποίου ο επενδυτής αποκτά τμήμα του μετοχικού κεφαλαίου της εταιρείας ως αντάλλαγμα για την παροχή της χρηματοδότησης. Οι Εταιρίες Κεφαλαίου Επιχειρηματικών Συμμετοχών (Venture Capital-Ε.Κ.Ε.Σ.) ιδρύονται μετά την έκδοση ονομαστικών μετοχών στο χρηματιστήριο, με το μετοχικό τους κεφάλαιο να καταβάλλεται μόνο με μετρητά και να μην είναι λιγότερο από 300 εκ. ευρώ.

Στόχος των Επιχειρήσεων Κεφαλαίου Επιχειρηματικών Συμμετοχών (Ε.Κ.Ε.Σ.)

Επιδίωξη της επενδυτικής εταιρίας (venture capital) είναι να συνεισφέρει σαν στρατηγικός εταίρος στη γρήγορη ανάπτυξη των εταιριών που συμμετέχει, στη βελτίωση της χρηματοοικονομικής τους δομής και στην ανάπτυξη της κερδοφορίας τους. Πιο συγκεκριμένα, η εταιρία venture capital προσφέρει κεφάλαια με κίνδυνο συμμετέχοντας στο μετοχικό κεφάλαιο μιας νέας ή υφιστάμενης επιχείρησης, συγχρόνως όμως δύναται να παράσχει συμβουλές στην επιχείρηση σε θέματα τεχνικά, οργανωτικά, εμπορικά και χρηματοδοτικά. Οι υπηρεσίες⁵⁴ που μπορεί να προσφέρει στην επιχείρηση καλύπτουν:

- Την εκτίμηση της επενδυτικής ιδέας, του επενδυτικού προγράμματος και γενικότερα της στρατηγικής της επιχείρησης.
- Την εκτίμηση και ανάπτυξη της Διοίκησης της επιχείρησης.
- Την παροχή συμβουλών για την κεφαλαιακή δομή και τη χρηματοδότηση της επιχείρησης.
- Την παροχή συμβουλών στην ανάπτυξη της επιχείρησης, ιδικά σε θέματα στρατηγικής, οργάνωσης και marketing με βάση την εμπειρία που διαθέτουν από ομοειδείς επιχειρήσεις..
- Παροχή εγγυήσεων για τη χορήγηση δανείων.
- Την προετοιμασία για εισαγωγή στο Χρηματιστήριο.

Τρόπος και διάρκεια χρηματοδότησης.

Η χρηματοδότηση πραγματοποιείται συνήθως μέσω **αύξησης του μετοχικού κεφαλαίου**, κατά την οποία δε συμμετέχουν οι υφιστάμενοι μέτοχοι προκειμένου να συμμετάσχει η εταιρία Venture Capital⁵⁵. Η συμμετοχή μιας εταιρίας Venture Capital στο μετοχικό κεφάλαιο των

⁵⁴ Πηγή: βιβλίο (ΚΙΟΧΟΣ, ΠΕΤΡΟΣ Α.; ΠΑΠΑΝΙΚΟΛΑΟΥ, ΓΕΩΡΓΙΟΣ Δ. ΧΡΗΜΑ-ΠΙΣΤΗ-ΤΡΑΠΕΖΕΣ, 1999) και Ένωση Ελληνικών Εταιριών Επιχειρηματικών Κεφαλαίων <http://www.hvca.gr/venture-capital/o-rolos-twn-vc-pe-etaireion.html>

⁵⁵ Πηγή: Ένωση Ελληνικών Εταιριών Επιχειρηματικών Κεφαλαίων <http://www.hvca.gr/venture-capital/ti-einai-to-venture-capital-to-private-equity.html>

επιχειρήσεων διαρκεί 3 με 5 χρόνια. Μπορεί να αρχίσει από τα αρχικά στάδια ανάπτυξης της επιχείρησης και να φθάσει στη φάση όπου από μόνη της η επιχείρηση θα είναι σε θέση να αντλήσει κεφάλαια από τις παραδοσιακές πηγές χρηματοδότησης όπως είναι οι τράπεζες και το χρηματιστήριο. Τα κυριότερα μέσα που μπορεί να χρησιμοποιήσει μια εταιρία Venture Capital για να μπει στο μετοχικό κεφάλαιο μιας νέας εταιρίας είναι οι κοινές μετοχές, οι προνομιούχες μετοχές ή μετατρέψιμα ομολογιακά δάνεια.

Οι αποδόσεις των Venture Capital.

Η Εταιρία Κεφαλαίων Επιχειρηματικών Συμμετοχών μοιράζεται με την επιχείρηση το ρίσκο και ως εκ τούτου περιμένει να αμειφθεί με υψηλές αποδόσεις ίδιες με τις αναμενόμενες από τον επιχειρηματία και ανάλογες του επιχειρηματικού κινδύνου που αναλαμβάνει. Δεν προσδοκά όμως στην είσπραξη κερδών από μερίσματα μετοχών ή από τόκους. Το κέρδος των Venture Capital προέρχεται από την αύξηση της αξίας των μετοχών που δημιουργήθηκε κατά την παραμονή τους στο μετοχικό κεφάλαιο της επιχείρησης. Όταν η νέα επιχείρηση μπορέσει να σταθεί στα πόδια της και έχει αυξηθεί σημαντικά η τιμή των μετοχών της, οι Ε.Κ.Ε.Σ. πωλούν τις μετοχές τους σε άλλους επενδυτές ή στους παλιούς μετόχους. Έτσι ενδιαφέρονται για την αύξηση της κερδοφορίας και την ανάπτυξη της χρηματοδοτούμενης επιχείρησης χωρίς όμως ο έλεγχος των μετοχών ή η κατοχή της πλειοψηφίας αυτών να αποτελεί τον κύριο στόχο τους. Γι αυτόν τον λόγο, ο κύριος μέτοχος εξακολουθεί να διατηρεί τον έλεγχο της εταιρείας του μετά την επένδυση της εταιρίας Venture Capital.

Κίνδυνος των Venture Capital και αποτελεσματική διαχείριση του.

Όπως είπαμε οι επενδυτικές δραστηριότητες των Επιχειρήσεων Κεφαλαίου Επιχειρηματικών Συμμετοχών φέρουν αυξημένο το στοιχείο του κινδύνου. Ο λόγος είναι γιατί επενδύουν κυρίως σε νέες επιχειρήσεις με έντονη επιχειρηματική δραστηριότητα που επιφέρει αυξημένο κίνδυνο. Για να μειώσουν τον κίνδυνο αυτό οι Ε.Κ.Ε.Σ. τοποθετούν τα κεφάλαιά τους σε διαφορετικές επιχειρήσεις, σε διαφορετικά στάδια ανάπτυξης και σε διαφορετικούς κλάδους της οικονομίας. Αυτό χαρακτηρίζεται και ως διασπορά κινδύνου και είναι ένα σημαντικό εργαλείο μείωσης του επενδυτικού κινδύνου. Ένα δεύτερο εργαλείο είναι η σωστή επιλογή των επιχειρήσεων που θα χρηματοδοτήσουν. Για να επιτευχθεί αυτό αξιολογούν τις επιχειρήσεις με βάση κάποια κριτήρια⁵⁶ που έχουν θέσει, ανάλογα με το ύψος του κινδύνου που θέλουν να αναλάβουν. Τα κριτήρια αυτά μπορεί να σχετίζονται με τη θέση της επιχείρησης, το μέγεθος της επένδυσης, το στάδιο της

⁵⁶Πηγή: Ένωση Ελληνικών Εταιριών Επιχειρηματικών Κεφαλαίων <http://www.hvca.gr/epixeirhmaties/kritiria-ependyshs.html>

εταιρείας, τη δομή της επένδυσης και την εμπλοκή της εταιρείας επιχειρηματικών κεφαλαίων στις δραστηριότητες της επιχείρησης και είναι τα παρακάτω:

Η δυναμικότητα των επιχειρήσεων. Επιχειρήσεις με καινοτόμο δράση, ισχυρή στρατηγική θέση και προηγμένα προϊόντα ή υπηρεσίες είναι το είδος των επιχειρήσεων που ελκύουν τις εταιρίες Venture Capital. Ένα ακόμα σημαντικό στοιχείο είναι ο κορεσμός ή μη των αγορών μέσα στις οποίες δραστηριοποιούνται.

Η ικανότητα της διοίκησης. Οι εταιρίες επιχειρηματικών κεφαλαίων αξιολογούν τη διοίκηση της επιχείρησης ως προς την ικανότητά της να επιτυγχάνει τους στόχους που έχει θέσει. Συνήθως δεν επιζητούν τον έλεγχο της. Προτιμούν να της παρέχουν συμβουλές από την ιδιαίτερη εμπειρία τους πάνω σε θέματα εξεύρεσης κεφαλαίων, εξαγορών συγχωνεύσεων και διεθνούς marketing.

Η οργανωτική δομή της επιχείρησης. Οι εταιρίες Venture Capital προσπαθούν να αποφεύγουν τις σύνθετες και αδιαφανείς εταιρικές δομές της επιχείρησης. Συνήθως ζητούν την ύπαρξη και μη εκτελεστικών μελών στο διοικητικό συμβούλιο, ενώ απαραίτητη είναι και η συμμετοχή ενός εκπροσώπου της εταιρείας επιχειρηματικών κεφαλαίων για την παροχή των επενδυτικών συμβουλών.

Κατάλληλη δομή επένδυσης. Η σύμβαση που θα συναφθεί μεταξύ της εταιρείας επιχειρηματικών κεφαλαίων και της επιχείρησης θα πρέπει να περιλαμβάνει όρους προστασίας της μειοψηφίας του μετοχικού κεφαλαίου.

Προοπτικές ρευστοποίησης. Οι εταιρίες Venture Capital διερευνούν τις προοπτικές ρευστοποίησης των επενδύσεών τους, όπως η δημόσια εγγραφή ή η εξαγορά από τον επιχειρηματία ή από τρίτο μέρος.

Μορφές επενδύσεων.

Ανάλογα με τη μορφή και το στόχο της επένδυσης το Venture Capital μπορεί να κατηγοριοποιηθεί σε:

- Χρηματοδότηση στα πρώτα στάδια παραγωγής και Πωλήσεων (Early Stage Financing).
- Χρηματοδότηση Εκκινήσεως (Start up Capital).
- Χρηματοδότηση Επέκτασης (Development Financing).
- Χρηματοδότηση "Σποράς" (Seed Capital).
- Χρηματοδότηση "Γέφυρας" (Mezzanine Financing - Bridge Financing).

Early Stage Financing: Χρηματοδότηση στα πρώτα στάδια παραγωγής και Πωλήσεων: Η χρηματοδότηση αυτής της μορφής ουσιαστικά αφορά επιχειρήσεις στα αρχικά στάδια παραγωγής και πωλήσεων που ακόμα δεν έχουν γίνει κερδοφόρες. Το στοιχείο αυτό κάνει την χρηματοδότηση να έχει ιδιαίτερα αυξημένο βαθμό επικινδυνότητας.

Start up Capital: Χρηματοδότηση Εκκινήσεως: Στη μορφή αυτή του Venture Capital η συμμετοχή στρέφεται στην υποστήριξη που απαιτείται για να εδραιωθεί και να καθιερωθεί μια επιχείρηση στο χώρο της, όπως για παράδειγμα η χρηματοδότηση για την τελική διαμόρφωση ενός προϊόντος και το σχετικό marketing, για την υποστήριξη στη δημιουργία δικτύων διανομής, για την καθιέρωση εμπορικού τίτλου κ.ο.κ. Το επίπεδο αυτό, μπορεί να διαρκέσει ως τρία χρόνια και χαρακτηρίζεται από σοβαρό ρίσκο καθώς η επιχείρηση μπορεί να λειτουργεί λιγότερο από ένα χρόνο και να μην έχει πραγματοποιήσει ακόμη πωλήσεις. Το να παρέχεται χρηματοδότηση σε Start - Up σημαίνει πως η εταιρία Venture Capital πιστεύει στην επιτυχία του εγχειρήματος και αναμένει ιδιαίτερα υψηλή απόδοση των κεφαλαίων της.

Development Financing: Χρηματοδότηση Επέκτασης: Αυτό το στάδιο αποτελεί την πλέον ελκυστική μορφή επένδυσης, επειδή έχει μικρότερο ρίσκο, γνωστό και ικανό management, γνωστό προϊόν, δοκιμασμένη συνεργασία με πελάτες, προμηθευτές και απαιτεί λιγότερο χρόνο από την εταιρία Venture Capital όχι μόνο στο επίπεδο απόφασης για συμμετοχή, άλλα βασικά στο επίπεδο συμμετοχής και παρακολούθησης. Στο επίπεδο αυτό κατευθύνεται σημαντικό μέρος των κεφαλαίων Venture Capital στην Ευρώπη.

Seed Capital: Χρηματοδότηση "Σποράς": Πρόκειται για το κεφάλαιο που βοηθά την επιχείρηση στη δοκιμή και ανάπτυξη μιας αρχικής ιδέας, αλλά όχι για κάποιο νέο βιομηχανικό προϊόν. Πρόκειται για την πιο επικίνδυνη μορφή χρηματοδότησης, καθώς με βάση την διεθνή εμπειρία, άνω των 70% των προγραμμάτων εγκαταλείπονται. Μάλιστα, οι επιχειρήσεις Venture Capital είναι ιδιαίτερα διστακτικές στη χορήγηση αυτής της μορφής χρηματοδότησης λόγω των υψηλών δυσκολιών και απαιτήσεων προς υποστήριξη από μέρους τους.

Mezzanine Financing (Bridge Financing): Χρηματοδότηση "Γέφυρας": Η χρηματοδότηση αυτή αφορά το στάδιο προετοιμασίας μιας επιχείρησης για την είσοδο της στο ΧΑΑ. Στόχος των χρηματοδοτήσεων αυτών είναι βοηθήσουν την επιχείρηση να διατηρήσει υψηλούς ρυθμούς ανάπτυξης και κερδοφορίας με παράλληλη βελτίωση των υπολοίπων οικονομικών μεγεθών, και να αυξήσουν την εκτίμηση της αγοράς στην επιχείρηση προκειμένου να αυξηθεί η αξία της επιχείρησης και να υπάρξει αγοραστικό ενδιαφέρον για τις μετοχές.

Πλεονεκτήματα χρηματοδότησης Venture Capital.

Επιλέγοντας μια επιχείρηση να καλύψει τις ανάγκες του επενδυτικού της σχεδίου με χρηματοδότηση Venture Capital αποκομίζει σημαντικά οφέλη όπως:

1. Η χρηματοδότηση με κεφάλαια που θα ήταν δύσκολο να αντλήσουν από τις τράπεζες ή το χρηματιστήριο.
2. Η βελτίωση της σχέσης Ιδίων προς Ξένα κεφάλαια και γενικότερα όλων των στοιχείων του ισολογισμού.
3. Το κύρος που της προσδίδεται από την συμμετοχή ενός αναγνωρισμένου θεσμικού επενδυτή στο μετοχικό της κεφάλαιο.
4. Η τεχνογνωσία και η καλύτερη οργάνωση των παραγωγικών της συντελεστών.

Παρόλα αυτά υπάρχει και ένα μειονέκτημα που δεν είναι άλλο από την παραχώρηση μεριδίου της επιχείρησης. Αυτό όμως δεν σημαίνει πως δεν είναι δυνατή η επαναγορά του μεριδίου αυτού από τους επιχειρηματίες.

Κεφάλαιο 5 ΤΑ ΚΟΙΝΟΤΙΚΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ

5.1. Εισαγωγή.

Η στήριξη, με τη μορφή της άμεσης κεφαλαιουχικής ενίσχυσης, κυρίως των μικρών και πολύ μικρών επιχειρήσεων αποτελεί ζήτημα υψίστης σημασίας. Οι μικρές επιχειρήσεις (και ειδικότερα αυτές που δραστηριοποιούνται στην Περιφέρεια) βιώνουν προβλήματα προσαρμοστικότητας και έχουν λιγότερες ευκαιρίες ανάπτυξης σε σχέση με τις μεγάλες. Τις χαρακτηρίζει η αδυναμία πρόσβασης στο χρηματοοικονομικό σύστημα και κατ' επέκταση η αδυναμία υλοποίησης επενδύσεων. Παράλληλα στερούνται τεχνογνωσίας και έχουν ιδιαίτερα υψηλά κόστη παραγωγής και λειτουργίας. Το μέλλον της ελληνικής οικονομίας εξαρτάται από την ανταγωνιστικότητα του παραγωγικού ιστού της, η οποία συνδέεται άμεσα με τις επενδύσεις σε κλάδους παραγωγής, που είναι εκτεθειμένοι στον εθνικό και διεθνή ανταγωνισμό. Τι θα πει αυτό; Θα πει πως το ελληνικό κράτος θα πρέπει να βοηθήσει τις μικρομεσαίες επιχειρήσεις (ΜΜΕ) στον τομέα της χρηματοδότησης για την ανάπτυξη της οικονομίας της.

Γι αυτό το λόγο έχουν αναπτυχθεί από την Ευρωπαϊκή Ένωση και το Ελληνικό Δημόσιο Επιχειρησιακά Προγράμματα του Κοινοτικού Πλαισίου Στήριξης. Αυτά συγχρηματοδοτούνται από την Ευρωπαϊκή Ένωση και το Δημόσιο με σκοπό ανάπτυξη των περιφερειών της χώρας (περιφερειακή σύγκληση), την κοινωνική και οικονομική συνοχή και την ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας στην ελληνική οικονομία. Η αξιοποίηση όμως των Κοινοτικών Προγραμμάτων προϋποθέτει καταρχήν τη ένταξη τους σε κάποιο θεσμικό πλαίσιο. Το θεσμικό αυτό πλαίσιο είναι ο Αναπτυξιακός Νόμος ο οποίος πρέπει να περάσει κατ' αρχήν προς ψήφιση από τη Βουλή των Ελλήνων έτσι ώστε να μπορέσουν να αξιοποιηθούν τα Κοινοτικά Προγράμματα.

Ιστορικά τα Κοινοτικά Προγράμματα χορηγούνται από την Ευρωπαϊκή Ένωση από το 1986 με τα Μεσογειακά Ολοκληρωμένα Προγράμματα (Μ.Ο.Π.) για να κλείσουν τον κύκλο τους με το Εθνικό Στρατηγικό Πλαίσιο Αναφοράς (ΕΣΠΑ) το έτος 2013. Στην συνέχεια του κεφαλαίου ακολουθεί μια αναφορά στην ιστορική πορεία και εξέλιξη των Κοινοτικών Προγραμμάτων καταλήγοντας στο Εθνικό Στρατηγικό Πλαίσιο Αναφοράς (ΕΣΠΑ), με το οποίο τελειώνει για την Ελλάδα μια σειρά από ευρωπαϊκές χρηματοδοτήσεις.

5.2. Τα Κοινοτικά Επιχειρησιακά Προγράμματα από το 1986 μέχρι σήμερα.

Τα Μεσογειακά Ολοκληρωμένα Προγράμματα (1986-1989).

Από πρώτο κίόλας χρόνο ένταξης της στην Ευρωπαϊκή Ένωση (Ε.Ε.), η Ελλάδα, έτυχε πόλων οικονομικών ενισχύσεων με σκοπό την περιφερειακή της ανάπτυξη. Η πρώτη όμως σημαντική ενίσχυση που έλαβε ήταν τα **Μεσογειακά Ολοκληρωμένα Προγράμματα**⁵⁷. Αυτά ήταν συγχρηματοδοτούμενα από την Ευρωπαϊκή Ένωση και το Ελληνικό δημόσιο προγράμματα, που είχαν ως σκοπό την ανάπτυξη των λιγότερο ανεπτυγμένων περιφερειών της Ευρωπαϊκής κοινότητας.

Κατά την περίοδο εφαρμογής τους υπήρξε μεγάλη διασπορά των διαθέσιμων πόρων σε μικρά έργα υποδομής σε ολόκληρη τη χώρα. Η πολιτική αυτή στήριξε την οικονομική δραστηριότητα και διευκόλυne τη βελτίωση του επιπέδου ζωής στις αγροτικές περιοχές. Επίσης η περίοδος αυτή συνέπεσε με ένα σημαντικό ορόσημο για την αναπτυξιακή πολιτική της Ευρωπαϊκής Κοινότητας. Το 1988 αποφασίστηκε η ριζική μεταρρύθμιση της λειτουργίας των Διαρθρωτικών Ταμείων που οδήγησε στον συντονισμό των πολιτικών των κοινοτικών διαρθρωτικών ταμείων και την σταδιακή αύξηση των οικονομικών τους πόρων . Η μεταρρύθμιση αυτή προέβλεπε ότι η ευθύνη για το προγραμματισμό και για την υλοποίηση των αναπτυξιακών δράσεων και προγραμμάτων, που συγχρηματοδοτεί η Ευρωπαϊκή Κοινότητα μοιράζεται ανάμεσα στις εθνικές και περιφερειακές αρχές της χώρας και στην Ευρωπαϊκή Κοινότητα.

Η εφαρμογή τους άρχισε το 1986 για να ενσωματωθούν με το Α΄ Κοινοτικό Πλαίσιο Στήριξης, έχοντας χαρακτηριστεί ως η αφητηρία άσκησης ουσιαστικής Ευρωπαϊκής Περιφερειακής πολιτικής.

Το Α΄ Κοινοτικό Πλαίσιο Στήριξης (1989-1994).

Το Α΄ κοινοτικό Πλαίσιο Στήριξης κυμάνθηκε στην ίδια νοοτροπία με τα Μ.Ο.Π.. Όπως και στα Μ.Ο.Π. έτσι και εδώ έχουμε διασπορά των διαθέσιμων οικονομικών πόρων στις περιφέρειες της χώρας με σκοπό την ανάπτυξή τους. Τα διαρθρωτικά ταμεία καθώς και οι περιφερειακές αρχές της χώρας συντονίζονται αποτελεσματικότερα με συνέπεια την αύξηση των παρεχόμενων οικονομικών πόρων. Οι επιχειρήσεις της περιφέρειας απορροφούν τους οικονομικούς πόρους που τους παρέχονται αποτελεσματικότερα, κάτι που θα βοηθήσει την ελληνική οικονομία να αναπτυχθεί με

⁵⁷Πηγή: Ελλάδα (Συγχρηματοδοτούμενα Αναπτυξιακά Προγράμματα) <http://www.hellaskps.gr/1986-1999.htm>

ταχύτερους ρυθμούς. Έτσι τελειώνει τα Α Κοινοτικό Πλαίσιο Στήριξης δίνοντας τη θέση του στο Β' Κ.Π.Σ.

Το Β' Κοινοτικό Πλαίσιο Στήριξης (1994-1999).

Η εφαρμογή του **Β' Κοινοτικού Πλαισίου Στήριξης**⁵⁸ άρχισε την περίοδο 1984 με 1999. Η περίοδος αυτή χαρακτηρίστηκε από μεγαλύτερη έμφαση σε έργα εθνικής σημασίας που ενισχύουν την εξωστρέφεια της οικονομίας και τη γενικότερη διασύνδεση της χώρας με το εξωτερικό. Με άλλα λόγια, κύριο χαρακτηριστικό της περιόδου αυτής είναι η προετοιμασία της χώρας για την ένταξη στην Οικονομική και Νομισματική Ένωση (Ο.Ν.Ε.) καθώς και η υλοποίηση μεγάλων έργων υποδομής σε ολόκληρη την χώρα.

Οι προτεραιότητες που δόθηκαν, είχαν να κάνουν με την προώθηση της οικονομικής ανάπτυξης μέσα από ένα ευρύτερο φάσμα δραστηριοτήτων, από αυτό των Μ.Ο.Π και Α' Κ.Π.Σ., χωρίς να εγκαταλείπεται η εφαρμογή μέτρων ισόρροπης ανάπτυξης της χώρας. Στόχος ήταν η βελτίωση της ανταγωνιστικότητας, η αναβάθμιση του περιβάλλοντος και η δημιουργία καλύτερων συνθηκών διαβίωσης στα αστικά κέντρα.

Κατά την περίοδο εφαρμογής του Β' Κοινοτικού Πλαισίου Στήριξης είχαμε βελτίωση των συνθηκών της Ελληνικής οικονομίας και λήψη μέτρων για την επίτευξη μακροοικονομικής σταθερότητας και διαρθρωτικών αλλαγών στη χώρα. Τέλος με το Β' Κ.Π.Σ. δημιουργήθηκαν οι προϋποθέσεις για μεγαλύτερη απόδοση της αναπτυξιακής προσπάθειας της χώρας η οποία συνεχίζεται και κατά την περίοδο 2000-2006.

Το Γ' Κοινοτικό Πλαίσιο Στήριξης (2000-2006).

Το κείμενο του Γ' Κοινοτικού Πλαισίου Στήριξης υπογράφηκε τον Νοέμβριο του 2000 από την Ελληνική Κυβέρνηση και οι Ευρωπαϊκή Επιτροπή για τις κοινοτικές διαρθρωτικές παρεμβάσεις στην Ελλάδα και περιελάμβανε τα παρακάτω στοιχεία:

1. Τους άξονες προτεραιότητας για τη δράση των κοινοτικών διαρθρωτικών ταμείων.
2. Την συνοπτική περιγραφή των επιχειρησιακών προγραμμάτων με τους ειδικούς στόχους και τις προτεραιότητες που έχουν επιλεγεί.
3. Το ενδεικτικό σχέδιο χρηματοδότησης που προσδιορίζει για κάθε άξονα και για κάθε έτος το ποσό των συνολικών κονδυλίων που προβλέπονται.
4. Τις διατάξεις εφαρμογής του Γ' ΚΠΣ.

⁵⁸ Πηγή: Ελλάδα (Συγχρηματοδοτούμενα Αναπτυξιακά Προγράμματα) <http://www.hellaskps.gr/1986-1999.htm>

Στόχος ήταν η πραγματοποίηση επενδύσεων πάνω στο ανθρώπινο, φυσικό και γνωστικό κεφάλαιο και πιο συγκεκριμένα:

- Στην ανάπτυξη ανθρώπινων πόρων και προώθηση της απασχόλησης.
- Στην ανάπτυξη του συστήματος μεταφορών (αστικές μεταφορές, αερολιμένες κ.α.).
- Στη βελτίωση της ανταγωνιστικότητας με στόχο την αειφόρο ανάπτυξη (περιλαμβάνει τους τομείς Μεταποίησης και Υπηρεσιών, Έρευνας και Τεχνολογίας, Τουρισμού, Ενέργειας – Φυσικών Πόρων).
- Στην αγροτική ανάπτυξη και αλιεία.
- Στη ποιότητα ζωής (παρεμβάσεις που αφορούν στο περιβάλλον και στη φυσική κληρονομιά, στον πολιτισμό και στον τομέα της υγείας – πρόνοιας).
- Στην κοινωνία της πληροφορίας (παρεμβάσεις που αφορούν τομείς όπως εκπαίδευση, πολιτισμό, δημόσια διοίκηση, υγεία και πρόνοια, περιβάλλον, απασχόληση, ψηφιακή οικονομία, επικοινωνίες).
- Στην περιφερειακή ανάπτυξη.

Για την επίτευξη των στόχων του ΚΠΣ 2000-2006 καταρτίστηκαν και υλοποιούνται 25 Επιχειρησιακά Προγράμματα εκ των οποίων :

- Τα 11 είναι Τομεακά Επιχειρησιακά Προγράμματα και αφορούν εθνικές τομεακές πολιτικές.
- Τα 13 είναι Περιφερειακά Επιχειρησιακά Προγράμματα (ΠΕΠ), ένα για κάθε μία από τις 13 διοικητικές περιφέρειες της χώρας και στα οποία έχει κατανεμηθεί το 1/3 περίπου των διαθέσιμων πιστώσεων για την περίοδο 2000-2006.
- Ένα (1) Επιχειρησιακό Πρόγραμμα με το όνομα «Τεχνική βοήθεια» που στόχο έχει να ενδυναμώσει, να στηρίξει και να βελτιώσει το σύστημα διαχείρισης, παρακολούθησης και ελέγχου του Κοινοτικού Πλαισίου Στήριξης και των Επιχειρησιακών Προγραμμάτων.

Το Γ' Κοινοτικό Πλαίσιο Στήριξης είχε ως αποτέλεσμα την ανάπτυξη της χώρας σε τομείς των υποδομών, ανάπτυξης των ανθρώπινων πόρων και παραγωγικότητας. Αυτά με την σειρά τους, είχαν ως αποτέλεσμα την σύγκλιση της οικονομίας της χώρας με τις οικονομίες των υπόλοιπων κρατών μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Στον πίνακα που ακολουθεί παρουσιάζονται τα κονδύλια που εγκρίθηκαν προς χρηματοδότηση για τα Αναπτυξιακά προγράμματα, αναλυόμενα σε δημόσια, κοινοτική και ιδιωτική συμμετοχή.

	(1986-1989) σε χιλ ECU** σε τιμές 1986	1993) σε χιλ ECU** σε τιμές 1989	1999) σε χιλ ECU** σε τιμές 1994	2006) σε χιλ ευρώ σε τιμές 2000
Συνολικός Προϋπολογισμός	2.101.933	14.342.054	29.721.300	44.363.540
Εθνική Δημόσια Συμμετοχή	695.740	5.802.196	7.069.900	11.126.075
Κοινοτική Συμμετοχή	2.576.000	7.193.241	13.980.000	22.707.000
Ιδιωτική Συμμετοχή	210.193	1.346.617	8.671.400	10.730.465

Πίνακας 3 Χρηματοδοτικός πίνακας συγχρηματοδοτούμενων Αναπτυξιακών προγραμμάτων στην Ελλάδα 1986-2006 σύμφωνα με τις αρχικές εγκριτικές αποφάσεις.

* Τα ΜΟΠ μετά το 1989 ενσωματώθηκαν στο Α' ΚΠΣ

** 1 ECU = 1 Ευρώ (ισοτιμία της 1/1/1999)

5.3. Το Εθνικό Στρατηγικό Πλαίσιο Αναφοράς ΕΣΠΑ (2007 – 2013).

Το Εθνικό Στρατηγικό Πλαίσιο Αναφοράς 2007 - 2013 είναι ένα έγγραφο αναφοράς που έχει ως σκοπό τον προγραμματισμό των Ταμείων της Ευρωπαϊκής Ένωσης σε εθνικό επίπεδο για την περίοδο 2007-2013. Τα έγγραφο αυτό εξασφαλίζει ότι η συνδρομή από τα Κοινοτικά Ταμεία συμβαδίζει με τις κοινοτικές στρατηγικές κατευθυντήριες γραμμές για την Περιφερειακή Σύγκληση. Η **Σύγκληση** είναι ένας από τους στόχους της Πολιτικής Συνοχής της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Η Πολιτική Συνοχής.

Η Πολιτική Συνοχής είναι μία από τις θεμελιώδεις πολιτικές της Ευρωπαϊκής Ένωσης και έχει ως φιλοσοφία την προώθηση της οικονομικής και κοινωνικής συνοχής μεταξύ των Κρατών Μελών και των περιφερειών της Ένωσης. Μέσα στα πλαίσια της πολιτικής αυτής συστάθηκαν τα Μεσογειακά Ολοκληρωμένα Προγράμματα, το Β' και Γ' Κοινοτικό Πλαίσιο Στήριξης και για την περίοδο 2007-2013, το Εθνικό Στρατηγικό Πλαίσιο Αναφοράς ΕΣΠΑ. Η Πολιτική Συνοχής προωθεί την ισόρροπη ανάπτυξη της κοινοτικής επικράτειας και τον περιορισμό των διαρθρωτικών ανισοτήτων μεταξύ των περιφερειών της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Στόχοι⁵⁹ της Πολιτικής Συνοχής είναι:

⁵⁹ Πηγή: Europa (Η δικτυακή Πύλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης).

http://europa.eu/scadplus/glossary/structural_cohesion_fund_el.htm

Σύγκλιση (Αμιγής Στόχος 1): Είναι ο στόχος της Ευρωπαϊκής Ένωσης να υπάρξει πραγματική σύγκλιση των κρατών μελών και των λιγότερο ανεπτυγμένων περιφερειών της Ευρωπαϊκής Ένωσης μέσω της βελτίωσης των συνθηκών ανάπτυξης και απασχόλησης.

Ενίσχυση της Ανταγωνιστικότητας και της Απασχόλησης (Αμιγής Στόχος 2): Στόχος είναι η οικονομική ανάπτυξη των επιχειρήσεων για τη δημιουργία νέων θέσεων εργασίας, τη προώθηση του εκσυγχρονισμού, της καινοτομίας και του επιχειρηματικού πνεύματος στις περιφέρειες.

Ευρωπαϊκή Εδαφική Συνεργασία (Αμιγής Στόχος 3): Ο στόχος αυτός αφορά την ενίσχυση της συνεργασίας σε διασυνοριακό, διακρατικό και διαπεριφερειακό επίπεδο στους τομείς της ανάπτυξης αστικών, αγροτικών και παράκτιων περιοχών, την ανάπτυξη των οικονομικών σχέσεων και τη δικτύωση των μικρομεσαίων επιχειρήσεων (ΜΜΕ).

Διαρθρωτικά Ταμεία και Ταμείο Συνοχής.

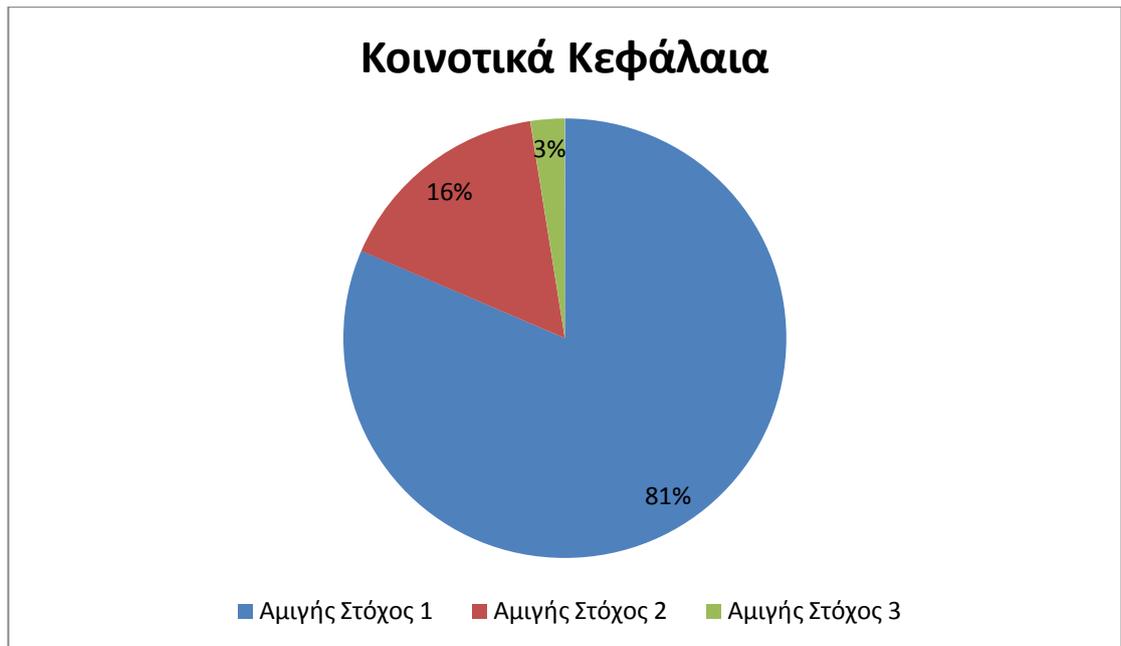
Η Πολιτική Συνοχής εφαρμόζεται μέσω των πιο κάτω χρηματοδοτικών μέσων - Ταμείων:

- Διαρθρωτικών Ταμείων.
 - Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης (ΕΤΠΑ). Δημιουργήθηκε το 1975, με σκοπό να χρηματοδοτεί επενδυτικά σχέδια για υποδομές και παραγωγικές επενδύσεις που δημιουργούν νέες θέσεις απασχόλησης, με κύριους αποδέκτες τις επιχειρήσεις.
 - Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο (ΕΚΤ). Ιδρύθηκε το 1958 και έχει σκοπό να χρηματοδοτεί προγράμματα κατάρτισης και ένταξης των ανέργων και των μειονεκτουσών κατηγοριών του πληθυσμού στην αγορά εργασίας.
- Ταμείο Συνοχής. Δημιουργείται το 1994 με σκοπό τη χορήγηση χρηματοδοτήσεων υπέρ προγραμμάτων υποδομών στους τομείς του περιβάλλοντος και των μεταφορών.

Τα Διαρθρωτικά Ταμεία και το Ταμείο Συνοχής αποτελούν τα χρηματοδοτικά μέσα της Ευρωπαϊκής Ένωσης για την επίτευξη των στόχων και των περιφερειακών πολιτικών της. Για να γίνει αυτό, χρηματοδοτεί τα Διαρθρωτικά Ταμεία και το Ταμείο Συνοχής με κεφάλαια τα οποία οφείλουν να τα μοιράσουν στις χώρες που τα δικαιούνται. Ο τρόπος που θα μοιραστούν τα κεφάλαια στις χώρες που τα δικαιούνται αλλά και στους κλάδους και τις περιφέρειες αυτών, πρέπει να συμφωνεί με τις εκάστοτε στρατηγικές κατευθυντήριες γραμμές της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Για την περίοδο 2007-2013, τα κεφάλαια που κλήθηκαν να διαχειρισθούν τα Διαρθρωτικά Ταμεία και το Ταμείο Συνοχής αγγίζουν τα 348 δισ. ευρώ⁶⁰, από τα οποία τα 278 δισ. διαχειρίζονται από τα Διαρθρωτικά

⁶⁰ Πηγή: Europa (Η δικτυακή Πύλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης).
http://europa.eu/scadplus/glossary/structural_cohesion_fund_el.htm

Ταμεία και τα 70 δισ. από το Ταμείο Συνοχής. Σύμφωνα με τις στρατηγικές κατευθυντήριες γραμμές της Ευρωπαϊκής Ένωσης τα κεφάλαια αυτά θα μοιραστούν στα διάφορα Επιχειρησιακά Προγράμματα, στα οποία χωρίζεται το ΕΣΠΑ. Τα προγράμματα αυτά θα συμφωνούν και θα συντελούν στους τρεις προαναφερόμενους στόχους της Πολιτικής Συνοχής. Το παρακάτω διάγραμμα δείχνει το ποσοστό των κεφαλαίων που θα χρηματοδοτηθούν τα επιχειρησιακά προγράμματα, ανάλογα με τον στόχο στην επίτευξη του οποίου συμβάλλουν.

Εικόνα 1 Ποσοστό χρηματοδότησης αμιγών στόχων της Πολιτικής Συνοχής.
Πηγή: Eurora (Η δικτυακή Πύλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης).
http://europa.eu/scadplus/glossary/structural_cohesion_fund_el.htm

Κατανομή των κοινοτικών πόρων στην Ελλάδα.

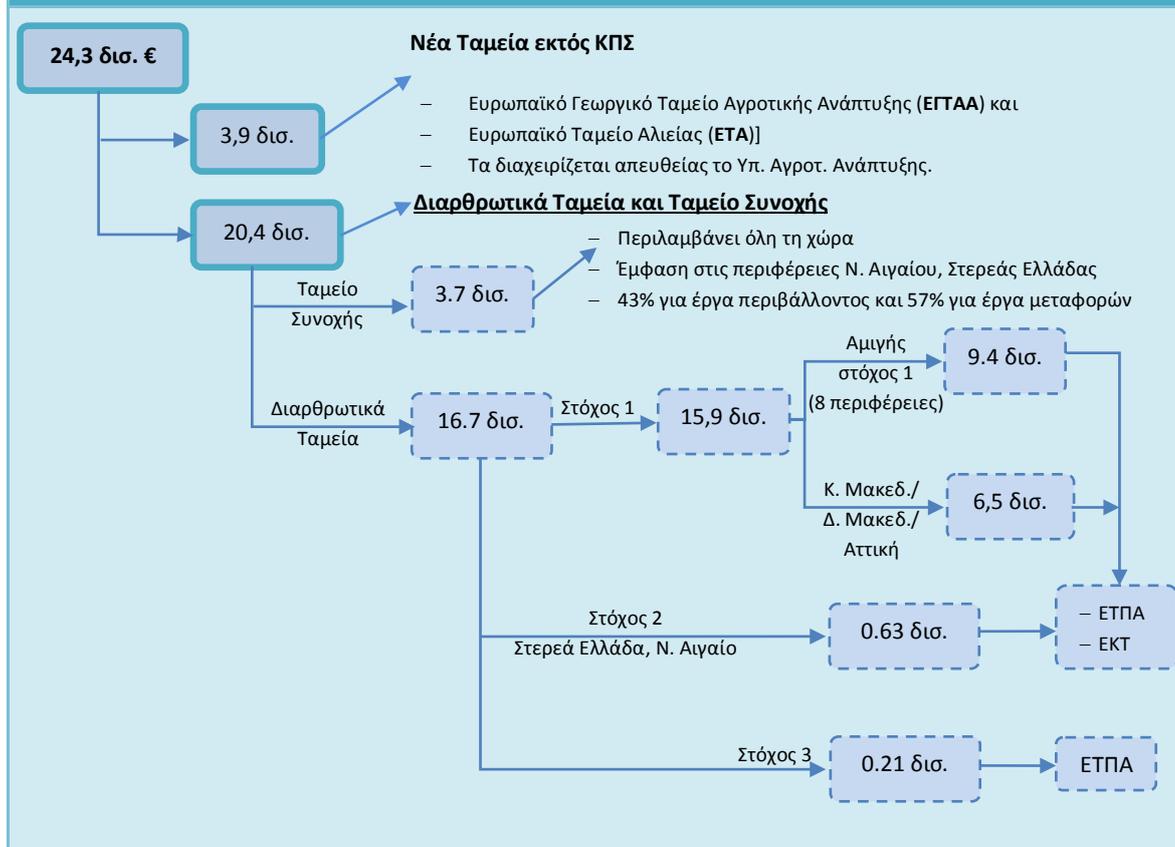
Στο πλαίσιο της κατανομής των κοινοτικών κονδυλίων για την περίοδο 2007-2013, η Ελλάδα εξασφάλισε **24,3 δισ. ευρώ**. Όπως θα δούμε και στον πίνακα 4, η χώρα θα αντλήσει τους πόρους αυτούς μέσω:

- Των εκτός Κοινοτικού Πλαισίου Στήριξης νεοϊδρυόμενων ταμείων:
 - Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Αγροτικής Ανάπτυξης (ΕΓΤΑΑ) και
 - Ευρωπαϊκό Ταμείο Αλιείας (ΕΤΑ).

Τα οποία διαχειρίζεται το Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης

- Των Διαρθρωτικών Ταμείων και
- Το Ταμείο Συνοχής.

Κατανομή κοινοτικών πόρων 2007-2013 για την Ελλάδα.

Πίνακας 4 Κατανομή κοινοτικών πόρων 2007-2013 για την Ελλάδα.

Πηγή: Εθνικό Στρατηγικό Πλαίσιο Αναφοράς. http://www.espa.gr/elibrary/Xrimatodotiki_Katanomi_2007-2013.pdf

Οι πόροι που θα αντληθούν από το Ευρωπαϊκό Ταμείο Αγροτικής Ανάπτυξης και το Ευρωπαϊκό Ταμείο Αλιείας θα διαχειρίζονται από το Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης (ΥΑΑ). Ανάλογα με τις προϋποθέσεις και τις προτεραιότητες που θα θέτει το ΥΑΑ θα καταρτίζονται τα προγράμματα μέσω των οποίων θα χρηματοδοτούνται οι επιχειρήσεις

Το Ταμείο Συνοχής θα χρηματοδοτεί επιχειρήσεις ανεξάρτητα από την γεωγραφική τους περιοχή και με την προϋπόθεση πως τα κονδύλια αυτά θα χρησιμοποιηθούν για περιβαλλοντικά έργα και έργα μεταφορών.

Τα Διαρθρωτικά Ταμεία (ΕΤΠΑ και ΕΚΤ) θα χρηματοδοτούν τα Περιφερειακά Επιχειρησιακά Προγράμματα του στόχου 1, την ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας των επιχειρήσεων στις περιφέρειες της στερεάς Ελλάδας και του νοτίου Αιγαίου, ενώ ο στόχος της Ευρωπαϊκής Εδαφικής Συνεργασίας θα χρηματοδοτηθεί αποκλειστικά από το ΕΤΠΑ.

Ο συνολικός προϋπολογισμός⁶¹ του ΕΣΠΑ για την περίοδο 2007-2013 κυμαίνεται στα 39,4 δισ. ευρώ, συνυπολογιζόμενων των κοινοτικών πόρων (20,4 δισ. ευρώ), της εθνικής

⁶¹ Πηγή: Abele (advertising) <http://www.abele.gr/content/view/101/50/%20>

χρηματοδότησης (11,8 δισ. ευρώ), των πόρων για το Πρόγραμμα Αγροτικής Ανάπτυξης και το Πρόγραμμα Αλιείας (5,3 δισ. ευρώ), καθώς και των ιδιωτικών πόρων.

5.4. Η διάρθρωση του ΕΣΠΑ σε Επιχειρησιακά Προγράμματα

Για την αποτελεσματικότερη απορρόφηση των κοινοτικών πόρων από την Ελλάδα το ΕΣΠΑ χωρίζεται σε Επιχειρησιακά Προγράμματα⁶² (Ε.Π.). Ο σχεδιασμός των Επιχειρησιακών Προγραμμάτων διαμορφώθηκε έτσι ώστε να υλοποιηθούν αποτελεσματικότερα οι στρατηγικές επιλογές της χώρας, καθώς επίσης και να διορθωθούν διαχειριστικές δυσχέρειες που εντοπίστηκαν στο Γ' Κοινοτικό Πλαίσιο Στήριξης. Έτσι η διάρθρωση του ΕΣΠΑ χαρακτηρίζεται από μικρότερο αριθμό Επιχειρησιακών Προγραμμάτων σε σχέση με την διάρθρωση του Γ' Κοινοτικού Πλαισίου Στήριξης. Πιο συγκεκριμένα το ΕΣΠΑ χωρίζεται σε:

- οκτώ (8) Τομεακά Ε.Π.,
- πέντε (5) Περιφερειακά ΕΠ και
- δώδεκα (12) ΕΠ Εδαφικής Συνεργασίας.

Διάρθρωση του ΕΣΠΑ σε Τομεακά Επιχειρησιακά Προγράμματα.

Τα Τομεακά Επιχειρησιακά Προγράμματα του ΕΣΠΑ εγκρίθηκαν επίσημα από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή το Νοέμβριο του 2007 και είναι τα παρακάτω:

- Ε.Π. Περιβάλλον – Αειφόρος Ανάπτυξη
- Ε.Π. Ενίσχυση της Προσπελασιμότητας
- Ε.Π. Ανταγωνιστικότητα και Επιχειρηματικότητα
- Ε.Π. Ψηφιακή Σύγκλιση
- Ε.Π. Ανάπτυξη Ανθρωπίνου Δυναμικού
- Ε.Π. Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση
- Ε.Π. Διοικητική Μεταρρύθμιση
- Ε.Π. Τεχνική Υποστήριξη Εφαρμογής

Επιχειρησιακό Πρόγραμμα: Περιβάλλον – Αειφόρος Ανάπτυξη. Στόχος του προγράμματος είναι η ποιοτικότερη διαχείριση του περιβάλλοντος, ώστε να αποτελέσει το υπόβαθρο για την προστασία της δημόσιας υγείας, την άνοδο της ποιότητας ζωής των πολιτών καθώς και να συμβάλει

⁶² Πηγή: Εθνικό Στρατηγικό Πλαίσιο Αναφοράς <http://www.espa.gr> και Εθνικό Στρατηγικό Πλαίσιο Αναφοράς 2007-2013 http://www.infosoc.gr/NR/rdonlyres/7A4710EF-E3EB-4537-A0DC-29EE9311A3EE/5461/NSRF_VER_SI_ON_GR_SFC_120307.pdf

στη βελτίωση της ανταγωνιστικότητας της Οικονομίας. Στοχεύει επίσης στην ολοκληρωμένη προστασία και διαχείριση των βιότοπων, στις υποδομές αντιπλημμυρικής προστασίας μεγάλης κλίμακας, στην πρόληψη και στην αποτελεσματική αντιμετώπιση των φυσικών και τεχνολογικών καταστροφών.

Επιχειρησιακό Πρόγραμμα: Ενίσχυση της Προσπελασιμότητας. Στο πρόγραμμα αυτό κύρια αναπτυξιακή επιδίωξη είναι η ανάπτυξη και ο εκσυγχρονισμός των φυσικών υποδομών και των συναφών υπηρεσιών του συστήματος μεταφορών της χώρας με ιδιαίτερη έμφαση να δίνεται στον τομέα της ασφάλειας. Χρηματοδοτούνται προγράμματα για κατασκευή, επέκταση, βελτίωση ή εκσυγχρονισμό υφιστάμενων οδικών δικτύων, σιδηροδρόμων, αεροδρομίων και λιμανιών της χώρας.

Με το **Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Ανταγωνιστικότητα και Επιχειρηματικότητα** χρηματοδοτούνται επιχειρήσεις με σκοπό τη βελτίωση της ανταγωνιστικότητας και της εξωστρέφειας τους, καθώς και την αύξηση της παραγωγικότητας της χώρας. Επίσης μέσω του προγράμματος αυτού υποστηρίζονται οι δομές στήριξης της επιχειρηματικότητας και η εξασφάλιση της ενεργειακής επάρκειας δίνοντας ιδιαίτερη έμφαση στη διάσταση της καινοτομίας.

Στόχος του **Επιχειρηματικού Προγράμματος Ψηφιακή Σύγκλιση** είναι η «Ψηφιακή Σύγκλιση της χώρας με την ευρωπαϊκή ένωση με αποτελεσματικότερη αξιοποίηση των Τεχνολογιών Πληροφορικής και Επικοινωνιών (ΤΠΕ). Να αναδείξει δηλαδή τις αναπτυξιακές κατευθύνσεις και να εξειδικεύσει τη στρατηγική, τα μέσα και τις παρεμβάσεις για την αποδοτική και βιώσιμη αξιοποίηση των Τεχνολογιών Πληροφορικής και Επικοινωνιών στην ελληνική οικονομία.

Βασικοί στόχοι του **Επιχειρησιακού Προγράμματος: Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού**, είναι η ανάπτυξη και αξιοποίηση του ανθρώπινου δυναμικού της χώρας και η ενίσχυση της κοινωνικής συνοχής με έμφαση στους νέους, στις γυναίκες και στις ευπαθείς κοινωνικά ομάδες. Για επιτευχθεί ο στόχος, οι δράσεις του προγράμματος θα αφορούν:

- Την ενίσχυση της προσαρμοστικότητας των εργαζομένων και των επιχειρήσεων
- Την διευκόλυνση της πρόσβασης στην απασχόληση
- Την προώθηση της κοινωνικής ενσωμάτωσης και την προώθηση των θεμάτων ισότητας των φύλων.

Επιχειρησιακό Πρόγραμμα: Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση. Στόχος του προγράμματος είναι να αναβαθμιστεί το ελληνικό σύστημα εκπαίδευσης και επαγγελματικής κατάρτισης. Προκειμένου να γίνει αυτό θα πρέπει να αυξηθεί η ποιότητα και η αποτελεσματικότητα των επενδύσεων της χώρας σε ανθρώπινο κεφάλαιο.

Επιχειρησιακό Πρόγραμμα: Διοικητική Μεταρρύθμιση. Ο στρατηγικός στόχος του προγράμματος είναι η βελτίωση της ποιότητας της διακυβέρνησης μέσα από την ενίσχυση της αποτελεσματικότητας και της αποδοτικότητας των δημοσίων οργανώσεων. Μερικές από τις παρεμβάσεις που θα υλοποιηθούν είναι η αξιολόγηση και παρακολούθηση των δημοσίων πολιτικών, η απλούστευση των διοικητικών διαδικασιών, ο οργανωτικός και λειτουργικός ανασχεδιασμός και η αναβάθμιση της ποιότητας της παρεχόμενης εκπαίδευσης στην πράξη.

Το **Επιχειρησιακό Πρόγραμμα: Τεχνική Υποστήριξη Εφαρμογής** στοχεύει στην οικονομική υποστήριξη των οργανωτικών και διοικητικών δομών του ΕΣΠΑ που χρεώνονται με τις διαχειριστικές δαπάνες των επιχειρησιακών προγραμμάτων, την παρακολούθηση της ορθής εκτέλεσης των έργων, τις δαπάνες μελετών και την αξιολόγηση των προτάσεων. Η βοήθεια χωρίζεται σε δύο πεδία παρέμβασης που είναι τα παρακάτω.

- Το *1ο πεδίο παρέμβασης*: αφορά την υποστήριξη των επιτελικών φορέων του συστήματος διοίκησης και συντονισμού των Επιχειρησιακών Προγραμμάτων για την προπαρασκευή, την εφαρμογή, την παρακολούθηση και τον έλεγχο αυτών.
- Το *2ο πεδίο παρέμβασης*: έχει να κάνει με την υποστήριξη των επιτελικών φορέων του συστήματος διοίκησης και συντονισμού των ΕΠ για παρεμβάσεις εκπόνησης μελετών και αξιολογήσεων, καθώς και για παρεμβάσεις πληροφόρησης και δημοσιότητας.

Διάρθρωση του ΕΣΠΑ σε Περιφερειακά Επιχειρησιακά Προγράμματα.

Η Διάρθρωση του ΕΣΠΑ σε Περιφερειακά Επιχειρησιακά Προγράμματα έχει ως αποτέλεσμα τον διαχωρισμό της χώρας σε πέντε (5) μεγάλες χωρικές ενότητες από τον αναπτυξιακό νόμο που αυτές με τη σειρά τους χωρίζονται σε περιφέρειες. Ο διαχωρισμός αυτός διαφέρει από αυτόν της περιόδου 2000-2006 καθώς μειώνει τον αριθμό των χωρικών ενότητων, αυξάνοντας παράλληλα το μέγεθος τους. Αυτό έχει ως αποτέλεσμα την ενδυνάμωση της οικονομικής λειτουργικότητας των περιφερειών και την τόνωση της εξωστρέφειας τους. Πλεονεκτήματα που συνεπάγει ο διαχωρισμός της χώρας σε πέντε χωρικές ενότητες είναι:

- Δημιουργούνται οι προϋποθέσεις περιορισμού των προβλημάτων που προκαλούνται από το ανάγλυφο και τη γεωγραφική δομή της χώρας.
- Με εξαίρεση τη περιφέρεια της αττικής, ο πληθυσμός των λοιπών περιφερειών εξισορροπείται.
- Διαμορφώνονται καλύτερες προϋποθέσεις συγκρότησης ενός πολυκεντρικού αστικού συστήματος.

- Οι περιφέρειες αναπτύσσονται ομοιόμορφα και έτσι αποφεύγεται η δημιουργία περιφερειών δύο ή τριών ταχυτήτων
- Δίδεται η δυνατότητα να αντιμετωπισθούν αποτελεσματικότερα όχι μόνο τα διαπεριφερειακές, αλλά και οι ενδοπεριφερειακές ανισότητες.
- Τονώνει την εξωστρέφεια τους και τις καθιστά ικανές να ανταποκριθούν στις μεσοπρόθεσμες προκλήσεις του ανταγωνισμού, καθώς και στη συνεργασία με τις γειτονικές προς αυτές περιοχές, αλλά και με τα γειτονικά κράτη.

Έτσι λοιπόν, σύμφωνα με τον αναπτυξιακό νόμο, η Ελλάδα χωρίζεται στις εξής παρακάτω χωρικές ενότητες:

- Μακεδονίας – Θράκης.
- Δυτικής Ελλάδας - Πελοποννήσου - Ιονίων Νήσων.
- Κρήτης και Νήσων Αιγαίου.
- Θεσσαλίας- Στερεάς Ελλάδας – Ηπείρου και
- Αττικής.

Που μεταφράζονται σε Επιχειρησιακά Προγράμματα και μαζί με τα τομεακά συμβάλουν στην κάλυψη των εθνικών στρατηγικών στόχων, με έμφαση στα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά και στις ανάγκες κάθε Περιφέρειας.

Στόχος του **Περιφερειακού Επιχειρησιακού Προγράμματος Μακεδονίας-Θράκης** είναι η ανάδειξη του ρόλου της περιφέρειας ως κόμβου ενέργειας και μεταφορών διεθνούς ακτινοβολίας, η ενίσχυση του πολυκεντρικού αστικού συστήματός και η αναβάθμιση του ρόλου του μητροπολιτικού κέντρου της Θεσσαλονίκης σε κέντρο υπηρεσιών και καινοτομίας. Επίσης δίνεται μεγάλη σημασία στην αξιοποίηση της εμπορικής θέσης της περιφέρειας στο χώρο της Νοτιοανατολικής Ευρώπης και ειδικότερα των Βαλκανίων, στην καινοτομικής επιχειρηματικότητας και στην ισόρροπη και βιώσιμη οικονομική και κοινωνική ανάπτυξη.

ΠΕΠ Δυτικής Ελλάδας - Πελοποννήσου - Ιονίων Νήσων. Προτεραιότητες χρηματοδότησης του ΠΕΠ Δυτικής Ελλάδας - Πελοποννήσου - Ιονίων Νήσων είναι:

- Η ελκυστικότητα της περιοχής προγραμματισμού ως τόπου επενδύσεων, εργασίας και διαβίωσης,
- Η επένδυση στον παραγωγικό τομέα της οικονομίας στην περιοχή προγραμματισμού και
- Η άμβλυση ενδοπεριφερειακών και διαπεριφερειακών ανισοτήτων.

Στόχος είναι η βελτίωση του επιπέδου μεταφορών, η ανάπτυξη καινοτομικών μεθόδων παραγωγής π.χ. στον αγροτικό τομέα και η αξιοποίηση των φυσικών και αρχαιολογικών/πολιτιστικών χώρων με τη συντήρηση και την ανάδειξη ιστορικών τόπων και μνημείων αλλά και η ανάπτυξη εναλλακτικών μορφών τουρισμού.

ΠΕΠ Κρήτης και Νήσων Αιγαίου. Στόχος αυτού του επιχειρησιακού προγράμματος είναι η ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας και ανάδειξη της ελκυστικότητας των περιφερειών της Κρήτης και των Νήσων του Αιγαίου, σε συνθήκες αιεφόρου ανάπτυξης. Ο στόχος θα επιτευχθεί με έμφαση στη λειτουργική ενδοπεριφερειακή και διαπεριφερειακή διασύνδεση των περιοχών της χωρικής ενότητας και με την ανάπτυξη υποδομών μεταφορών. Επίσης, θα ενισχυθεί η αξιοποίηση των τουριστικών και πολιτισμικών πόρων ως συγκριτικό πλεονέκτημα. Τέλος, ο στόχος της διασφάλισης της ποιότητας ζωής των κατοίκων θα επιδιωχθεί σε συνδυασμό με την αξιοποίηση και προστασία του φυσικού περιβάλλοντος.

ΠΕΠ Θεσσαλίας- Στερεάς Ελλάδας – Ηπείρου. Στόχοι του επιχειρησιακού προγράμματος είναι :

- Η ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας και της επιχειρηματικότητας στην Περιφέρεια με την προώθηση συνεργασιών εκπαιδευτικών ιδρυμάτων και παραγωγικών φορέων.
- Η βελτίωση της ανταγωνιστικότητας των τοπικών προϊόντων πιστοποιημένης ποιότητας.
- Η ενίσχυση του τοπικού ερευνητικού δυναμικού και την προσέλκυση ερευνητών από το εξωτερικό και την προώθηση της συμμετοχής ερευνητικών φορέων και επιχειρήσεων σε κοινές δράσεις με άλλες χώρες της ΕΕ.
- Η ενίσχυση των τηλεπικοινωνιών με την ταυτόχρονη πρόσβαση σε ευρυζωνικές γραμμές και
- Η ανάπτυξη ασύρματων δικτύων και ψηφιακών υπηρεσιών στις επιχειρήσεις της χωρικής ενότητας.

Στόχος του **ΠΕΠ Αττικής** είναι η ενίσχυση του διεθνούς ρόλου της Περιφέρειας Αττικής, ως ευρωπαϊκής μητρόπολης στο χώρο της νοτιοανατολικής Ευρώπης και της Μεσογείου. Για την επίτευξη του στόχου θα γίνει προσπάθεια καθιέρωσης της Περιφέρειας ως Διεθνούς Επιχειρηματικού Κέντρου και προσέλκυσης ξένων επενδύσεων μέσω της ενθάρρυνσης της καινοτομίας, της επιχειρηματικότητας, της έρευνας και της τεχνολογίας.

Προγράμματα Εδαφικής Συνεργασίας

Στο πλαίσιο του Στόχου «Ευρωπαϊκή Εδαφική Συνεργασία», η Ελλάδα συμμετέχει στην υλοποίηση των κάτωθι δώδεκα (12) Επιχειρησιακών Προγραμμάτων:

1. Προγράμματα Διασυνοριακής Συνεργασίας

1.1. Εξωτερικά σύνορα

Διμερής Διασυνοριακή Συνεργασία (ΕΤΠΑ - IPA)

1. Ελλάδα-Αλβανία
2. Ελλάδα-ΠΓΔΜ
3. Ελλάδα-Τουρκία

Πολυμερής Διασυνοριακή Συνεργασία (ΕΤΠΑ - IPA)

4. Αδριατική

Πολυμερής Διασυνοριακή Συνεργασία (ΕΤΠΑ - ENPI)

5. MEDITERRANEAN SEA BASIN
6. BLACK SEA BASIN

1.2. Εσωτερικά σύνορα

Διμερής Διασυνοριακή Συνεργασία (ΕΤΠΑ)

7. Ελλάδα-Ιταλία
8. Ελλάδα-Κύπρος
9. Ελλάδα-Βουλγαρία

2. Προγράμματα Διακρατικής Συνεργασίας

10. MEDITERRANEAN SEA BASIN
11. SOUTH EAST EUROPEAN SPACE

3. Πρόγραμμα Διαπεριφερειακής Συνεργασίας (INTER-REGIONAL COOPERATION PROGRAMME- INTERREG IV C)

Επιπλέον, μέσω του μηχανισμού διαπεριφερειακής συνεργασίας και των δικτύων αστικής ανάπτυξης, η Ελλάδα θα συμμετέχει στην Κοινοτική Πρωτοβουλία «Περιφέρειες για την Οικονομική Αλλαγή».

5.5. Ταμείο Εγγυοδοσίας Μικρών και Πολύ Μικρών Επιχειρήσεων (Τ.Ε.Μ.Π.Μ.Ε.).

Το Ταμείο Εγγυοδοσίας Μικρών και Πολύ Μικρών Επιχειρήσεων είναι μια ανώνυμη εταιρία του Ελληνικού δημοσίου που λειτουργεί από το 2004 με τη συγχρηματοδότηση της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Ιδρύθηκε με αρχικό μετοχικό κεφάλαιο ύψους 240 εκατ. ευρώ το οποίο σήμερα ξεπερνάει το 1,7 δις. Το ταμείο, από την στιγμή της δημιουργίας του επιδίωξε την προώθηση υγιών, ελπιδοφόρων και οικονομικά βιώσιμων επιχειρήσεων, ώστε να υπάρξει ισόρροπη οικονομική και κοινωνική ανάπτυξη στη χώρα μας. Αυτό θα το επιτύγχανε με την ενίσχυση:

- Της πιστοληπτικής ικανότητας των μικρών και πολύ μικρών επιχειρήσεων και
- Της απασχόλησης με τη στήριξη των υφιστάμενων θέσεων, αλλά και με την δημιουργία νέων θέσεων εργασίας.

Εν έτη 2010 οι επιδιώξεις του ταμείου είναι η ενίσχυση και ανάπτυξη:

- Των επιχειρηματικών πρωτοβουλιών υψηλού σχετικά κινδύνου, όλων των κλάδων και σε όλα τα στάδια του επιχειρηματικού κύκλου όπως π.χ. εκκίνηση, προώθηση, ανάπτυξη, διεθνοποίηση, κ.τ.λ.
- Των καινοτόμων επιχειρηματικών πρωτοβουλιών, όπως οι επενδύσεις εξοικονόμησης ενέργειας, ανάπτυξης ανανεώσιμων πηγών ενέργειας, ανακύκλωσης και προστασίας του περιβάλλοντος.
- Των επιχειρηματικών ιδεών στο πεδίο της Έρευνας και Τεχνολογίας.
- Της τουριστικής ανάπτυξης και των εξαγωγών της χώρας.
- Των επενδύσεων στον τομέα των προγραμμάτων εκπαίδευσης και επιμόρφωσης ανθρωπίνου δυναμικού.
- Των ειδικών κατηγοριών επιχειρηματιών, όπως πολύτεκνοι, νέοι, γυναίκες, μακροχρόνια άνεργοι και άτομα με ειδικές ανάγκες.
- των επιχειρήσεων πληγείσων περιοχών από φυσικές καταστροφές..

Έτσι λοιπόν η εταιρία επιδοτεί προγράμματα με κύριο σκοπό την **διευκόλυνση της πρόσβασης των μικρών και πολύ μικρών επιχειρήσεων σε χρηματοδότηση, παρέχοντας εγγυήσεις υπέρ αυτών στο χρηματοπιστωτικό σύστημα**. Με αυτόν τον τρόπο παρέχει στην επιχείρηση εγγυητική κάλυψη, έτσι ώστε να πάρει το δάνειο που χρειάζεται, ενώ παράλληλα παρέχει στις τράπεζες ασφάλεια ακόμα και σε δάνεια υψηλού κινδύνου.

Η Τ.Ε.Μ.Π.Μ.Ε. Α.Ε., όντας προϊόν χρηματοδότησης από την Ευρωπαϊκή Ένωση⁶³, είναι υποχρεωμένη να δραστηριοποιείται σύμφωνα με τους κανονισμούς που διέπουν την Ε.Ε.. Οι κανονισμοί αυτοί έχουν να κάνουν κυρίως με τον τρόπο και τις προϋποθέσεις βάση των οποίων η εταιρία θα εγγυάται και θα επιδοτεί δάνεια στις μικρομεσαίες επιχειρήσεις και είναι:

- Οι εγγυήσεις που παρέχει το Τ.Ε.Μ.Π.Μ.Ε. είναι υπέρ των Μ.Μ.Ε. που απασχολούν μέχρι 49 άτομα.
- Η Τ.Ε.Μ.Π.Μ.Ε. Α.Ε. απαγορεύεται να χορηγεί δάνεια.
- Η αξία των εγγυήσεων δε μπορεί να υπερβαίνει το δεκαπλάσιο των ιδίων κεφαλαίων της.

⁶³ Αυτός είναι και ο λόγος που αναλύεται μαζί με τα κοινοτικά προγράμματα.

- Οι παρεχόμενες εγγυήσεις καλύπτουν τις χορηγήσεις των πιστωτικών ιδρυμάτων σε ένα ποσοστό που κυμαίνεται μεταξύ 40% και 70% του δανείου ενώ σε εξαιρετικές περιπτώσεις μπορεί να φθάσει το 80%.
- Σε κάθε περίπτωση η Μ.Μ.Ε. πρέπει να προσφέρει και η ίδια κάποιες εξασφαλίσεις που θα καλύπτουν μέρος του κινδύνου.
- Τα καλυπτόμενα δάνεια μπορούν να είναι βραχυπρόθεσμα ή μεσοπρόθεσμα με ανώτατη διάρκεια εγγύησης τα 10 έτη.
- Το ύψος του δανείου που μπορεί να εγγυηθεί το Τ.Ε.Μ.Π.Μ.Ε. κυμαίνεται από 10.000 – 400.000 ευρώ, ανάλογα το πρόγραμμα εγγύησης, ενώ η ετήσια προμήθεια προσεγγίζει, κατά μέσο όρο, το 1% επί του εκάστοτε υπολοίπου του δανείου.
- Η βιωσιμότητα της επιχείρησης ή του επιχειρηματικού σχεδίου από την τράπεζα είναι απαραίτητη και για την παρέμβαση της Τ.Ε.Μ.Π.Μ.Ε. Α.Ε. στην εγγύηση του δανείου.
- Η εγγύηση μπορεί να δοθεί και σε επιχείρηση που έχει επιχορηγηθεί από προγράμματα της Ευρωπαϊκής Ένωσης, υπό ορισμένες συνθήκες.
- Η Μ.Μ.Ε. που έχει δεχθεί την εγγύηση του Τ.Ε.Μ.Π.Μ.Ε. πρέπει να τηρεί τους όρους αποπληρωμής του δανείου καθώς και τους όρους για την καταβολή της προμήθειας της εγγύησης.
- Σε περίπτωση εμπλοκής και μη εκπλήρωσης των υποχρεώσεων του δανείου από την Μ.Μ.Ε., η Τ.Ε.Μ.Π.Μ.Ε. Α.Ε. είτε αποπληρώνει άμεσα στην τράπεζα το ανεξόφλητο δάνειο, στο ποσοστό συμμετοχής του, είτε αναμένει από την τράπεζα να εισπράξει τις οφειλές μέσω των εμπράγματων ή άλλων εξασφαλίσεων που έχει δώσει η Μ.Μ.Ε. και στη συνέχεια να καλύψει το υπόλοιπο μέρος του ανεξόφλητου δανείου στο ποσοστό που έχει εγγυηθεί συν μη καταβληθέντες τόκους μέχρι 18 μήνες.

Με βάση τις παραπάνω προϋποθέσεις η Τ.Ε.Μ.Π.Μ.Ε. Α.Ε. Τα προγράμματα εγγυήσεων που προσφέρει η Τ.Ε.Μ.Π.Μ.Ε. Α.Ε. διακρίνονται στις εξής βασικές κατηγορίες:

1. **Τ.Ε.Μ.Π.Μ.Ε. 1:** Εγγυοδοσία για την ίδρυση μικρών ή την ανάπτυξη νέων μικρών επιχειρήσεων.
2. **Τ.Ε.Μ.Π.Μ.Ε. 2:** Εγγυοδοσία για πολύ μικρές επιχειρήσεις.
3. **Τ.Ε.Μ.Π.Μ.Ε. 3:** Εγγυοδοσία για μικρές επιχειρήσεις.
4. **Τ.Ε.Μ.Π.Μ.Ε. 4:** Εγγυοδοσία μικροδανείων πολύ μικρών επιχειρήσεων.
5. **Τ.Ε.Μ.Π.Μ.Ε. 5:** Εγγυοδοσία για εξαγορές, συγχωνεύσεις, μεταβιβάσεις μικρών επιχειρήσεων.

6. **Τ.Ε.Μ.Π.Μ.Ε. 6:** Εγγυοδοσία χρηματοδοτικής μίσθωσης (Leasing) μικρών και πολύ μικρών επιχειρήσεων.

Και τα έξι (6) προγράμματα έχουν κοινό σκοπό χρηματοδότησης, που δεν είναι άλλος από την βελτίωση της ανταγωνιστικότητας των ελληνικών επιχειρήσεων, την αύξηση της ποιότητας και της παρουσίας των προϊόντων και των υπηρεσιών τους, καθώς και την εφαρμογή νέων τεχνολογιών και καινοτόμων δράσεων. Πρόκειται επομένως για επενδύσεις σε πάγιες εγκαταστάσεις ή εξοπλισμό (οικόπεδα, κτίρια, μηχανολογικές εγκαταστάσεις και εξοπλισμό, τηλεπικοινωνιακό εξοπλισμό, μεταφορικά μέσα κλπ) ή άυλων παγίων (έρευνα και ανάπτυξη, εκπαίδευση κλπ.).

Οι επενδύσεις στοχεύουν:

- Στην ίδρυση-εκκίνηση νέων επιχειρήσεων.
- Στον εκσυγχρονισμό, βελτίωση, επέκταση και συμπλήρωση αναγκών και απαιτήσεων υφιστάμενων επιχειρήσεων.
- Στη προώθηση του τεχνολογικού και οργανωτικού εκσυγχρονισμού καθώς και στην εισαγωγή καινοτομιών στην οργάνωση και λειτουργία των επιχειρήσεων.
- Στη δημιουργία και ανάπτυξη νέων προϊόντων και υπηρεσιών και/ή στην βελτίωση υπαρχόντων προϊόντων.
- Στη βελτίωση του μάρκετινγκ και στη δημιουργία σύγχρονων δικτύων διακίνησης, εμπορίας, διανομής, διεθνοποίησης.
- Στη μετεγκατάσταση υφιστάμενων μονάδων με σκοπό τον εκσυγχρονισμό, την βελτίωση και την επέκταση αυτών.

Επίσης και στα έξι (6) προγράμματα κοινές είναι και οι επιχειρήσεις και οι οργανισμοί που αποκλείονται από αυτά όπως:

- Τα Νομικά Πρόσωπα Δημοσίου Δικαίου, οι Οργανισμοί Τοπικής Αυτοδιοίκησης 1^{ου} και 2^{ου} βαθμού, οι Δημοτικές Επιχειρήσεις και Δημόσιες Επιχειρήσεις, οι Δημόσιοι Οργανισμοί.
- Οι Επιχειρήσεις του Χρηματοπιστωτικού και Χρηματοοικονομικού Τομέα (Τράπεζες, Εταιρείες Venture Capital, ΕΚΕΣ, Εταιρείες Leasing, Εταιρείες Factoring, Ασφαλιστικές Εταιρείες, ΑΕΔΑΚ, ΑΕΕΧ, ΕΛΔΕ κλπ).
- Τα Νομικά Πρόσωπα ή Ενώσεις Προσώπων ή Εταιρείες μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα (σωματεία, σύλλογοι, όμιλοι κλπ.).

- Επιχειρήσεις που δραστηριοποιούνται στους τομείς αλιείας, υδατοκαλλιέργειας και πρωτογενούς παραγωγής γεωργικών προϊόντων.

Επίσης αποκλείονται :

- Προβληματικές επιχειρήσεις.
- Επιχειρήσεις στις οποίες κατά τον χρόνο υποβολής και εξέτασης της αίτησής τους έχουν επιβληθεί κυρώσεις για παράβαση Κοινοτικών Κανονισμών ή Εθνικής Νομοθεσίας.
- Επιχειρήσεις που δεν τηρούν το κριτήριο της ανεξαρτησίας. Δηλαδή, επιχειρήσεις με μετοχικό κεφάλαιο το οποίο ανήκει σε μια ή από κοινού επιχειρήσεις (με προσωπικό άνω των 250 ατόμων και ετήσιο κύκλο εργασιών άνω των 50 εκατ. ευρώ ή με ετήσιο συνολικό ισολογισμό άνω των 43 εκατ. ευρώ) σε ποσοστό ίσο ή μεγαλύτερο το 25% το κεφαλαίου της.
- Είναι εισηγμένες στο χρηματιστήριο.
- αποτελέσματα προ φόρων δεν ήταν θετικά τα δύο τελευταία έτη πριν την αίτηση εγγυοδοσίας.

Συνοψίζοντας τα κοινοτικά κονδύλια διασπείρονται από τα Διαρθρωτικά Ταμεία και το Ταμείο Συνοχής στα Επιχειρησιακά Προγράμματα, μέσω των γενικών και ειδικών στρατηγικών, κατευθυντήριων γραμμών που έχουν ορισθεί από το ΕΣΠΑ. Σε αυτό συμβάλει και το Τ.Ε.Μ.Π.Μ..Ε. παρέχοντας στις μικρομεσαίες επιχειρήσεις ουσιαστική πρόσβαση στις χρηματοδοτήσεις μέσω του Χρηματοπιστωτικού συστήματος. Γενικός στόχος όλης αυτής της διαδικασίας είναι η απορρόφηση μεγάλων κεφαλαίων από τις οικονομικές μονάδες και τους δημόσιους οργανισμούς για χρηματοδοτήσουν τας επενδυτικά τους σχέδια και την αναπτυξιακή τους πολιτική. Έτσι, μέσω των επενδύσεων που θα πραγματοποιήσουν θα αναπτυχθούν οικονομικά και θα αναβαθμίσουν το κοινωνικό και βιοτικό επίπεδο της περιοχής στην οποία δραστηριοποιούνται. Παρ' όλα αυτά θα πρέπει να υπάρξει ένας τρόπος ελέγχου και επίβλεψης των χρηματοδοτούμενων μονάδων, ένα σύνολο κανόνων κάτω από το οποίο θα πραγματοποιούνται οι χρηματοδοτήσεις και ένα εγχειρίδιο που θα προσδιορίζει την διαδικασία της χρηματοδότησης. Επιπλέον να προσδιορίζει το είδος των επενδύσεων που χρηματοδοτούνται και την χρονική διάρκεια τους και να τις κατευθύνει σύμφωνα με τις στρατηγικές προτεραιότητες που έχουν καθοριστεί από την Ευρωπαϊκή Ένωση. Όλα αυτά περιλαμβάνονται στον Αναπτυξιακό Νόμο που αποτελεί το θεσμικό πλαίσιο κάτω από το οποίο πραγματοποιούνται οι επενδύσεις.

Κεφάλαιο 6 Ο ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΟΣ ΝΟΜΟΣ

6.1. Εισαγωγή.

Ο Αναπτυξιακός Νόμος⁶⁴ (Α.Ν.) αποτελεί το επίσημο θεσμικό πλαίσιο του Ελληνικού Κράτους για την τόνωση και υποστήριξη των επενδυτικών έργων του Ιδιωτικού Τομέα στη χώρα μας, με σκοπό την ενίσχυση της Ελληνικής Οικονομίας. Θεσμοθετεί τα προγράμματα του Κοινοτικού Πλαισίου Στήριξης και του ΕΣΠΑ θέτοντας κανόνες, όρους και περιορισμούς που έχουν να κάνουν κυρίως με την ένταξη των επιχειρήσεων στα προγράμματα αυτά. Ο νεότερος Αναπτυξιακός Νόμος στη χώρα μας είναι ο 3299/04 (ΦΕΚ 261 Α' – 23/12//2004) με την ενσωμάτωση των οριστικών τροποποιήσεων που επήλθαν για τη βελτίωση του υφιστάμενου πλαισίου με την πρόσφατη ψήφιση του Άρθρου 37 του Νόμου 3522/2006 (ΦΕΚ 276 Α' – 22/12/2006).

Σκοπός του Αναπτυξιακού Νόμου.

Ο Αναπτυξιακός Νόμος έχει ως σκοπό την αύξηση της απασχόλησης, την βελτίωση της ανταγωνιστικότητας της οικονομίας, την ενίσχυση της επιχειρηματικότητας, την προώθηση της τεχνολογικής αλλαγής και της καινοτομίας, την προστασία του περιβάλλοντος, την εξοικονόμηση ενέργειας και την επίτευξη της περιφερειακής σύγκλισης.

Επιλέξιμες Επιχειρηματικές Δραστηριότητες

Στον αναπτυξιακό νόμο υπάγονται επιχειρήσεις που δραστηριοποιούνται στους πιο κάτω τομείς της οικονομίας:

1. **Πρωτογενής** όπως : Θερμοκήπια, κτηνοτροφικές μονάδες, επιχειρήσεις ιχθυοκαλλιέργειας κ.α..
2. **Δευτερογενής** όπως: Μεταποιητικές επιχειρήσεις, ενέργεια, κ.α..
3. **Τριτογενής** όπως:

⁶⁴ Πηγές : Εταιρία Specisoft Α.Ε. http://www.specisoft.gr/news/docs/Arthro_anaptyksiakos_nomos.pdf, Abele (advertising) <http://www.abele.gr/content/view/101/50/> και <http://www.ependyseis.gr/sub/nomos3299/n3299.htm>

- Τουρισμός (ξενοδοχειακές μονάδες, συνεδριακά κέντρα, μαρίνες, θεματικά πάρκα, γήπεδα γκολφ, αξιοποίηση ιαματικών πηγών, κέντρα θαλασσοθεραπείας, κέντρα προπονητικού-αθλητικού τουρισμού, κέντρα τουρισμού υγείας) και
- λοιπές υπηρεσίες (π.χ. εργαστήρια εφαρμοσμένης βιομηχανικής έρευνας, εμπορευματικά κέντρα, ανάπτυξη λογισμικού, υπηρεσίες εφοδιαστικής αλυσίδας, διαμετακομιστικά κέντρα, κ.α.).

Περιεχόμενο Επενδυτικών Σχεδίων.

Τα επενδυτικά σχέδια που περιλαμβάνονται στο νόμο θα πρέπει να αφορούν:

- Τη δημιουργία νέας μονάδας,
- Την επέκταση υπάρχουσας μονάδας,
- Τη διαφοροποίηση της παραγωγής μιας μονάδας προς νέα, πρόσθετα προϊόντα,
- Τη θεμελιώδη αλλαγή στη συνολική παραγωγική διαδικασία υπάρχουσας μονάδας.

Ενισχυόμενες δαπάνες.

Ακόμα και αν η επιχείρηση υπάγεται στον Αναπτυξιακό νόμο δεν θα χρηματοδοτηθεί αν οι δαπάνες του επενδυτικού της σχεδίου που δεν προβλέπονται από αυτόν. Ο Νόμος περιέχει κατάλογο των δαπανών που υπάγονται ή δεν υπάγονται στις διατάξεις του. Χονδρικά θα λέγαμε ότι οι ενισχυόμενες δαπάνες πρέπει να αφορούν:

- Πάγια στοιχεία, ενσώματα και άυλα.
- Αμοιβές συμβούλων και μελετών.
- Αγορά μηχανολογικού εξοπλισμού και λογισμικού.
- Αγορά μεταφορικών μέσων που εντάσσονται στην παραγωγική λειτουργία της μονάδας.
- Μετεγκατάσταση μονάδας για περιβαλλοντικούς λόγους.
- Πιστοποίηση συστημάτων διασφάλισης ποιότητας ISO.

Επίσης:

- Δεν παρέχεται ενίσχυση για κάλυψη λειτουργικών δαπανών.
- Το ποσοστό ενίσχυσης των άυλων πάγιων στοιχείων δεν θα υπερβαίνει για τις μεγάλες επιχειρήσεις το 25% του κόστους του επενδυτικού σχεδίου.
- Τα άυλα πάγια στοιχεία θα πρέπει να αποτελούν αποσβεστέα στοιχεία του ενεργητικού που θα χρησιμοποιούνται αποκλειστικά και μόνο στην ενισχυόμενη επένδυση και θα αποκτώνται από τρίτους με τους όρους που ισχύουν στην αγορά.

- Οι ενισχύσεις για δαπάνες αμοιβών μελετών συμβούλων παρέχονται μόνο στις μικρές και μεσαίες επιχειρήσεις, σε ποσοστό που δεν υπερβαίνει το 10% του κόστους του επενδυτικού σχεδίου και δεν αφορούν συνήθεις λειτουργικές δαπάνες αυτών.

Μη ενισχυόμενες δαπάνες.

Δαπάνες για τις οποίες δεν προβλέπεται ενίσχυση από το νόμο είναι οι ακόλουθες:

- Λειτουργικές Δαπάνες
- Η αγορά επιβατικών αυτοκινήτων μέχρι έξι (6) θέσεων.
- Η αγορά επίπλων και σκευών γραφείου.
- Η αγορά οικοπέδων, γηπέδων και αγροτεμαχίων. **Δίνεται όμως η δυνατότητα επιχορήγησης της αγοράς του γηπέδου για μικρές επιχειρήσεις και έως ποσοστού 10% επί του προϋπολογισμού του επενδυτικού σχεδίου.**
- Η ανέγερση ή η επέκταση κτιριακών εγκαταστάσεων σε οικόπεδο που δεν ανήκει στο φορέα της επένδυσης.

Μορφές Ενισχύσεων – Επιδότησεων.

Στα επενδυτικά σχέδια που εντάσσονται στο νόμο παρέχονται τα ακόλουθα είδη ενισχύσεων:

1. **Επιχορήγηση που συνίσταται στην κάλυψη τμήματος της δαπάνης** του επενδυτικού σχεδίου από το Δημόσιο, ή/και
2. **Επιδότηση χρηματοδοτικής μίσθωσης (leasing)** που συνίσταται στην κάλυψη από το Δημόσιο τμήματος των καταβαλλομένων δόσεων χρηματοδοτικής μίσθωσης που συνάπτεται για την απόκτηση της χρήσης καινούργιου μηχανολογικού και λοιπού εξοπλισμού, ή
3. **Επιδότηση του μισθολογικού κόστους** της δημιουργούμενης από την επένδυση απασχόλησης, ή εναλλακτικά
4. **Φορολογική απαλλαγή:** Η ενίσχυση αυτή συνίσταται στην απαλλαγή από την καταβολή φόρου εισοδήματος μη διανεμομένων κερδών για την πρώτη δεκαετία από την πραγματοποίηση της επένδυσης, με το σχηματισμό αφορολόγητου αποθεματικού.

Στα ειδικά καθεστώτα που προβλέπονται στο άρθρο 9 του Νόμου μπορεί να γίνει συνδυασμός περισσότερων ενισχύσεων. Ως επενδυτικά σχέδια στα πλαίσια του παρόντος νόμου

θεωρούνται οι επενδύσεις, τα επιχειρηματικά σχέδια και τα προγράμματα χρηματοδοτικής μίσθωσης.

Οι ως άνω ενισχύσεις παρέχονται υπό όρους και προϋποθέσεις που ορίζονται στο Νόμο και θα τους αναλύσουμε στην πορεία.

6.2. Ζώνες Εφαρμογής

Για την εφαρμογή των διατάξεων του νόμου, η Επικράτεια κατανέμεται σε **τρεις (3) ζώνες** ως εξής:

Ζώνη Α: Περιλαμβάνει τους Νομούς Αττικής και Θεσσαλονίκης πλην των Βιομηχανικών Επιχειρηματικών Περιοχών και των νησιών των Νομών αυτών που εντάσσονται στη Ζώνη Β'.

Ζώνη Β: Περιλαμβάνει τους Νομούς της Περιφέρειας Θεσσαλίας (Καρδίτσας, Λάρισας, Μαγνησίας, Τρικάλων), τους Νομούς της Περιφέρειας Νοτίου Αιγαίου (Κυκλάδων, Δωδεκανήσου), τους Νομούς της Περιφέρειας Ιονίων Νήσων (Κέρκυρας, Λευκάδας, Κεφαλληνίας, Ζακύνθου), τους Νομούς της Περιφέρειας Κρήτης (Ηρακλείου, Λασιθίου, Ρεθύμνου, Χανίων), τους Νομούς της Περιφέρειας Κεντρικής Μακεδονίας (Χαλκιδικής, Σερρών, Κιλκίς, Πέλλας, Ημαθίας, Πιερίας), τους Νομούς της Περιφέρειας Δυτικής Μακεδονίας (Γρεβενών, Κοζάνης, Φλώρινας, Καστοριάς), καθώς και τους Νομούς της Περιφέρειας Στερεάς Ελλάδας (Φθιώτιδας, Φωκίδας, Εύβοιας, Βοιωτίας, Ευρυτανίας).

Ζώνη Γ: Περιλαμβάνει τους Νομούς της Περιφέρειας Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης (Καβάλας, Δράμας, Ξάνθης, Ροδόπης, Έβρου), τους Νομούς της Περιφέρειας Ηπείρου (Άρτας, Πρέβεζας, Ιωαννίνων, Θεσπρωτίας), τους Νομούς της Περιφέρειας Βορείου Αιγαίου (Λέσβου, Χίου, Σάμου), τους Νομούς της Περιφέρειας Πελοποννήσου (Λακωνίας, Μεσσηνίας, Κορινθίας, Αργολίδας, Αρκαδίας), καθώς και τους Νομούς της Περιφέρειας Δυτικής Ελλάδας (Αχαΐας, Αιτωλοακαρνανίας, Ηλείας).

Εικόνα 2 Χάρτης Επενδυτικών Ζωνών.

Πηγή: Εταιρία Specisoft A.E. http://www.specisoft.gr/news/docs/Arthro_anaptyksiakos_nomos.pdf

Ποσοστά Ενίσχυσης ανάλογα με τη Μορφή Χρηματοδότησης & τον Τύπο Πραγματοποίησης της Επένδυσης.

Για τα επενδυτικά σχέδια παρέχονται κατά ζώνη και ανά κατηγορία οι ακόλουθες ενισχύσεις:

- Επιχορήγηση ή/και επιδότηση χρηματοδοτικής μίσθωσης ή επιδότηση του κόστους της δημιουργούμενης απασχόλησης :

Κατηγορία Επένδυσης	Ζώνη Α	Ζώνη Β	Ζώνη Γ
Κατηγορία 1	20%	30%	40%
Κατηγορία 2	15%	25%	35%

Πίνακας 5 Επιδότηση του Κόστους της Δημιουργούμενης Απασχόλησης
 Πηγή: Εταιρία Specisoft A.E. http://www.specisoft.gr/news/docs/Arthro_anaptyksiakos_nomos.pdf

- Φορολογική απαλλαγή κατά τα ποσοστά του πίνακα:

Κατηγορία Επένδυσης	Ζώνη Α	Ζώνη Β	Ζώνη Γ
Κατηγορία 1	60%	100%	100%
Κατηγορία 2	50%	100%	100%

Πίνακας 6 Ποσοστό φορολογικής Απαλλαγής ανά Ζώνη και Κατηγορία.
 Πηγή: Εταιρία Specisoft A.E. http://www.specisoft.gr/news/docs/Arthro_anaptyksiakos_nomos.pdf.

6.3. Προϋποθέσεις, Περιορισμοί και Όροι για τη Χορήγηση των Ενισχύσεων.

Στις ενισχύσεις του παρόντος νόμου υπάγονται επενδυτικά σχέδια τα οποία υπερβαίνουν το ελάχιστο ύψος κατά περίπτωση ως κατωτέρω:

- Για μεγάλες επιχειρήσεις, 500.000 ευρώ
- Για μεσαίες επιχειρήσεις, 250.000 ευρώ
- Για μικρές επιχειρήσεις, 150.000 ευρώ
- Για πολύ μικρές επιχειρήσεις, 100.000 ευρώ

Κατηγορίες επιχειρήσεων.

Εδώ είναι αναγκαίο να διαχωριστούν οι επιχειρήσεις ανάλογα με το μέγεθός τους. Έτσι λοιπόν, σύμφωνα με το νόμο, τα στοιχεία που προσδιορίζουν το μέγεθος μιας επιχείρησης αναφέρονται στον παρακάτω πίνακα.

ΠΟΛΥ ΜΙΚΡΗ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗ	Απασχολεί από 0 έως 10 άτομα προσωπικό. Ο ετήσιο κύκλος εργασιών της καθώς και ο ετήσιος ισολογισμός της είναι μικρότερος από € 2.000.000,00 . Τηρεί το κριτήριο της ανεξαρτησίας.
ΜΙΚΡΗ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗ	Απασχολεί λιγότερα από 50 άτομα προσωπικό. Ο ετήσιο κύκλος εργασιών της καθώς και ο ετήσιος ισολογισμός της είναι μικρότερος από € 10.000.000,00 . Τηρεί το κριτήριο της ανεξαρτησίας.
ΜΕΣΑΙΑ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗ	Απασχολεί λιγότερα από 250 άτομα προσωπικό. Ο ετήσιο κύκλος είναι μικρότερος από € 50.000.000,00 , καθώς και ο ετήσιος ισολογισμός της είναι μικρότερος από € 43.000.000,00 . Τηρεί το κριτήριο της ανεξαρτησίας.
ΜΕΓΑΛΗ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗ	Απασχολεί περισσότερο από 250 άτομα προσωπικό. Ο ετήσιος κύκλος εργασιών της είναι μεγαλύτερος από € 50.000.000,00 , καθώς και ο ετήσιος ισολογισμός της είναι μεγαλύτερος από € 43.000.000,00 .
Κριτήριο Ανεξαρτησίας: Δεν συμμετέχει σε αυτήν μια άλλη επιχείρηση, η οποία είναι μη μικρομεσαία (σύμφωνα με το ορισμό αυτής), σε ποσοστό που ξεπερνάει το 25% του μετοχικού κεφαλαίου.	

Πίνακας 7 Κατηγορίες Επιχειρήσεων

Πηγή: Abele (advertising) <http://www.abele.gr/content/view/101/50/>

Ίδια συμμετοχή του επενδυτή.

Το ποσοστό της ίδιας συμμετοχής του επενδυτή στις επενδύσεις που εντάσσονται στο καθεστώς ενίσχυσης της επιχορήγησης ή/και επιδότησης χρηματοδοτικής μίσθωσης, δεν μπορεί να είναι κατώτερο του **25%** των ενισχυόμενων δαπανών, ενώ στις επενδύσεις που εντάσσονται στο καθεστώς της φορολογικής απαλλαγής ή της επιδότησης του κόστους της δημιουργούμενης απασχόλησης, τουλάχιστον το 25% του κόστους πρέπει να καλύπτεται από χρηματοδοτική συμβολή του φορέα της επένδυσης που συνίσταται σε ίδια κεφάλαια ή δάνεια, εφόσον δεν συνοδεύεται το τμήμα αυτό από κρατική ενίσχυση.

6.4. Καταβολή των ενισχύσεων.

Καταβολή της επιχορήγησης του κόστους επένδυσης.

Η καταβολή του ποσού της επιχορήγησης πραγματοποιείται σε δόσεις ως εξής:

- Το 50% του ποσού της επιχορήγησης καταβάλλεται μετά την υλοποίηση του 50% της επένδυσης και την πιστοποίηση αυτού και της συμμόρφωσης του επενδυτή στους όρους της απόφασης υπαγωγής από το αρμόδιο όργανο ελέγχου.

- Το υπόλοιπο 50% του ποσού της επιχορήγησης καταβάλλεται μετά την πιστοποίηση της ολοκλήρωσης και της έναρξης της παραγωγικής λειτουργίας της επένδυσης από το αρμόδιο όργανο ελέγχου. Η εκταμίευση λαμβάνει χώρα εντός 5 μηνών.
- Παρέχεται η δυνατότητα εφάπαξ προκαταβολής (ως μέρους της συνολικής επιχορήγησης) η οποία δεν υπερβαίνει το 50% της προβλεπόμενης στη σχετική απόφαση υπαγωγής της επένδυσης επιχορήγησης με την προσκόμιση ισόποσης εγγυητικής επιστολής, προσαυξημένης κατά 10%, από τράπεζα που είναι εγκατεστημένη και λειτουργεί νόμιμα στην Ελλάδα.

Η επιχορήγηση καταβάλλεται απευθείας στον επενδυτή ή απευθείας στην δανειοδοτούσα τράπεζα η οποία χορήγησε βραχυπρόθεσμο δανεισμό στην εταιρεία η οποία υλοποιεί το επενδυτικό σχέδιο.

Η πιστοποίηση της ολοκλήρωσης της επένδυσης και έναρξης της παραγωγικής λειτουργίας της μονάδας γίνεται μετά από αίτηση του επενδυτή, η οποία κατατίθεται μαζί με τα απαιτούμενα παραστατικά στην αρμόδια υπηρεσία το αργότερο εντός (6) μηνών από τη λήξη της προθεσμίας ολοκλήρωσης της επένδυσης, όπως αυτή ισχύει.

Καταβολή επιδοτήσεων χρηματοδοτικής μίσθωσης.

Η επιδότηση χρηματοδοτικής μίσθωσης καταβάλλεται εφόσον το σύνολο του μισθωμένου εξοπλισμού, βάσει της σύμβασης χρηματοδοτικής μίσθωσης, έχει εγκατασταθεί στη μονάδα μετά από πιστοποίηση από το αρμόδιο όργανο ελέγχου. Ποσό ανερχόμενο μέχρι το 50% της ενισχυόμενης δαπάνης της επιδότησης χρηματοδοτικής μίσθωσης καταβάλλεται μέχρι τη λήξη του χρόνου ολοκλήρωσης που προβλέπεται στην απόφαση υπαγωγής. Μετά την παρέλευση αυτής καταβάλλεται το υπόλοιπο ποσό, εφόσον έχει πιστοποιηθεί η ολοκλήρωση της επένδυσης και η έναρξη της παραγωγικής της λειτουργίας. Η επιδότηση δύναται να καταβάλλεται μετά την εκάστοτε πληρωμή των δόσεων του μισθώματος από την επιχείρηση σε δόσεις καθεμία εκ των οποίων υπολογίζεται επί του τμήματος της αξίας κτήσης του εξοπλισμού, το οποίο εμπεριέχεται στην εκάστοτε καταβαλλόμενη δόση του μισθώματος. Σε περίπτωση που η σύμβαση της χρηματοδοτικής μίσθωσης προβλέπει καταβολή των δόσεων του μισθώματος σε διαστήματα μικρότερα του τριμήνου, η καταβολή της επιδότησης γίνεται ανά τρίμηνο.

Καταβολή της επιχορήγησης του κόστους απασχόλησης.

Η επιχορήγηση του κόστους απασχόλησης καταβάλλεται ανά εξάμηνο μετά από αίτηση του επενδυτή. Η πρώτη αίτηση καταβολής ενισχύσεων κατατίθεται μαζί με τα απαιτούμενα παραστατικά στην αρμόδια υπηρεσία το αργότερο εντός ενός (1) έτους από τη λήξη της προθεσμίας ολοκλήρωσης της επένδυσης και έναρξης της παραγωγικής της λειτουργίας όπως αυτή ορίζεται στην εγκριτική απόφαση. Για την καταβολή του πρώτου μέρους της ενίσχυσης απαιτείται πιστοποίηση και έλεγχος της ολοκλήρωσης και έναρξης παραγωγικής λειτουργίας της επένδυσης ο οποίος θα πρέπει να διενεργηθεί σύμφωνα με τις διατάξεις περί πιστοποίησης της ολοκλήρωσης της επένδυσης και έναρξης της παραγωγικής της λειτουργίας. Η επιχορήγηση καταβάλλεται μόνο για τις συνδεόμενες με την επένδυση θέσεις εργασίας.

6.5. Υποχρεώσεις Ενισχυόμενων Επιχειρήσεων.

Επιχειρήσεις των οποίων επενδύσεις έχουν υπαχθεί στις διατάξεις του νόμου αυτού, μετά την υπαγωγή τους και μέχρι την παρέλευση πενταετίας από τη δημοσίευση της απόφασης έναρξης της παραγωγικής λειτουργίας οφείλουν:

- Να τηρούν τους όρους της υπαγωγής.
- Να αποκτούν την κυριότητα του μισθωμένου εξοπλισμού με τη λήξη της σύμβασης χρηματοδοτικής μίσθωσης.
- Να μη διακόπτουν την παραγωγική δραστηριότητα της επένδυσης, εκτός αν συντρέχουν λόγοι ανωτέρας βίας που προκαλούνται από φυσικά φαινόμενα.
- Να μην παύσουν τη λειτουργία της επιχείρησης, εκτός αν συντρέχουν λόγοι ανωτέρας βίας που προκαλούνται από φυσικά φαινόμενα.
- Να μη μεταβιβάζουν για οποιονδήποτε λόγο πάγια περιουσιακά στοιχεία που έχουν ενισχυθεί, εκτός εάν αυτά αντικατασταθούν εντός εξαμήνου από άλλα κυριότητας του φορέα και ανάλογης αξίας, που ανταποκρίνονται στην εξυπηρέτηση της παραγωγικής λειτουργίας της επιχείρησης, με υποχρέωση γνωστοποίησης της αντικατάστασης εντός τριών (3) μηνών στην αρμόδια υπηρεσία.
- Αιτήματα αντικατάστασης παγίων για κάθε ενισχυόμενη επένδυση δεν μπορούν να εγκριθούν πάνω από δύο φορές.

6.6. Συμπεράσματα.

Γιατί ο Α.Ν. αποτελεί μια πολύ καλή ευκαιρία για υλοποίηση ιδιωτικών επενδύσεων στη χώρα μας.

Όπως προκύπτει από την ανάγνωση των παραπάνω βασικών χαρακτηριστικών του Α.Ν. 3299/2004, το νομοθετικό αυτό πλαίσιο παρέχει σήμερα στις ελληνικές επιχειρήσεις πολλαπλές δυνατότητες υλοποίησης στρατηγικών επενδύσεων και σχεδίων ανάπτυξης σε ένα πολύ μεγάλο φάσμα παραγωγικών και επιχειρηματικών τομέων της οικονομίας. Οι δυνατότητες αυτές προς αξιοποίηση, για την υλοποίηση των σχεδιαζόμενων ιδιωτικών επενδύσεων, αποτελούν τη βέλτιστη επιλογή, αν όχι μονόδρομο, για τις ελληνικές δυναμικά αναπτυσσόμενες επιχειρήσεις δεδομένων των συνθηκών που επικρατούν στο ευρύτερο οικονομικό περιβάλλον, στη χώρα μας αλλά και διεθνώς :

1ον. Οι χώρες της Ευρωζώνης έχουν εισέλθει σε περίοδο ανόδου των επιτοκίων, με αποτέλεσμα τη σημαντική αύξηση του κόστους των χρησιμοποιούμενων τραπεζικών πιστώσεων από τις επιχειρήσεις. Το γεγονός αυτό θα επιφέρει ιδιαίτερα σημαντική επιβάρυνση στις ελληνικές επιχειρήσεις γενικότερα, που όπως γνωρίζουμε εξαρτώνται σε πολύ μεγάλο βαθμό από τον τραπεζικό δανεισμό.

2ον. Εν μέσω οικονομικής κρίσης οι καταναλωτές καταφεύγουν σε αγορά υποκατάστατων προϊόντων λόγω χαμηλότερων τιμών. Παράλληλα όλες οι επιχειρήσεις που δραστηριοποιούνται στη χώρα δέχονται πιέσεις από την κυβέρνηση για πάγωμα των τιμών ή ακόμα και μείωσή τους. Οι εξελίξεις αυτές επιβαρύνουν σημαντικά την ρευστότητα, την εύρυθμη λειτουργία και τα κέρδη των ελληνικών εταιρειών.

3ον. Στην αγορά των ακινήτων οι τιμές παραμένουν στη χώρα μας σε πολύ υψηλά επίπεδα και οι πρώτες επιπτώσεις της κρίσης έχουν γίνει ήδη ορατές.

Σε αυτό το οικονομικό πλαίσιο στο οποίο ζούμε η αξιοποίηση των δυνατοτήτων χρηματοδότησης μέσω του Αναπτυξιακού Νόμου οπωσδήποτε αποτελεί μία επιλογή στρατηγικής σημασίας για τις ελληνικές εταιρείες και επιχειρήσεις που αναζητούν το δρόμο της ανάπτυξης ακόμα και κάτω από τις δυσκολότερες χρηματοοικονομικές συνθήκες που έχει εισέλθει η οικονομία της χώρας από την περίοδο του εμφυλίου πολέμου. Ας μην ξεχνάμε ότι οι καλύτεροι ξεχωρίζουν σε περιόδους κρίσεων και γενικευμένης αβεβαιότητας.

Κεφάλαιο 7 ΕΜΠΕΙΡΙΚΟ ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑ «Η ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗ ΕΝΟΣ ΕΣΤΙΑΤΟΡΙΟΥ».

7.1. Περιγραφή της επιχείρησης.

Η επιχείρηση με την οποία θα ασχοληθούμε στις επόμενες σελίδες της παρούσας εργασίας είναι ένα εστιατόριο με την ονομασία «Πουνέντες». Βρίσκεται στο βορειότερο παραθαλάσσιο χωριό της νήσου των Παξών, το οποίο ονομάζεται Λάκκα. Το εστιατόριο λειτουργεί αποκλειστικά την καλοκαιρινή περίοδο καθώς δεν κρίνεται από την διεύθυνση της επιχείρησης επικερδής η λειτουργία του κατά τη διάρκεια του χειμώνα, αφού τα έσοδα του δεν καλύπτουν το κόστος λειτουργίας του. Η καλοκαιρινή περίοδος στο νησί περιλαμβάνει τους μήνες μεταξύ 02-Μαΐου μέχρι 31- Οκτωβρίου και χαρακτηρίζεται από την προσέλευση ελλήνων και ξένων τουριστών στο νησί, με αποκορύφωμα τον μήνα Αύγουστο.

Το εστιατόριο συγκαταλέγεται στην κατηγορία των πολύ μικρών επιχειρήσεων καθώς απασχολεί έξη (6) άτομα, μη συμπεριλαμβανομένου του αφεντικού και ο ετήσιος τζίρος του δεν υπερβαίνει τα 100,000€. Αποτελείται από ένα κτίριο με εσωτερικό χώρο 120 μ² στον οποίο στεγάζεται η κουζίνα, μια μικρή τραπεζαρία και οι δύο τουαλέτες του και από κήπο 90μ² στον οποίο βρίσκεται η κύρια τραπεζαρία. Επειδή όμως, κατά την καλοκαιρινή περίοδο ο κόσμος προτιμά να κάθεται σε εξωτερικούς χώρους, η επιχείρηση για να εξυπηρετήσει περισσότερους πελάτες, νοικιάζει από το Δήμο των Παξών 50μ² χώρο πάνω σε πλατεία με την οποία συνορεύει. Έτσι λοιπόν και με δεδομένο τον αριθμό του προσωπικού που διαθέτει και τα τραπεζοκαθίσματα που επιτρέπεται να έχει, η επιχείρηση μπορεί να εξυπηρετεί ογδόντα (80) με εκατό (100) άτομα ημερησίως.

Για να κατανοηθεί καλύτερα η εικόνα της επιχείρησης θα ακολουθήσει μία ανάλυση SWOT, με βάση την οποία θα περιγραφούν συνοπτικά τα θετικά και τα αρνητικά σημεία της επιχείρησης. Προτού όμως γίνει αυτό, καλό θα ήταν να προηγηθεί η ανάλυση του εξωτερικού περιβάλλοντος της επιχείρησης, δηλαδή μια PEST ανάλυση, αλλά και η ανάλυση του ανταγωνισμού της αγοράς μέσα στην οποία δραστηριοποιείται η επιχείρηση.

7.2. Ανάλυση Εξωτερικού Περιβάλλοντος.

Το εξωτερικό περιβάλλον της επιχείρησης αποτελείται από παράγοντες όπως είναι οι πολιτικοί, οι οικονομικοί, οι τεχνολογικοί και οι κοινωνικό-πολιτισμικοί παράγοντες που αποτελούν από μόνοι τους ξεχωριστά περιβάλλοντα. Τα περιβάλλοντα αυτά έχουν το χαρακτηριστικό να

μεταβάλλονται διαρκώς. Οι αλλαγές αυτές θα μπορούσαν να επηρεάσουν άλλοτε θετικά και άλλοτε αρνητικά την επιχείρηση.

Το Πολιτικό Περιβάλλον.

Το πολιτικό περιβάλλον της επιχείρησης αποτελεί πηγή σημαντικών μεταβολών που θα την επηρεάσουν άμεσα. Οι μεταβολές αυτές έχουν να κάνουν κυρίως με το **νέο φορολογικό νομοσχέδιο** που προωθεί η κυβέρνηση της χώρας, αλλά και τις μελλοντικές μεταρρυθμίσεις που προβλέπεται να την ακολουθήσουν. Έτσι η επιχείρηση θα επιβαρυνθεί με νέους φόρους και με επιπλέον υποχρεώσεις προς το κράτος.

Αλλαγές όμως προβλέπεται να γίνουν και στους όρους και τις διαδικασίες χρηματοδότησης μέσω του ΕΣΠΑ από την κυβέρνηση. Οι αλλαγές αυτές θα αφορούν κυρίως την απλοποίηση των διαδικασιών των επιχορηγήσεων και την μείωση των προϋποθέσεων και των όρων χρηματοδότησης. Σκοπός της κυβέρνησης είναι να επιταχυνθεί ο ρυθμός άντλησής των κεφαλαίων από τις επιχειρήσεις και να βγει η χώρα από την κρίση μέσω των επενδύσεων που θα πραγματοποιηθούν.

Το Οικονομικό Περιβάλλον.

Η δημοσιονομική κρίση την οποία περνά η χώρα, επιδρά άμεσα στο χρηματοπιστωτικό σύστημα της και κατ' επέκταση στην πολιτική των πιστωτικών ιδρυμάτων σε θέματα χρηματοδότησης των επιχειρήσεων. Αυτό σημαίνει αύξηση στα επιτόκια χρηματοδοτήσεων, αύξηση των όρων και των προϋποθέσεων χρηματοδότησης μιας επιχείρησης και αύξηση των εμπράγματων εξασφαλίσεων που ζητούν οι τράπεζες. Έτσι η επιχείρηση θα αντιμετωπίσει **δυσκολία σε θέματα χρηματοδότησης των επενδυτικών της σχεδίων.**

Επιπλέον **οι αλλαγές στο νέο φορολογικό σύστημα** μειώνουν τα κέρδη της επιχείρησης επιβαρύνοντας την οικονομική της εικόνα. Ένα παράδειγμα των νέων μεταβολών είναι η αύξηση του ΦΠΑ στα ποτά. Αυτό θα έχει ως συνέπεια την αύξηση των φόρων που θα κληθεί να πληρώσει η επιχείρηση, με την παράλληλη μείωση των κερδών της. Επίσης οι αλλαγές που προωθεί η κυβέρνηση στο φορολογικό σύστημα πάγωμα και μείωση συντάξεων, περικοπές επιδομάτων, αυξήσεις σε φόρους ακίνητης περιουσίας κ.α. Ως αποτέλεσμα των αλλαγών αυτών είναι **η μείωση του εισοδήματος των πολιτών** (στα όρια ή και κάτω από τα όρια της φτώχειας) και του βιοτικού τους επιπέδου που αποφέρει την **σύγκρουση των διάφορων ομάδων της κοινωνίας.** Αυτό αφορά άμεσα το εστιατόριο καθώς οι πελάτες του προέρχονται κυρίως από την μεσαία τάξη και μια ενδεχόμενη μείωση της τάξης αυτής θα επέφερε μείωση του πελατολογίου του.

Από την άλλη, οι **νέες αλλαγές στις διαδικασίες και στους όρους χρηματοδότησης των κοινοτικών κονδυλίων** μέσω του ΕΣΠΑ, δίνουν στις επιχειρήσεις την ευχέρεια να χρηματοδοτήσουν τα επενδυτικά τους σχέδια χωρίς να είναι πάντα απαραίτητος ο τραπεζικός δανεισμός.

Το Κοινωνικό-πολιτισμικό Περιβάλλον.

Όντας τουριστική επιχείρηση, το εστιατόριο παρουσιάζει ενδιαφέρον και για το ευρωπαϊκό οικονομικό περιβάλλον. **Οι περισσότερες ευρωπαϊκές χώρες** και κυρίως αυτές με τις ισχυρές οικονομίες (όπως Γερμανία, Γαλλία, και Αγγλία,) **έχουν βγει από την οικονομική κρίση του 2009** και δείχνουν να έχουν ανακάμψει. Αυτό είναι πολύ σημαντικό καθώς το μεγαλύτερο ποσοστό των τουριστών στο νησί προέρχονται από τις χώρες αυτές, συμπεριλαμβανομένης και της Ιταλίας και είναι ζωτικής σημασίας για το νησί η οικονομική ανάπτυξη των χωρών αυτών. Παραδείγματος χάρη, την προηγούμενη τουριστική περίοδο η προσέλευση ξένων ιδιαιτέρως τουριστών στο νησί μειώθηκε σημαντικά λόγω της παγκόσμιας οικονομικής κρίσης. Επιπλέον αυτοί που ήρθαν, στην πλειοψηφία τους ζευγάρια και οικογένειες, εμφανίστηκαν πιο διστακτικοί στο θέμα του φαγητού και του ποτού σε σχέση με τις προηγούμενες τουριστικές περιόδους και πιο επιφυλακτικοί με τις συναλλαγές τους. Αν τις περασμένες τουριστικές περιόδους ο ξένος τουρίστας έτρωγε ανά άτομο ένα πρώτο πιάτο ένα κυρίως πιάτο και κατά περίπτωση επιδόρπιο, το καλοκαίρι του 2009 πήρε, ένα πρώτο πιάτο (ανά δύο άτομα), ένα κυρίως πιάτο ανά άτομο και κατά περίπτωση επιδόρπιο. Αυτό για το εστιατόριο σημαίνει:

4€ (λιγότερα ανά δύο άτομα)*35 άτομα (κατά μέσο όρο την ημέρα)= 70€ την ημέρα λιγότερα σε σχέση με τις προηγούμενες χρονιές.

Εύκολα γίνεται αντιληπτό πως η έξοδος των ευρωπαϊκών χωρών από την οικονομική κρίση θα βοηθήσει όλες τις τοπικές επιχειρήσεις .

Το Τεχνολογικό Περιβάλλον.

Το τεχνολογικό περιβάλλον της επιχείρησης χαρακτηρίζεται από την πλειάδα **νέων καινοτόμων προϊόντων που προσφέρουν χαμηλή ενεργειακή κατανάλωση σε συνδυασμό με πολλαπλές λειτουργίες και διευκολύνσεις για την επιχείρηση**. Έτσι μειώνεται η ετήσια ενεργειακή κατανάλωση των επιχειρήσεων αλλά και ο χρόνος που απαιτείται για την παραγωγή των προϊόντων τους.

Όπως είδαμε το εξωτερικό περιβάλλον του εστιατορίου περιλαμβάνει μια σειρά από παράγοντες που το επηρεάζουν, είτε άμεσα είτε έμμεσα. Έχοντας εντοπίσει τους σημαντικότερους από αυτούς τους παράγοντες, θεωρείτε απαραίτητο να γίνει μια πιο στενή παρακολούθηση της επιχείρησης για να εντοπισθούν τα ισχυρά και αδύνατα σημεία της, καθώς και ενδεχόμενες

ευκαιρίες και απειλές που προκύπτουν από το εξωτερικό της επιβάλλον. Αυτό θα γίνει με την SWOT ανάλυση.

7.3. Ανάλυση ανταγωνισμού.

Η οικονομική ανάπτυξη που γνώρισε το νησί, τα τελευταία σαράντα (40) χρόνια ώθησε τους κατοίκους του νησιού στην εγκατάλειψη των αγροτικών τους ασχολιών και στην δημιουργία τουριστικών επιχειρήσεων. Αυτό είχε ως αποτέλεσμα την αύξηση του ανταγωνισμού, στον τομέα των τουριστικών επιχειρήσεων. Αυτήν την στιγμή μόνο στην περιοχή της Λάκκας, μαζί με το εστιατόριο οι επιχειρήσεις που προσφέρουν φαγητό ξεπερνούν τις δεκαπέντε (15). Αν συνυπολογιστεί επίσης το γεγονός ότι οι επιχειρήσεις αυτές εξυπηρετούν κατά μέσω όρο 35 πελάτες ημερησίως, την στιγμή που είναι σε θέση να εξυπηρετήσουν κατά μέσω όρο τουλάχιστον τον διπλάσιο αριθμό πελατών, μπορεί να γίνει εύκολα αντιληπτό το εύρος του ανταγωνισμού που υπάρχει.

Επίσης τα προϊόντα που προσφέρει η επιχείρηση διαφοροποιούνται ελάχιστα από αυτά των ανταγωνιστών της καθώς οι τουρίστες προτιμούν να τρώνε φαγητά που να συνδέονται με το στίλ και την παράδοση του τόπου τον οποίο επισκέπτονται. Είναι δηλαδή ελάχιστα τα περιθώρια διαφοροποίησης του εστιατορίου από τους ανταγωνιστές του.

Τέλος ένα άλλο γεγονός στο οποίο πρέπει να αναφερθούμε είναι ότι στην περιοχή κοντά στο εστιατόριο υπάρχουν πολλά μαγαζιά που πουλούν σουβλάκια και έτοιμο φαγητό. Τα σουβλάκια και το έτοιμο φαγητό αποτελούν υποκατάστατα προϊόντα του φαγητού που προσφέρεται στα εστιατόρια και πολύς κόσμος μπορεί να τα προτιμήσει λόγω της χαμηλότερης τιμής τους.

7.4. Ανάλυση SWOT.

Με την SWOT ανάλυση επιχειρούμε να διεισδύσουμε στο εσωτερικό του εστιατορίου για να μπορέσουμε να προσδιορίσουμε τα αδύναμα και δυνατά στοιχεία του και να εντοπίσουμε έγκαιρα τις ενδεχόμενες απειλές και ευκαιρίες που προέρχονται από το εξωτερικό του περιβάλλον. Ο προσδιορισμός των δυνατοτήτων και αδυναμιών του εστιατορίου τους θα μας δώσει την δυνατότητα να μετατρέψουμε τις αδυναμίες του σε δυνατότητες και να βελτιώσουμε περισσότερο (αν χρειαστεί) τα δυνατά του στοιχεία. Από την άλλη ό έγκαιρος εντοπισμός των απειλών και των ευκαιριών της επιχείρησης θα την βοηθήσει να τις αντιμετωπίσει και να τις εκμεταλλευτεί κατάλληλα.

Οι δυνατότητες της Επιχείρησης.

Στοιχεία που χαρακτηρίζουν το εστιατόριο είναι:

1. **Η καλή ποιότητα των προϊόντων που προσφέρει.** Πολιτική του εστιατορίου είναι να μην παραπλανεί τους πελάτες του με προϊόντα κατώτερα από αυτά για τα οποία πληρώνουν. Γι' αυτό και δύνεται μεγάλη έμφαση στην ποιότητα των προϊόντων και των πρώτων υλών και στον τρόπο συντήρησής τους.

2. **Ο άνετος και φιλόξενος χώρος του κήπου.** Ο χώρος που βρίσκεται η τραπεζαρία περικλείεται από φυτά και λουλούδια που σε συνδυασμό με την παραδοσιακή Ελληνική μουσική βοηθούν τους πελάτες να νοιώσουν οικεία με το περιβάλλον.

3. **Η επαγγελματική εμπειρία των εργαζόμενων** σε βασικά τμήματα της επιχείρησης όπως είναι η κουζίνα και το σέρβις. Ο μάγειρας του εστιατορίου έχει πολλά χρόνια εμπειρίας πάνω στην μαγειρική και στον τρόπο λειτουργίας της κουζίνας. Έτσι μπορεί να εγγυάται την ποιότητα των πιάτων, να εκπαιδεύει τους βοηθούς του και να ελέγχει τον τρόπο λειτουργίας της κουζίνας για την αποφυγή λαθών και ατυχημάτων. Στον τομέα του σέρβις το μεγάλο πλεονέκτημα είναι ότι τα άτομα που απασχολεί η επιχείρηση δεν έχουν αλλάξει για ένα σημαντικό αριθμό τουριστικών περιόδων. Αυτό έχει ως αποτέλεσμα την καλύτερη δυνατή συνεργασία μεταξύ τους, καθώς και την δημιουργία φιλικών σχέσεων με τους πελάτες.

4. **Η φήμη του εστιατορίου.** Η υψηλή ποιότητα των προϊόντων του εστιατορίου, η περεταίρω βελτίωση του περιβάλλοντος του κήπου η απασχόληση των ίδιων ατόμων και η σωστή τιμολόγηση των προϊόντων, διαχρονικά έχουν δημιουργήσει μια συγκεκριμένη αντίληψη των πελατών για το εστιατόριο. Η εικόνα αυτή είναι θετική και αποτελεί την φήμη του εστιατορίου.

5. **Προοπτικές ανάπτυξης.** Παρ' όλα τα παραπάνω η επιχείρηση θα μπορούσε να βελτιώσει την εικόνα της και να μειώσει το συνολικό κόστος παραγωγής των προϊόντων της σε θεαματικά επίπεδα με την δημιουργία του κατάλληλου επενδυτικού σχεδίου.

6. Τέλος αξίζει να σημειωθεί πως **η επιχείρηση δεν επιβαρύνεται με υποχρεώσεις σε δάνεια τραπεζών** ή άλλου είδους υποχρεώσεις σε τρίτους.

Αδυναμίες.

Στοιχεία της επιχείρησης που χρήζουν βελτίωσης είναι:

1. **Αργή παράδοση φαγητών.** Παρατηρείται συχνά από τους πελάτες του εστιατορίου μια μικρή καθυστέρηση του φαγητού τους, ειδικά τους μήνες με την περισσότερη προσέλευση τουριστών στο νησί (Αύγουστο και Σεπτέμβρη), με αποτέλεσμα να μην μένουν πλήρως ευχαριστημένοι από τις υπηρεσίες που τους προσφέρονται. Αυτό οφείλεται κατά κύριο λόγο στα

αργά και μικρής χωρητικότητας μηχανήματα που διαθέτει η επιχείρηση. Μία αντικατάσταση των παλιών μηχανημάτων με καινούρια είναι πλέον επιβεβλημένη.

2. **Ανεπάρκεια προσωπικού.** Η αντικατάσταση των παλιών μηχανημάτων με καινούρια θα επιτάχυνε και θα βελτίωνε την λειτουργία της κουζίνας. Για να υπάρχει όμως ομοιογένεια στους δύο τομείς της επιχείρησης θα χρειαστεί και στο σέρβις η προσθήκη ενός ακόμα εργαζόμενου που θα βοηθούσε στην καλύτερη εξυπηρέτηση των πελατών.

3. **Υψηλό κόστος παραγωγής.** Αυτή είναι και η μεγαλύτερη αδυναμία του εστιατορίου. Το κόστος παραγωγής και λειτουργίας του είναι πολύ υψηλό. Αυτό οφείλετε στο γεγονός ότι βρίσκετε σε νησί. Έτσι η επιχείρηση έχει να αντιμετωπίσει:

- Τις *μονοπωλιακές τάσεις* που επικρατούν σε διάφορες πρώτες ύλες όπως το κρέας, στο νησί.
- Την γενική *αύξηση των τιμών των πρώτων υλών από τα μεταφορικά έξοδα* που επιβαρύνουν τους προμηθευτές και καταλήγουν στις τιμές των προϊόντων τους.

Ένα ακόμα βάρος για την επιχείρηση είναι το *κόστος του ηλεκτρικού ρεύματος*. Έχει υπολογισθεί πως το ετήσιο κόστος της επιχείρησης για ρεύμα ξεπερνάει τα 3.000 € από το οποίο το περισσότερο αφορά την τουριστική περίοδο, καθώς το χειμώνα η επιχείρηση δεν δουλεύει.

Τέλος η απασχόληση αξιόπιστου και υψηλού επιπέδου εργατικού δυναμικού (κύριος του μάγειρα) επιβαρύνει την επιχείρηση με ιδιαίτερα *υψηλό κόστος εργασίας*. Παρ' όλα αυτά η πεποίθηση της διοίκησης είναι να μην κάνει περικοπές στο εργατικό κόστος αλλά να επενδύσει στις εμπειρίες των βοηθών του μάγειρα έτσι ώστε να μπορέσουν κάποια στιγμή να αναλάβουν τον έλεγχο της κουζίνας από μόνοι τους.

Απειλές.

Οι απειλές που μπορεί να πλήξουν οικονομικά την επιχείρηση προέρχονται κυρίως από το εξωτερικό περιβάλλον της. Τέτοιες απειλές είναι οι παρακάτω:

1. **Αύξηση του ΦΠΑ και των υπόλοιπων φόρων με το νέο φορολογικό νομοσχέδιο.** Επέρχεται αύξηση στις τιμές όλων των πρώτων υλών που αγοράζει η επιχείρηση, αυξάνοντας έτσι το συνολικό κόστος της και μειώνοντας τα κέρδη.

2. **Μείωση της αγοραστικής ικανότητας των Ελλήνων τουριστών.** Με το νέο φορολογικό νομοσχέδιο πολλοί Έλληνες τουρίστες δεν θα είναι σε θέση να πάνε διακοπές την νέα τουριστική περίοδο. Επίσης αυτοί που θα πάνε διακοπές θα εμφανισθούν πιο συγκρατημένοι στο ξόδεμα των

χρημάτων τους σε σχέση με την προηγούμενη τουριστική περίοδο. Αυτό σημαίνει με άλλα λόγια μείωση του πελατολογίου της επιχείρησης.

3. **Αύξηση των επιτοκίων των τραπεζικών χορηγήσεων.** Την τρέχουσα οικονομική συγκυρία οι τράπεζες δεν είναι διατεθειμένες να χορηγήσουν δάνεια σε επιχειρήσεις καθώς θέλουν να εξασφαλίσουν ρευστότητα στους κόλπους τους. Επίσης φοβούνται τα προβληματικά δάνεια. Έτσι προβλέπεται αύξηση των επιτοκίων των χορηγήσεων, κάνοντας την πρόσβαση του εστιατορίου σε χρηματοδότηση πιο δύσκολη και πιο επικίνδυνη.

4. **Υψηλός ανταγωνισμός** με υψηλό αριθμό επιχειρήσεων εστίασης για τα δεδομένα της περιοχής. Η οικονομική ανάπτυξη που γνώρισε το νησί, τα τελευταία σαράντα (40) χρόνια ώθησε τους κατοίκους του νησιού στην εγκατάλειψη των αγροτικών τους ασχολιών και στην δημιουργία τουριστικών επιχειρήσεων. Αυτό είχε ως αποτέλεσμα την αύξηση του ανταγωνισμού, στον τομέα των τουριστικών επιχειρήσεων. Μόνο στην περιοχή της Λάκκας, οι επιχειρήσεις που προσφέρουν φαγητό αυτή τη στιγμή ξεπερνούν τις δεκαπέντε (15). Έτσι το μερίδιο αγοράς του κάθε εστιατορίου είναι σχετικά μικρό και αυξάνεται με αργούς ρυθμούς.

Ευκαιρίες.

Ας δούμε τώρα τις ευκαιρίες που προσφέρονται στο εστιατόριο, που αν τις αξιοποιήσει σωστά θα μπορούσε να βγει κερδισμένη από την κρίση.

1. **Αύξηση της αγοραστικής ικανότητας των Βρετανών τουριστών** που έρχονται στο νησί. Η Βρετανία έχει ξεπεράσει την παγκόσμια κρίση του 2009 και σε συνδυασμό με την ισοτιμία Λίρας-Ευρώ δίνεται στην διεύθυνση του εστιατορίου η προσδοκία πως την φετινή τουριστική περίοδο δεν θα υπάρξουν τα φαινόμενα της περσινής.

2. Ο **περεταίρω καλλωπισμός του κήπου και η βελτίωση της γενικής εικόνας του εστιατορίου.** Αν και η εικόνα του εστιατορίου είναι πολύ καλή, η διεύθυνση πιστεύει πως θα μπορούσε να βελτιωθεί σημαντικά.

3. **Χρηματοδότηση μέσω ΕΣΠΑ.** Όπως είπαμε και προηγουμένως η κυβέρνηση ετοιμάζει αλλαγές στον τρόπο άντλησης των κοινοτικών κονδυλίων, στις προϋποθέσεις και στα κριτήρια επιλογής των προς επιχορήγηση επιχειρήσεων. Αυτό αποτελεί μια μεγάλη ευκαιρία για το εστιατόριο, να αντλήσει κεφάλαια για την χρηματοδότηση τυχόν επενδυτικών σχεδίων που επιθυμεί να πραγματοποιήσει.

4. **Μείωση του κόστους παραγωγής.** Μειώνοντας η επιχείρηση τις ενεργειακές της απαιτήσεις και να προμηθευτεί τις βασικές πρώτες ύλες της από άλλες περιοχές όπως η Ήπειρος, μπορεί να μειώσει δραστικά το κόστος παραγωγής των προϊόντων της.

Στον καλύτερο προσδιορισμό των τρόπων με τους οποίους θα μετατρέψει, το εστιατόριο τις απειλές που δέχεται σε ευκαιρίες και θα εκμεταλλευτεί αποτελεσματικότερα τις νέες ευκαιρίες του περιβάλλοντός του θα μας βοηθήσει σημαντικά ο πίνακας 8

Δυνατότητες	Αδυναμίες
<ol style="list-style-type: none"> 1. Η καλή ποιότητα των προϊόντων 2. Ο άνετος και φιλόξενος χώρος 3. Η επαγγελματική εμπειρία των εργαζόμενων 4. Η φήμη του εστιατορίου 5. Προοπτικές ανάπτυξης 6. Δεν επιβαρύνεται με υποχρεώσεις 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Αργή παράδοση φαγητών 2. Ανεπάρκεια προσωπικού 3. Υψηλό κόστος παραγωγής 4. Ενεργειακές ανάγκες 5. Υψηλό κόστος εργασίας
Ευκαιρίες	Απειλές
<ol style="list-style-type: none"> 1. Αύξηση της αγοραστικής ικανότητας των Βρετανών τουριστών 2. Βελτίωση της εικόνας του εστιατορίου 3. Χρηματοδότηση μέσω ΕΣΠΑ 4. Μείωση του κόστους παραγωγής 5. Μείωση των ενεργειακών αναγκών 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Αύξηση του ΦΠΑ και των υπόλοιπων φόρων 2. Μείωση της αγοραστικής ικανότητας των Ελλήνων τουριστών 3. Αγνεία για την συμπεριφορά των ξένων τουριστών 4. Αύξηση των επιτοκίων των τραπεζικών χορηγήσεων 5. Υψηλός ανταγωνισμός

Πίνακας 8 Δυνατότητες, Αδυναμίες, Ευκαιρίες και Απειλές του Εστιατορίου "Πουνέντες"

Αντίληψη της διεύθυνσης, σε αυτό το σημείο είναι να μειωθούν οι τρεις από τις πέντε αδυναμίες του εστιατορίου και να μετατραπούν σε δυνατότητες.. Αυτές είναι το υψηλό κόστος παραγωγής, οι ενεργειακές ανάγκες και η αργή παράδοση των φαγητών στους πελάτες. Οι άλλες δύο αδυναμίες είναι αντικρουόμενες. Δεν μπορεί να προσληφθεί επιπλέον προσωπικό όταν θεωρείται υψηλό το εργατικό κόστος της επιχείρησης και πρόθεση της διεύθυνσης είναι να το διατηρήσει, τουλάχιστον σε σταθερά επίπεδα για αυτήν την χρονιά.

Για να μετατρέψει τις αδυναμίες που προαναφέραμε σε δυνατότητες, να βελτιώσει τις ήδη υπάρχουσες και εκμεταλλευτεί τις ευκαιρίες που της παρουσιάζονται, μειώνοντας έτσι της απειλές,

προτείνεται στην διεύθυνση η πραγματοποίηση ενός επενδυτικού σχεδίου. Το επενδυτικό αυτό σχέδιο θα πρέπει να είναι πολύ συγκεκριμένο και να έχει ως στόχο τις προσδοκίες της διεύθυνσης να μειώσει τις αδυναμίες και τις απειλές του εστιατορίου και να τις μετατρέψει σε δυνατότητες και ευκαιρίες.

7.5. Προσδιορισμός του Επενδυτικού Σχεδίου.

Το επενδυτικό σχέδιο θα αφορά:

- Την αγορά μηχανολογικού εξοπλισμού για την κουζίνα, για την αντικατάσταση του παλιού.
- Την αγορά ανεκκλύμενης πέργολας και ανεμιστήρων για τον κήπο και περίφραξη του περιμετρικά με φράχτη. Σκοπός είναι η πιο ευχάριστη παραμονή μέσα σε αυτόν.
- Την βελτίωση του φωτισμού του εστιατορίου.
- Την αγορά ιδικών πινακίδων για τη βελτίωση της διαφήμισης του εστιατορίου και
- Την εγκατάσταση φωτοβολταϊκών συστημάτων για της παραγωγή και πώληση ηλεκτρικής ενέργειας στη ΔΕΗ, μειώνοντας έτσι δραστικά το ενεργειακό κόστος της επιχείρησης.

Αγοράζοντας νέο μηχανικό εξοπλισμό, το εστιατόριο θα μπορέσει να μειώσει το κόστος παραγωγής των προϊόντων του, μειώνοντας δραστικά τις ενεργειακές του απαιτήσεις. Με την βελτίωση του φωτισμού μέσα και έξω από τον κήπο, την εγκατάσταση φράχτη περιμετρικά του κήπου και τοποθέτηση ιδικών πινακίδων περιμετρικά του εστιατορίου βελτιώνεται η συνολική εικόνα της επιχείρησης και γίνεται πιο ελκυστική στους πελάτες. Τέλος η τοποθέτηση φωτοβολταϊκών συστημάτων δεν θα μειώσει απλά το ενεργειακό κόστος του εστιατορίου, αλλά ουσιαστικά θα το μετατρέψει σε έσοδο καθώς θα μπορεί να είναι ενεργοποιημένο και τους μήνες που το εστιατόριο δεν θα δουλεύει.

Το Κόστος του Επενδυτικού Σχεδίου.

Για να βρεθεί το κόστος του επενδυτικού σχεδίου προσπαθήθηκε να γίνει μία έρευνα αγοράς⁶⁵ πάνω σε τιμές προϊόντων που αφορούσαν εξοπλισμό κουζίνας, φωτοβολταϊκά συστήματα, συστήματα εξαερισμού κ.α. Πιο συγκεκριμένα:

- Για τον εξοπλισμό της κουζίνας⁶⁶ η επιχείρηση θα χρειαστεί να ξοδέψει περίπου στα 40.000,00 €.

⁶⁵ Ζητήθηκαν από προμηθευτές εξοπλισμού κέντρων εστίασης προσφορές που είχαν δώσει σε πελάτες τους. Στις περισσότερες περιπτώσεις η απάντηση ήταν αρνητική για ευνόητους λόγους, σε άλλες περιπτώσεις όμως λάβαμε μέσω fax μία με δύο προσφορές, ενώ σε άλλες προσφέρθηκαν να μας δώσουν τιμές από μερικά προϊόντα τους τηλεφωνικώς.

- Για την βελτίωση της ατμόσφαιρας στον κήπο και την βελτίωση της διαφήμισης με πινακίδες περιμετρικά του εστιατορίου, θα χρειαστεί να ξοδευτούν αναλυτικά:

- Για 3 ανεμιστήρες (βιομηχανικού τύπου)⁶⁷: 785,40 €
- Για 5 ξύλινους φράχτες⁶⁸, για την περίφραξη του χώρου: 297,50 €
- Για την αγορά ανελκόμενης πέργολας μήκους 100 μ² που θα αποτελείται από τρία κομμάτια: 14.000 €
- Για την βελτίωση του φωτισμού⁶⁹ του εστιατορίου: 2000,00 €
- Για 2 αναλόγια⁷⁰ καταλόγων: 280,80 €
- Για 4 ξύλινες πινακίδες⁷¹ με φωτοβολταϊκό συλλέκτη: 1094,80 €
- Τέλος για μια εντομοπαγίδα⁷²: 297,50 €

Συνολικά αυτά θα κοστίσουν στην επιχείρηση: 18.475,20 €.

- Η αγορά φωτοβολταϊκών⁷³ με ισχύ μέχρι 10 KWp, θα παράγει υποθετικά το 150% από τις ενεργειακές ετήσιες ανάγκες της επιχείρησης. Το υπόλοιπο 50% της ενέργειας που παράγονται θα πωλούνται στην Δ.Ε.Η. με σκοπό της είσπραξη εσόδων. Η συνολική επένδυση σε φωτοβολταϊκά συστήματα κοστίζει:

10KWp (που αποτελεί την ισχύ των φωτοβολταϊκών) * 4,50 €⁷⁴ (το κόστος επένδυσης/Wp)

Που μας κάνει: 45.000 €.

Το συνολικό κόστος της επένδυσης είναι: 103.475,20 €. Το ποσό αυτό θα αποτελέσει το κεφάλαιο το οποίο η διεύθυνση του εστιατορίου θα χρειαστεί να χρηματοδοτήσει για να βελτιώσει της προαναφερθείσες αδυναμίες και αλλά και να εκμεταλλευτεί τις ευκαιρίες που του παρουσιάζονται.

⁶⁶ Πηγή από προσφορά Α. και Π. Βαρανάκης Ο.Ε. Εισαγωγές, Κατασκευές Μηχανημάτων, Εξοπλισμού Χώρων Μαζικής Εστίασης. Περιστέρι 18.09.2009. Το σύνολο της προσφοράς έχει στρογγυλοποιηθεί προς τα πάνω. Βλέπετε παράρτημα.

⁶⁷ Πηγή: COLORATO summer solutions (μοντέλο: COLORATO CLF-26SW). Υπολογίζεται ΦΠΑ 19%

⁶⁸ Πηγή: από τοπικό ξυλουργείο. Υπολογίζεται ΦΠΑ 19%

⁶⁹ Υποθετική τιμή.

⁷⁰ Πηγή: Gastronomy Accessories (Hotels, Restaurants, Café, Bars) είδος TP-402. Τιμή με ΦΠΑ 19%

⁷¹ Πηγή: Gastronomy Accessories (Hotels, Restaurants, Café, Bars) είδος: TG-201 Τιμή με ΦΠΑ 19%

⁷² Πηγή: P.C.S. Hellas (Pest, Control, Services) μοντέλο VECTOR PLASMA ONE Τιμή με ΦΠΑ 19%

⁷³ Πηγή: Από Σύνδεσμος Εταιριών Φωτοβολταϊκών www.helapco.gr (Ένας πρακτικός οδηγός για επενδύσεις σε φωτοβολταϊκούς σταθμούς). <http://www.φωτοβολταικα.com/investmentguide0309.pdf>.

⁷⁴ Πηγή: Σύνδεσμος Εταιριών Φωτοβολταϊκών. <http://www.φωτοβολταικα.com/investmentguide0309.pdf>

7.6. Χρηματοδότηση της επένδυσης.

Επιλογή της χρηματοδότησης.

Η επιχείρηση όντας μικρή σε μέγεθος, δεν είναι σε θέση να αντλήσει κεφάλαια από τις κεφαλαιαγορές και τις χρηματαγορές. Γι' αυτό το λόγο πηγές άντλησης των κεφαλαίων που χρειάζεται είναι το τραπεζικό σύστημα και τα επιδοτούμενα προγράμματα.. Επίσης υποθέτουμε πως το εστιατόριο κατέχει σε τραπεζικό λογαριασμό 20.000€, τα οποία μπορεί να χρησιμοποιήσει αν αυτό κριθεί απαραίτητο. Το ερώτημα είναι αν η επιχείρηση χρηματοδοτήσει την επένδυσή της με επιχειρηματικό δάνειο ή με χρηματοδοτική μίσθωση. Γι' αυτό και θα γίνει μια μικρή σύγκριση των δύο μορφών χρηματοδότησης.

Η σύγκριση θα γίνει με τον εντοπισμό των χαρακτηριστικών της κάθε χρηματοδότησης και την σύγκριση των χαρακτηριστικών αυτών μεταξύ τους, για να δούμε σε ποια σημεία υπερτερεί η μία της άλλης.

Με το επιχειρηματικό δάνειο:

- Το ποσοστό της χρηματοδότησης μπορεί να φτάσει μέχρι και το 100% της επένδυσης.
- Η διάρκεια του δανείου μπορεί να φτάσει τα 15 χρόνια.
- Μικρότερο κόστος χρηματοδότησης σε σχέση με το αντίστοιχο κόστος του leasing. Δηλαδή οι συνολικοί τόκοι που θα πληρώσει η επιχείρηση να είναι λιγότεροι από το σύνολο των μισθωμάτων μέσω leasing. Το επιτόκιο του δανείου αρχίζει από 6% ενώ τα επιτόκια για το leasing αρχίζουν από 5-6%, που είναι το euribor συν το περιθώριο το οποίο ξεκινά από 2,5%.
- Με βάση την πιστοληπτική ικανότητα του επιχειρηματία ρυθμίζεται το ύψος του επιτοκίου.
- Ο δανειολήπτης υποχρεούται να υποθηκεύσει μέρος των περιουσιακών του στοιχείων, με αντικειμενική αξία που να καλύπτει την αξία της χρηματοδότησης σε ποσοστό 120-130%.

Στην περίπτωση του leasing έχουμε:

- Χρηματοδότηση της επένδυσης μέχρι 100%.
- Διάρκεια χρηματοδότησης κυμαίνεται στα 3 με 5 χρόνια αλλά μπορεί να αναπροσαρμοστεί κατά το τέλος της μίσθωσης αν το επιθυμεί ο μισθωτής.
- Τα μισθώματα θεωρούνται ως δαπάνες για της επιχείρηση και μειώνουν το φορολογητέο εισόδημά της.
- Σε αντίθεση με τα δάνεια, εδώ δεν χρειάζεται κανένα είδος υποθήκης.
- Η επιχείρηση μπορεί να έχει κάποια έκπτωση από τον προμηθευτή της, καθώς θα μπορεί να τον πληρώσει μετρητοίς.

- Σύνδεση του leasing με τον αναπτυξιακό νόμο.
- Με το τέλος της μίσθωσης η επιχείρηση μπορεί να αποκτήσει την κυριότητα του εξοπλισμού.

Το θέμα της υποθήκης στο επιχειρηματικό δάνειο προβληματίζει την διεύθυνση της επιχείρησης, καθώς δεν επιθυμεί την δέσμευση και υποθήκη των περιουσιακών της στοιχείων. Από την άλλη, πέρα από τα υπόλοιπα πλεονεκτήματα της leasing χρηματοδότησης, το ενδεχόμενο να επιδοτηθεί η επένδυση με κάποιο επιδοτούμενο πρόγραμμα θα μειώσει το κόστος των μισθωμάτων.

Ένας άλλος τρόπος χρηματοδότησης είναι τα κονδύλια από το ΕΣΠΑ, χωρίς την διαμεσολάβηση του οποιουδήποτε είδους χρηματοδότησης μέσω τράπεζας. Ελέγχοντας τα προγράμματα εντοπίστηκε το «**Πρόγραμμα Ενίσχυσης Υφιστάμενων Επιχειρήσεων Των Κλάδων Μεταποίησης-Εμπορίου-Τουρισμού-Υπηρεσιών**»⁷⁵.

Στόχοι του προγράμματος όπως αναγράφονται στην ιστοσελίδα είναι:

- Στον εκσυγχρονισμό της λειτουργίας και της διοίκησης των επιχειρήσεων.
- Στον εκσυγχρονισμό της παραγωγικής διαδικασίας.
- Στην αναβάθμιση της ποιότητας των παρεχομένων υπηρεσιών.
- Στην εξασφάλιση λειτουργίας επιχειρήσεων με μεθόδους φιλικότερες προς το περιβάλλον.
- Στον εμπλουτισμό, τη διαφοροποίηση και ανάπτυξη των παρεχομένων υπηρεσιών στον τομέα του τουρισμού.
- Στην ανάπτυξη της Καινοτομίας.
- Στην εισαγωγή τεχνολογιών Πληροφορικής.

Στον τομέα του τουρισμού το χαμηλότερο **ποσό της συνολικής επένδυσης**, πρέπει να είναι τουλάχιστον 30.000 €, ενώ το υψηλότερο δεν θα πρέπει να ξεπερνάει τα 250.000 €.

Οι προϋποθέσεις συμμετοχής των επιχειρήσεων, είναι οι ακόλουθες:

- Να είναι εγκατεστημένες στην ελληνική Επικράτεια.
- Να έχουν συμπληρώσει δύο (2) τουλάχιστον πλήρεις δωδεκάμηνες και κλεισμένες διαχειριστικές χρήσεις.
- Να λειτουργούν με νομική μορφή ατομικής επιχείρησης ή Ο.Ε. ή Ε.Ε. ή Ε.Π.Ε. ή Α.Ε.
- Ο μέσος ετήσιος κύκλος εργασιών τριετίας τους να κυμαίνεται από 25.000 € μέχρι 10.000.000 € (για τις επιχειρήσεις στον κλάδο του τουρισμού).

⁷⁵ Πηγή: <http://www.ependyseis.gr/sub/mtey/taytotita.htm>.

- Να απασχολούσαν λιγότερους από 50 εργαζόμενους (σε Ετήσιες Μονάδες Εργασίας ΕΜΕ) κατά το 2008 και
- Να μην εκκρεμεί εις βάρος τους διαδικασία ανάκτησης παλαιάς κρατικής ενίσχυσης.

Μέσα στις **επιλέξιμες δαπάνες** του προγράμματος συμπεριλαμβάνονται η αγορά και εγκατάσταση μηχανολογικού εξοπλισμού αλλά και φωτοβολταϊκών συστημάτων. Μόνο που στην περίπτωση των φωτοβολταϊκών συστημάτων δαπάνη θεωρείται επιλέξιμη όταν μπορεί να καλύπτει μέχρι και 20% περισσότερη παραγωγή ηλεκτρικού ρεύματος από την ετήσια που απαιτούν οι ανάγκες της επιχείρησης⁷⁶. Αυτό σημαίνει πως θα πρέπει να μειωθεί η συνολική παραγωγή ενέργειας, από 150% στα 120%. Άρα, από σύστημα φωτοβολταϊκών με ισχύ 10KWp θα πάει σε σύστημα με 8KWp, που θα κοστίζει:

$$8KWp * 4,5 \text{ €/KWp} = \mathbf{36.000 \text{ €}}$$

και θα μειώσει την επένδυση από **103.475,20 €** σε **94.475,20 €**.

Σύμφωνα με τα στοιχεία της ιστοσελίδας <http://www.ependyseis.gr/sub/mtey/mtey.htm> συνολικό κόστος της επένδυσης για την περιοχή των Ιονίων Νήσων μπορεί να επιχορηγηθεί με 65% του κεφαλαίου. Άρα τα κεφάλαια που μπορεί να αντλήσει η επιχείρηση από τα κοινοτικά προγράμματα είναι:

$$94.475,20 \text{ €} * 65\% = \mathbf{61.408,88 \text{ €}}$$

Το υπόλοιπο ποσό θα αποτελέσει την **Ίδια Συμμετοχή** που θα πρέπει να καταβάλει το ίδιο το εστιατόριο. Το ποσό της Ίδιας Συμμετοχής (**33.066,32 €**) όμως η επιχείρηση δεν μπορεί να το βρει άμεσα. Έτσι αποφασίζεται, η επένδυση να χρηματοδοτηθεί μέσω **leasing** από κάποια τράπεζα, ενώ παράλληλα να ενταχθεί στο πρόγραμμα του ΕΣΠΑ. Έτσι το ποσό που θα καλύψει η επιχείρηση σύμφωνα με το πρόγραμμα θα είναι :

$$94.475,20 \text{ €} * 20\% = \mathbf{18.895,04 \text{ €}}$$

Το υπόλοιπο ποσό του κεφαλαίου που είναι:

$$94.475,20 * 15\% = \mathbf{14.171,28 \text{ €}}$$

θα αποτελέσει τον **τραπεζικό δανεισμό** στον οποίο θα προσφύγει η επιχείρηση αφού γίνει αποδεκτό το σχέδιο επένδυσής της.

⁷⁶ Πηγή: www.ependyseis.gr

Αυτό θα πει πως η επιχείρηση θα χρειαστεί να πάει σε μια τράπεζα για να αρχίσει τη διαδικασία εισαγωγής του επενδυτικού σχεδίου στο κατάλληλο πρόγραμμα του ΕΣΠΑ και να πραγματοποιήσει την χρηματοδότηση.

Πραγματοποίηση της χρηματοδότησης.

Η διεύθυνση επιλέγει την Τράπεζα Πειραιώς, καθώς είχε χρηματοδοτηθεί παλαιότερα από την εν' λόγω τράπεζα, ο καταθετικός λογαριασμός που διαθέτει είναι της Τράπεζας Πειραιώς και αποτελεί μια από τις κυρίαρχες τράπεζες⁷⁷ σε επιχειρηματικά δάνεια. Μέσω της συνεργασίας αυτής η επιχείρηση μπορεί να λάβει καλύτερης μεταχείρισης όσον αφορά τους όρους της χρηματοδότησης μέσω leasing.

Προσκόμιση της επενδυτικής πρότασης.

Η διεύθυνση του εστιατορίου, προσδιορίζει την Γεωγραφική Ζώνη που θα πραγματοποιηθεί η επένδυσή, τις «επιλέξιμες ενέργειες» και «επιλέξιμες δαπάνες» της μέσω της οικονομοτεχνικής μελέτης. Στη συνέχεια προσκομίζει στην τράπεζα την οικονομοτεχνική μελέτη και την επενδυτική της πρόταση μέσω του «Εντύπου Υποβολής». Αυτό περιέχει:

- την Αίτηση,
- ένα Ερωτηματολόγιο,
- τα τυπικά δικαιολογητικά συμμετοχής και
- τη καταγραφή των τυπικών δικαιολογητικών σε μορφή λίστας.

Να σημειωθεί πως η τράπεζα κατέχει αρχείο για την οικονομική κατάσταση και πορεία της επιχείρησης, καθώς συνεργάζονται από την στιγμή της σύστασής του εστιατορίου.

Η αξιολόγηση της επενδυτικής πρότασης.

Η επενδυτική πρόταση θα αξιολογηθεί από την Τράπεζα, την Δευτεροβάθμια Επιτροπή Αξιολόγησης και την Επιτροπή Ενστάσεων σε τρία (3) στάδια αξιολόγησης, τα οποία είναι:

1. Αξιολόγηση της επενδυτικής πρότασης από την τράπεζα.
2. Έλεγχος της Αξιολόγησης από τη Δευτεροβάθμια Επιτροπή Αξιολόγησης.
3. Έλεγχος διαθεσιμότητας απαιτούμενων πόρων και οριστικοποίηση της κατάστασης των προς χρηματοδότηση επενδύσεων.

⁷⁷ Πηγή: Kathimerini.gr http://news.kathimerini.gr/4dcgi/ w_articles_economy_2_01/02/2009_301682

Μετά την αξιολόγηση γνωστοποιείται το αποτέλεσμα της αξιολόγησης στην διεύθυνση του εστιατορίου και ακολουθεί η πρόσκληση για υπογραφή συμβάσεων.

Έναρξη υλοποίησης της επένδυσης.

Ως ημερομηνία έναρξης και υλοποίησης της επένδυσης ορίζεται η ημερομηνία υπογραφής των συμβάσεων που αφορούν την επιδότηση. Παράλληλα υπογράφεται και η σύμβαση της χρηματοδότησης μέσω leasing.

Η σύμβαση της χρηματοδότησης μέσω leasing θα αναγράφει το κεφάλαιο της χρηματοδότησης που θα είναι **14.171,28 €**, την υπολειμματική αξία του εξοπλισμού μετά το πέρας της σύμβασης το οποίο υποθέτουμε ότι θα ανέρχεται στα **4.000 €** και στην διάρκεια της χρηματοδότησης που ορίζεται στα **τέσσερα (5) έτη**. Επίσης θα αναγράφονται το επιτόκιο της χρηματοδότησης που θα είναι **7%** και το συνολικό ποσό των μισθωμάτων θα ανέρχεται **15.875,95 €** και θα **καταβληθεί σε 10 εξαμηνιαίες δόσεις**. Αναλυτικά η τελική τιμή του δανειοδοτούμενου κεφαλαίου υπολογίζεται από τον τύπο⁷⁸ $C_n = C_0(1+i)^n$ όπου:

- C_n Η τελική αξία του κεφαλαίου.
- C_0 Η παρούσα αξία του κεφαλαίου
- i Το επιτόκιο και
- n Η διάρκεια της χρηματοδότησης.

Άρα θα έχουμε:

$$14.171,28 * (1+0,07)^5 = 19.875,95 \text{ €}$$

Αφαιρώντας την υπολειμματική αξία θα έχουμε:

$$19.875,95 - 4.000 = 15.875,95 \text{ €}$$

Που είναι το ποσό των μισθωμάτων το οποίο θα καταβάλλεται σε 10 εξαμηνιαίες δόσεις με το ποσό των:

$$15.875,95 / 10 = 1.587,59 \text{ €}$$

Η κάθε μία από αυτές.

⁷⁸ Πηγή: βιβλίο (ΘΑΝΟΣ, ΓΕΩΡΓΙΟΣ Α.; ΚΙΟΧΟΣ, ΠΕΤΡΟΣ Α.; ΠΑΠΑΝΙΚΟΛΑΟΥ, ΓΕΩΡΓΙΟΣ Δ. ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗ ΤΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ, 2002, σ. 51)

Από την στιγμή που έχουν εγκριθεί επιδότηση και leasing και έχουν υπογραφεί οι συμβάσεις, το εστιατόριο μπορεί να πραγματοποιήσει την επένδυση. Δηλαδή να αγοράσει τον εξοπλισμό που επιθυμεί και να πραγματοποιήσει την ανακαίνιση.

Καταβολή της επιδότησης.

Προτού χορηγηθεί η επιδότηση θα χρειαστεί να πραγματοποιηθούν από την τράπεζα δύο επιτόπιοι έλεγχοι που σκοπό έχουν την εξασφάλιση θεμάτων που έχουν να κάνουν με την καταβολή της ίδιας συμμετοχής από τους επενδυτές και την πραγματοποίηση των επιδοτούμενων δαπανών. Ο πρώτος έλεγχος γίνεται όταν έχει εγκατασταθεί τουλάχιστον το 50% του εξοπλισμού της επενδυτικής πρότασης και την δεύτερη φορά όταν έχει εγκατασταθεί πλήρως και έχει ολοκληρωθεί το επενδυτικό σχέδιο.

Αφού πραγματοποιηθεί ο πρώτος έλεγχος και διαπιστωθεί από την τράπεζα πως τηρούνται όλες οι προϋποθέσεις που έχουν οριστεί από της σύμβαση, καταβάλλεται στην επιχείρηση το 50% της επιχορήγησης. Η πρώτη καταβολή θα πρέπει να γίνει σε χρονικό διάστημα 10 ημερών από το τέλος του ελέγχου. Τέλος η δεύτερη καταβολή θα πραγματοποιηθεί σε διάστημα 20 εργάσιμων ημερών από την ολοκλήρωση και του δεύτερου ελέγχου και την έκδοση **Βεβαίωσης Ολοκλήρωσης** της επένδυσης.

Ολοκλήρωση της επένδυσης.

Η καταβολή και της δεύτερης δόσης σημαίνει και το τέλος της επένδυσης. Σημαίνει πως η εγκατάσταση του εξοπλισμού στην επιχείρηση έχει στεφθεί με επιτυχία. Κάνοντας έναν απολογισμό, βλέπουμε πως η επιχείρηση κατάφερε να πραγματοποιήσει το επενδυτικό της σχέδιο, αφενός λόγω της καλής της οικονομικής της εικόνας, αφετέρου γιατί προγραμματίσει σωστά την χρηματοδότηση της επένδυσης αυτής.

Παρ' όλα αυτά ένα σαφές μειονέκτημα του τρόπου χρηματοδότησης που επιλέξαμε είναι ότι στο τέλος του επενδυτικού σχεδίου, η επιχείρηση έχει πολύ χαμηλό ποσοστό ρευστότητας. Γι' αυτό και θα πρέπει η ολοκλήρωση της επένδυσης να συμπίπτει χρονικά με την αρχή της τουριστικής περιόδου. Από την άλλη, το γεγονός ότι δεν ενεχυριάστηκαν περιουσιακά στοιχεία της επιχείρησης ενώ παράλληλα αποφεύχθηκε το υψηλό κόστος δανεισμού, που θα είχαμε σε περίπτωση μη επιδότησης, αποτελεί ένα θετικό στοιχείο που υπερκαλύπτει την «προσωρινή» μείωση της ρευστότητας.

Βιβλιογραφία.

ΑΓΓΕΛΟΠΟΥΛΟΣ, Π. Χ. ΤΡΑΠΕΖΕΣ ΚΑΙ ΧΡΗΜΑΤΟΠΙΣΤΩΤΙΚΟ ΣΥΣΤΗΜΑ (ΑΓΟΡΕΣ-ΠΡΟΙΟΝΤΑ-ΚΙΝΔΥΝΟΙ) 2η Έκδοση εκδ., σ. 686. Αθήνα: (2008). ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΑΘ. ΣΤΑΜΟΥΛΗΣ Α.Ε.

ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ, Σ. Ν., & ΑΝΑΣΤΑΣΙΟΥ, Π. Σ. ΛΟΓΙΣΤΙΚΗ ΕΤΑΙΡΙΩΝ. 4η ΕΚΔΟΣΗ εκδ., σ. 579. ΑΘΗΝΑ: (2002). ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΑΘ. ΣΤΑΜΟΥΛΗΣ Α.Ε.

ΘΑΝΟΣ, ΓΕΩΡΓΙΟΣ Α.; ΚΙΟΧΟΣ, ΠΕΤΡΟΣ Α.; ΠΑΠΑΝΙΚΟΛΑΟΥ, ΓΕΩΡΓΙΟΣ Δ. ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗ ΤΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ. σ. 599. ΑΘΗΝΑ (2002)., ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΣΥΓΧΡΟΝΗ ΕΚΔΟΤΙΚΗ.

ΚΑΡΒΟΥΝΗΣ, Σ. Κ. ΟΙΚΟΝΟΜΟΤΕΧΝΙΚΕΣ ΜΕΛΕΤΕΣ (ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ-ΤΕΧΝΙΚΕΣ-ΘΕΩΡΙΑ). σ. 999. ΑΘΗΝΑ (2000). ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΣΤΑΜΟΥΛΗΣ Α.Ε.

ΚΙΟΧΟΣ, Π. Α., & ΠΑΠΑΝΙΚΟΛΑΟΥ, Γ. Δ. ΧΡΗΜΑ-ΠΙΣΤΗ-ΤΡΑΠΕΖΕΣ. 2η ΕΚΔΟΣΗ εκδ., σ. 498. ΑΘΗΝΑ: (1999). ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΓΡΑΜΜΑΤΑ.

ΑΡΤΙΤΗΣ, ΓΕΩΡΓΙΟΣ Π.; ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗ (ΑΠΟΦΑΣΕΙΣ ΕΠΕΝΔΥΣΕΩΝ). σ. 388. ΑΘΗΝΑ (2002).

ΤΖΩΡΤΖΑΚΗΣ, Κ. & ΤΖΩΡΤΖΑΚΗ, Α. ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΚΑΙ ΔΙΟΙΚΗΣΗ (ΜΑΝΑΤΖΜΕΝΤ Νέες ιδέες και Τεχνικές στον 21^ο Αιώνα). 2^η ΕΚΔΟΣΗ. σ. 415. ΑΘΗΝΑ 2002 ΕΚΔΟΣΕΙΣ ROSILI.

ΚΙΟΧΟΣ, ΠΕΤΡΟΣ Α.; ΠΑΠΑΝΙΚΟΛΑΟΥ, ΓΕΩΡΓΙΟΣ Δ.; ΚΙΟΧΟΣ, ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ Π.; ΔΙΑΧΕΙΡΗΣΗ ΧΑΤΡΟΦΥΛΑΚΙΩΝ & ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΚΙΝΔΥΝΩΝ. ΑΘΗΝΑ (2003). σ. 319. ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΣΥΓΧΡΟΝΗ ΕΚΔΟΤΙΚΗ.

ΓΑΛΑΝΗΣ, ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ; LESING, FACTORING, FORFEITING FRANCGISING, VENTURE CAPITAL (Η ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ ΤΩΝ ΣΥΓΧΡΟΝΩΝ ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΘΕΣΜΩΝ ΣΤΗ ΧΩΡΑ ΜΑΣ). ΑΘΗΝΑ (1995). σ. 220. ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΣΤΑΜΟΥΛΗ Α.Ε.

ΧΟΥΛΙΑΡΑΣ, ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ; ΒΑΣΙΚΕΣ ΑΡΧΕΣ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ. ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ (2001). σ. 144. ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΒΑΚΑΛΗ.

Ιστοσελίδες

ΒΙΚΙΠΑΙΔΙΑ (Ελεύθερη Εγκυκλοπαίδεια): www.wikipedia.org

Εταιρία Specisoft Α.Ε. : www.specisoft.gr

Γεωπονικό Πανεπιστήμιο Αθηνών Γραφείο Διασύνδεσης: www.career.aua.gr

Ένωση Ελληνικών Εταιριών Επιχειρηματικών Κεφαλαίων: <http://www.hvca.gr>

Ελλάδα (Συγχρηματοδοτούμενα Αναπτυξιακά Προγράμματα): <http://www.hellaskps.gr>

Europa: (Η δικτυακή Πύλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης): <http://europa.eu>

Εθνικό Στρατηγικό Πλαίσιο Αναφοράς: <http://www.espa.gr>

Abele (advertising): <http://www.abele.gr>

Σύνδεσμος Εταιριών Φωτοβολταϊκών www.helapco.gr

Kathimerini.gr: <http://news.kathimerini.gr>

Ependyseis.gr <http://www.ependyseis.gr>

<http://ellas2.wordpress.com>

Εκπαιδευτική Στήριξη Κεφάλαιο 3.1: Το επιχειρηματικό Σχέδιο (Business Plan) και το διαδίκτυο
www.diktiouthite.gr

Παράρτημα

Α.Δ. ΒΑΡΑΝΑΚΗΣ Ο.Ε. (Εισαγωγές - Κατασκευές Μηχανημάτων Εξοπλισμού Χώρων Μαζικής Εστίασης)	
Προς: Πιτσαρία –Καφετέρια Περιοχή: Λιμάνι Αρχ. Επίδαυρος Τ.Κ.:21059 Ημερομηνία: 18/09/09	
Προτιμολόγιο	
Προϊόν	Τιμή
Επιτραπέζια φριτέζα ηλεκτρική Ιταλικού Οίκου GIGA, Mod SK 10DSE	1.680,00 €
Φούρνος μαγειρικής convection steamer λεκτικός του Ιταλικού Οίκου UNOX Mod XVC 504	2.368,00 €
Φούρνος πίτσας – γαστρονομίας του Ιταλικού Οίκου TORNATI FORNI Mod EUROPA 99D	6.760,00 €
Επαγγελματικός φούρνος μικροκυμάτων Ιαπωνίας PANASONIC Mod NE2146-2	1.478,00 €
Πλυντήριο πιάτων – σκευών & ποτηριών του Ιταλικού Οίκου ELECTTROBAR Mod PLUVIA 270	1.540,00 €
Ψυγείο θάλαμος μονός συντήρηση του Ιταλικού Οίκου AFINOX Cod NC7A001	3.495,00 €
GASTRONOM GN 1/1	19,00 €
Διάτρητες GN 1/1	24,00 €
Καπάκι GN 1/1	12,00 €
Τελάρα μεταφορά και αποθήκευσης τροφίμων	120,00 €
Καπάκια για τα ανωτέρω τελάρα	120,00 €
Ψυγείο πάγκος συντήρηση, εξ' ολοκλήρου ανοξείδωτη, παραγωγής του εργοστασίου μας	2.950,00 €
Αυτόματο ψυχώμενο εκθετήριο του Ιταλικού Οίκου AREX Mod VR2101	1.407,00 €
Μηχανή παραγωγής παγοκύβων του Ιταλικού Οίκου KASTEL Mod KP 160/75	2.325,00 €
Πολυτελής ψυχώμενη βιτρίνα – κάβα κρασιών μονή του Ιταλικού	2.050,00 €

Οίκου AFINOX Mod A590	
Ερμάριο εργασίας κλειστού τύπου εξ' ολοκλήρου ανοξείδωτη κατασκευή του εργοστασίου μας	2.400,00 €
Ζαμπονομηχανή καθέτου κοπής Ιταλίας 300 VERTICAL	1.400,00€
Κρεατομηχανή Ιταλίας	1.100,00€
Επαγγελματική Φραπιέρα Νο 1	480,00 €
Επαγγελματική Φραπιέρα Νο 2	150,00 €
Σύνολο	31.878,00 €
+ ΦΠΑ 19%	6.056,82 €
Συνολικό Ποσό	37.934,82 €

Πίνακας 9 Προτιμολόγιο από την εταιρία Α.Δ. ΒΑΡΑΝΑΚΗΣ Ο.Ε.
(Εισαγωγές – Κατασκευές Μηχανημάτων Εξοπλισμού Χώρων Μαζικής Εστίασης).